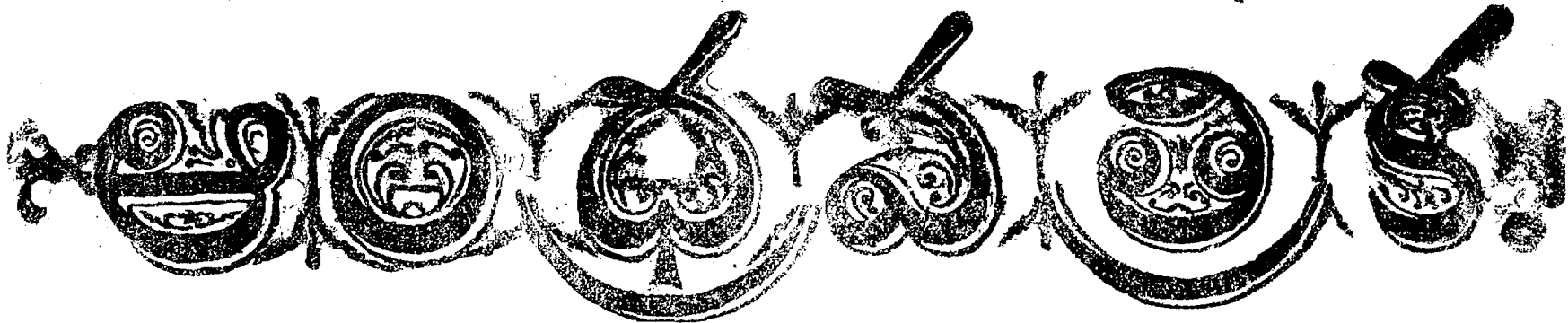

Register No. M. 1118

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

311216

వ త్రి ది న ము వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 2-వ తేది శుక్ర వారము
శ్రీ క్రొధననామ సంవత్సరము, ఆశ్వజమాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౫.

No. 153
సంచిక ౧౫౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారడోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

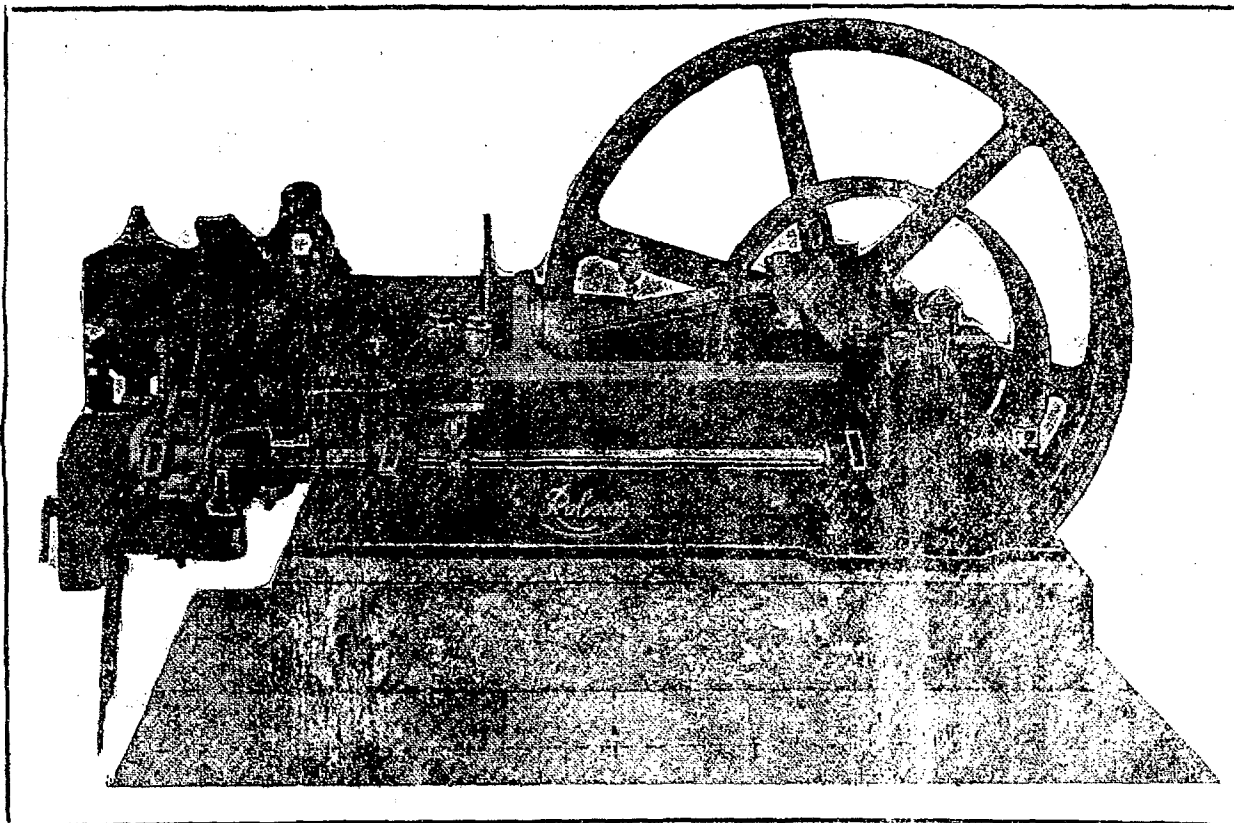
చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ నె” లాంగుస్ట్రాక్ న్యూటైపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

1860

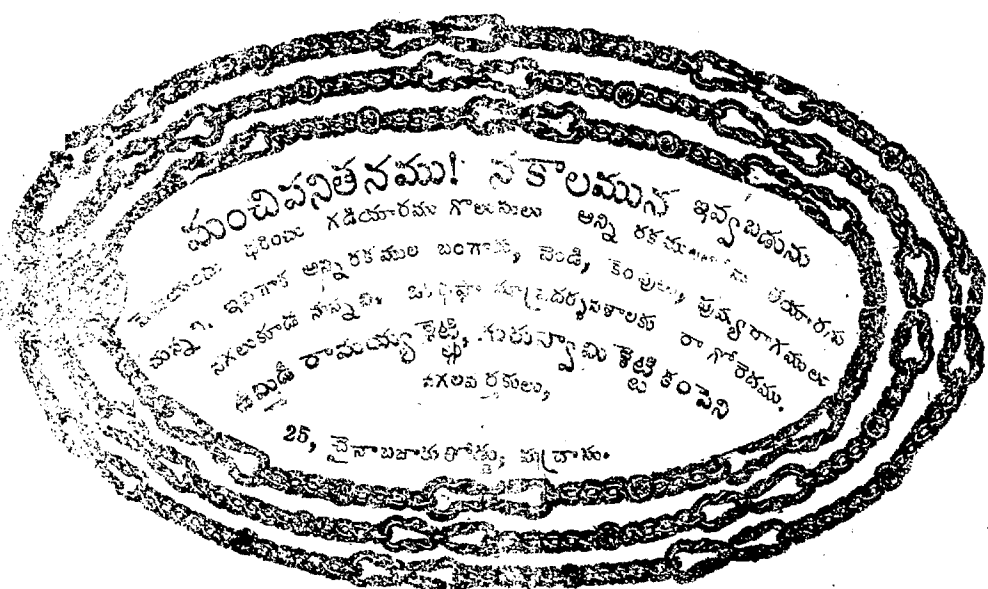

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఎంత మక్కి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చును
వేపరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామాన్యులు బలముగాను,
అంపు అధికముగానున్న వుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష శ్రమలేనము లక్కరలేదు
సోల్ యేజంట్లు:-

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజ్వాడ్ (ఇండియా)

Telegrams "LAKSHMI" Bezwada.

(అన్నిరకముల మిల్లుసామానులు డై రెక్టుగా యింపొందజేసి స్టాకుయంచువారు “రాబ్ నె” గ్యాసుయింజనులు, ప్లాంబులకున్నా సోల్ యేజంట్లు)

పుస్తకము, మొదటిరకం, సీమ సెండ్స్, మొదటిరకం, మొదటిరకం, మొదటిరకం.

గూఢములలో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలో నరసము!!!

రాజేశ్వరి

బొర కృష్ణబుద్ధి

చర్మవ్యాధులకు

వజ్రాయుధము

మైనపువర్ణము, అన్ని రకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావసినను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్స్, బెజవాడ.

క్లిరబిలైజేషన్

వాతరోగములకు వజ్రాయుధము వంటిది. మలబారుదేశమునుంచి ప్రఖ్యాతిని పొందినందు. ఆంధ్రులు ఇదివరకు, అనుభవించి యెరుగని దగుటచేత

ముక్త్యుల రాజాగారు బహుధనము వ్యయించి, తమ సంస్థానవైద్యులచే తయారుచేయించి అందరికి లభ్యమగునట్లు చేసినారు. ఈతైలము అన్ని వాతవ్యాధులను బోగొట్టును. మనోవ్యాధిగలవారలకు, పిత్తప్రకృతిగలవారికి మిక్కిలి మంచిది. నరములకు బలమునుగలిగించి శరీరదార్ద్రమును పెంపొందించును. చచ్చుబడిన శరీరము గలవారికి, సుఖివ్యాధులచే బాధపడి సంభోగశక్తి కోల్పోయినవారికి మంచిది. వాతరోగులు అనేకమంది దీనిని నేపించి విముక్తులయినారు మాయనుభవము. పాతవ్యాధులకు గంతటి మందులేదని నమ్మకము గుదిరినది. డాక్టరు కోమసుగారుగూడ మెచ్చుకొన్నారనుటను బట్టి దీని ప్రాశస్త్యము తెలియ ఇలను. సంస్కారాధిక్యమునుబట్టి మాదువిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాహతునుబట్టి వీడికావలసిన వారు దానిని అప్పించుకొనవచ్చును. బొవధము వాడువిధము మందుతో పంపబడును. ఇది పైపర్వనమునకే గాక లోపలికి పుచ్చుకొనుటకు తేవయోగించును. 7 సార్లు ఆవర్తితమైనది. 4 అవున్సులు 2-0-0. 21 సారి ఆవర్తితమయినది 4 అవున్సులు 5-0-0 101 సారి ఆవర్తితమయినది 1 అవున్సు 8-0-0 4 అవున్సులు 12-0-0 ఎక్కువగా తీసికొనువారికి కమిషను రేట్లు. పోస్టుఖర్చులు వేరు

అడను:— మేనేజరు, ఆర్థర సాయనశాల, ముక్త్యుల, కృష్ణాజిల్లా.

వై రెక్సు

మలేరియా, ఇతర జ్వరము: చు

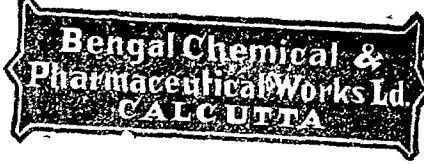
ఒక్కటియే తక్షణమే కుదుర్చును. దీనిని ఉపయోగించిన రోగులు ఆ గ్వమును పుష్టిని గలిగియుండుటయే ఒక గొప్ప యోగ్యతాస్మృతిక. ఇందుచేతనే వైరక్సుకి లెక్కపెట్టుటకు వీలుకానంత మిక్కిలి అమితముగా విక్రయించబడుచున్నది.

ఇందేమియు రహస్యములేదు

దయచేసి వ్రాసిన యోగముకూడ తెలుపబడును

బుడ్డి 1 కి ర్పు 0-13-0 మాత్రమే

వి. పి. ఖర్చులతో సహా ర్పు 1-4-0.

1591

సకలరోగములను, స్నేతరోగములను నివారించును. 6 బొమ్మల బుడ్డి 1-కి ధర ర్పు 1-4-0

(3347) ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

సందరి తైలము

వజ్రగుళికలు

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-8-0

20 మాత్రల డబ్బీ వెల రూ. 1-0-0

ఒక డబ్బీతైలము విడువక రాచిన ముఖము ఏర్పడు మొట్టి ములు మచ్చలు నూనును. ముఖము కాంతిబారి, నున్న గా అద్దము నరముల పటుత్వమును కారణములు. రక్తపుష్టి మంచి ఆరోగ్యవలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వము కలిగి జాబాహు మునుకు మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగశరీర వ్యాయామమువలె తేరును. ఈతైలము మంచి సువాసన దలిగి మిగడవలె నుండును. నను జితేంద్రియత్యమువలనను గలముగ

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జపులినరకులు	(2-10-25)
ఇరువదిగజముల "పీస్" ధరలు	
కారికొమ్మలు—22 x 22 ముంగిసమార్కు	
ర 10-6 (బి) ర్పు 12-0-0 సర సరియైన రు 10-40	
కారికొమ్మలు—22 x 22 వెల రకములు (బి)	
రు 11-2, సరాసరిరకము రు 10-0	
తెలుపుముల్లు—1708 రు 15-10, గ్లాస్ 9000 రు 15-12, ఎల్. ఎల్. 78 రు 11-2, ఇ. సి. 78 రు 11-12, 7578 రు 13-6, 9978 రు 11-4, 88-888 రు 16-4, బి సి 78 రు 11-4, 880 రు 11-2, 2903 రు 9-14, 8978 రు 11-2.	
నూలు	
40 నెంబరు, సీమ (5 పాల్ కట్టుకు)—ట్రాక్ రు 7-1, చలువ రు 8-1, పచ్చరంగు రు 10-5, పడవ రు 9-6, కాళి రు 9-6; సవరను రు 9-4.	
40 నెంబరు జపాను (పదిపానుల కట్టు)—నక్షత్రము రు 13-8-0 నీలసవరము రు 12-12-0,	
60 నెంబరు సీమ (5 పాల్ కట్టుకు)—అడకతెర రు 19-4, నెమలి రు 19-4, "గేట్" రు 18-14; గొడ్డలి రు 11-6-6; గడ్డిబండి రు 11-6-6, ఎద్దు గడియారము రు 11-6, సింహము వేటకాడు రు 11-4-0, పెనపలు రు 11-4-0.	
60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టుకు) - భూగోళము రు 17-14; నీలంచేప రు 20-14.	
లోహములు	
ఇనుము:—బెల్లియను చుట్టకమ్మిలు ఒక బారువకు ధర రు 28;	
ఇ త్తడిరేకు —ఇంగ్లీషు రు 257; జర్మను (డిట్మాక్) రు 255, రాగిరేకు — రు 279,	
టిక్రేకు —(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేన్ ఒకటికి) రు 18-8-0	
కలాయిపెంకురేకు.—24" గేజ్ 6" 7" 9" రు 15; 8" రు 15-4-0" రు 15-6,	
సిమెంట్ పీపాకు వెల.—	
నార్స్ ఆవుమార్కు—రు 10-8, "బస్-వేర్" రు 10-12-0, జర్మనీసెమలి రు 10-4, తాళముచెప్పి రు 10-2.	
రంగులు హౌడెడువైట్ పీపాధర	
అలిజరైన్ —20% ఆవుమార్కు రు 72, 20% నాల్గు గుట్టములు రు 69;	
"బైక్రోమేట్ పాటాన్" హౌడెడువైట్ ధర 88-0.	
చక్కెర (రెడి) రు 31-0-0.	
వాయిదాధరలు.— అక్టోబరు రు 28-12, నవంబరు రు 28-10, డిసెంబరు రు 28-10,	
వేరుసెనగ పప్పులు	
మార్కెట్ ధరలు—"మిషన్" 60-0-0: సాబా పాను రు 57.	
ఆముదపుగింజలు	
164 పానుల బస్తా గిడ్డంగివెల రు 17-8,	
వేరుసెనగనూనె	
"గానుగ" రు 125, "క్రెస్" రు 122,	
ఆముదము	
రు 108 (గ్రామధర)	
పదునుచేసిన తోలు రతి 1 ట్రికి	
	మొదలు వరకు
తెల్లమేకలు (మధ్యరకం)	రు 2 6 0 రు 2 8 0
" (వైక్సె)	రు 1 14 0 రు 2 5 0
ఎద్దుతోలు (8 మొదలు 8 1/2 రతులు)	రు 0 15 5 రు 0 15 7
" (తేలిక)	రు 1 1 6 రు 1 2 0
" బెంగుళూరు (8 మొదలు 8 1/2)	రు 0 15 9 రు 1 0 1
" " (తేలికైనరకము)	రు 1 2 0 రు 1 2 6
" (మట్టాడ)	రు 0 15 6
" (విజయనగరం 7 1/2 7 1/2)	రు 1 0 4 రు 1 0 6
" (ఏలూరు 7 1/2)	రు 1 0 9 రు 1 1 0
గేదతోలు	రు 0 9 9 రు 0 10 0
గేదూడతోలు	రు 1 0 8 రు 1 1 0
ఆవుదాడతోలు	రు 1 9 0 రు 1 10 6

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్తి

ఈ కిడ్నీ హ్యాండ్లైన పాపయ్యకు
మీదే ప్రతి బిడ్డ తల్లికిని, శ్రేష్ఠమైన ఆహార
మేది యను పంకాయము గలుగుచున్నది. బిడ్డకు
సులభముగా జీర్ణమగు నట్టి రాచిన్నన్ను
"వేటెంటు" బార్తితో తయారు చేయబడిన
గంజితో ఆవు, లేక శేకే, లేక మేకపాలు, లేక
కాచిన లేక డబ్బాపాలు, లేక యితర యేకవృత్తి
పాలును చేర్చి యిచ్చినను మంచిది.

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్తితో
తయారు చేయబడిన గంజితో లేక అల్పాహార
మును బిడ్డ తల్లికి యిచ్చిన, బిడ్డకు పాలను భారా
కముగా యిచ్చుటకు తోడ్పడును.

బుహిషలక్ష్మి నిక్షి చాల మంచిది.

ముఖ్యముగా క్షయముచే బాధపడుచున్న నిగతి
పదార్థములన్నియు విమలమునప్పుడు ఇది రక్ష
కమును: చల్లపరచి కడుపులో యిడుచునట్లు
చేయును.

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్తితో
తయారు చేయబడిన గంజితో లేక అల్పాహారము
వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్నది.
తరచుగా పీచునున్నంతో కలపబడి, మలిన
మునాకులను పెరక బార్తిని వాడుటకు మానుడు.

No.1.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నోస్ట్రలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడేశ మూలికల సంపుటిచే
హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాత
మైన మందు. ఇది ఇప్పుడెప్పుడు తయారగుచున్న శ్రోత్రి
మందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం గంతటను
వాడులలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము.
వొప్పలు, వాపులు, గాయములు, బిళ్లలు, పోట్లు,
బెణుకులు పెండ్లలగుభాగలకు అమృతాంజనము ప్రథమ
సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. చర్మముపైన
రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నోస్ట్రలు సయితము
పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు
ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థము
లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము చేయుచున్నది.

అన్ని మాపులలో దొరకును

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జకి ముంచిది.

దంతచూరము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము

మోహినీ తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిప్,

మదరాసు - బొంబాయి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టము

ఉపసంఘము చర్చ

ఈచట్టమును గూర్చిన ఉపసంఘమువారు సోమవారము
నుండి సమావేశమై, తొలిరోజున ప్రథమాధ్యాయమును చర్చించి
రెండవనాడు 6 వ క్లాజులో దెల్పుబడిన కేంద్రీకరణ
నూత్రము చర్చించబడినది. కొన్ని సవరణలు ప్రతిపాదించబడినవిగాని చివరకు
బిల్లునందు నూచింపబడిన కేంద్రీకరణములు మాడు ఆంగీకరించబడినవి.
ప్రాచ్యకాస్త్రభాషలను నేర్పుటనుగూర్చి కొంత చర్చ జరిగెను.
ప్రాచ్యకాస్త్రముల బోధించుచుండు విద్యార్థులకు, నూచింప
బడిన కేంద్రీకరణములలో నుండక బయటనున్నను విశ్వ
విద్యాలయమునందు చేర్చుకొనవలెనని సంఘమువారు నిశ్చయించిరి.
విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయ స్థల నిర్ణయముగూర్చి
తీవ్రముగ చర్చ జరిగిన పిమ్మట రాజమండ్రిలో నుంచుట కంగీ
కరించబడినది.

మొన్న నుదయము విశ్వవిద్యాలయాధికారావరణ యొం
తవర కుండవలెనను 8 వ క్లాజు చర్చించబడినది. విశ్వవిద్యాలయ
అవరణయందు మదరాసు నగరమునుగూడ చేర్చుటకు సవరణలు
ప్రతిపాదించబడినవి. నగరములో నేభాగముగూడ చేర్చరాదని
కొందరనిరి. చివరకు, మదరాసును ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము
క్రింద నొక జిల్లాగా గుర్తించుట కంగీకరించలేదుగాని, ఇకముందు నూతనముగా రెండవగ్రేడు కళా
శాల మదరాసులో నిర్మింపబడి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు
చేరగోరునో నెట్టి అభ్యంతర ముండరాదని ఏకగ్రీవముగ నంగీ
కరించబడినది.

ఇప్పటికి చర్చింపబడినంతవరకు బిల్లులో ముఖ్యముగ
మార్పు లేమియులేవు చట్టమును ప్రత్యేకపక్షమునకు చెందిన
దిగా జూచుటలేదు గావున అందరు సభ్యులు క్రద్దగ పాల్గొను
చున్నారు.
(హిందూ)

నవవ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభ

మచిలీపట్టణము

30-9-1925 వ తేదీ సాయంత్రము జరిగిన ఆంధ్రరా
ష్ట్రీయమహాసభ సన్మానసంఘ సభ్యులచే చేయబడిన తీర్మాన
ములు.

1. అక్టోబరు 23, 24, 25 తేదీలలో ఆంధ్రరాష్ట్రీయ
మహాసభను జరుపుటకు తీర్మానించడమయినది.
2. పురమందిరమున సభలు జరుపుటకు తీర్మానించడ
మయినది.
3. అక్టోబరు 20 వ తేదీలోపున ప్రతినిధుల నెన్నుకొని
ఆహ్వానసంఘమునకు పంపవలెనని తీర్మానించడమయినది.
4. నేతీయనాయకులకు, అన్ని పక్షముల వారికిని ఆహ్వా
నములు పంపుటకు తీర్మానించడమయినది.
5. కొమ్మారెడ్డి పట్టాభిరామయ్యగారిని యీసంఘమున
కు ఉపాధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనడమైనది.
6. చెరుకువాడ వెంకటనరసింహ రావుపంతులుగారు, దిన
పహి వెంకటరామమంతరావు పంతులుగారు, మల్లెల శివరామ
కృష్ణయ్యపంతులుగారు, మాజేటి వెంకట నాగభూషణరావు
పాపాలకూరు గార్లు కార్యదర్శులుగ ఎన్నుకొనడమయినది.
7. అధ్యక్షులు, కార్యదర్శులు, వివిధకమిటీలను ఏర్పరచి
పని జరిపించగలందులకు తీర్మానించడమయినది.

ఆంధ్ర మహాసభయొక్కయు, రెదితరసభయొక్కయు
సభ్యులుచేయుటకు చేపట్టినందున ఆహ్వానసంఘము సమావేశ
మయినది.

చె. వేం. నరసింహారావు,
కార్యదర్శి.

మద్రాసు లోకలుబోర్డుల చట్టము

జి. రామేశ్వరరావుగారి సవరణ బిల్లు

కారణోద్దేశ్యములు

గ్రామకరణము ఏ స్థానికసంఘమునందు గాని, కావన
సభయందు గాని, అసెంబ్లీయందుగాని నియోజక స్థానమునకు
పోషితీయుటకు న్యాయనూత్రములప్రకార మెట్టి యటంక
మును లేదు. ఆట్టితేరి యిప్పుడు కరణములు తొలూకా యూని
యనుబోర్డులందు సభ్యులుగ నుండ నర్హులుగారని యేల త్రోసి
వేయవలయునో న్యాయము గాన్పించుటలేదు. గ్రామకరణము,
మునసబు యిద్దరును ప్రభుత్వముక్రింద జీతము పుచ్చుకొను ను
ద్యోగులగుటచేత యిద్దర సహాదాయము సమముగనే యుండవ
లయును. ఇప్పుడున్న చట్టము ఒక్క- గ్రామ మునసబుకుమాత్ర
మే అట్టిసహాదా నొసగుచున్నది. నెక్ల నులు 9 (5), 47, 54
జూచిని యిది నెఱయగలరు.

నోటీసు

చెన్నపురి వైసాబజారులోనున్న నెం 21 రు భవనము
నున్న మా జార్జి టౌను (బాంచీయందు డాక్టర్ ఆ. లక్ష్మీ
పతి, బి. ఏ., ఎం. బి. టి. సి. ఎమ్. విమగర్తవ్య గారి సలహాను
ఆదివారములందు తప్ప తలెమసినములందు ప్రతిరోజు సాయం
త్రము 7 గంటనుండి 8 గంటలవరకు సాంధ్యమును.
మేనేజరు: ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసిలిమిటెడ్,
19, హారిన్రోడ్డు, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

దంతశాలలు

నెల సీసా 1 కి 0-8-0

దంతశాలలకు శైవ్యము, రసపట్టు, శైవ్యము, మల్లిన
దిగుములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగలనొప్పి మూసి
ముగలో తడిసి నెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును.
అమృతాంజనం డిప్, బొంబాయి - మదరాసు

మైనూరు అసెంబ్లీ నిరుద్యోగ సమస్య

దివానుగారి అధ్యక్షకోసన్యాసము

(ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

నిన్నటి దినము సమావేశమైన మైనూరు అసెంబ్లీయందు అధ్యక్షులగు సర్ ఎ. ఆర్. డెన్సింగ్ గా నొసంగిన యుపన్యాస మందలి కొన్ని సంక్షిప్తభాగాలను ఈ క్రింద ముద్రింపబడినవి.

సభ్యుల యభిప్రాయము

దివానుగారి యుపన్యాసము మొత్తముమీద సభ్యులలో అత్యధికసంఖ్యకుల కెట్టి సంకల్పమే గలిగిందో జాలకపోయెను. నిరుద్యోగ సమస్యపై మాట్లాడునపుడు మాత్రమే సభ్యులు అత్యంతగట్టి శ్రద్ధతో వినుచుండిరి. కాని దివానుగారు నిరుద్యోగ సమస్యయొక్క నిజస్వరూపమును సభ్యులకు గోచరింప జేసిన గాని తన్నివారణమునకు వలయు సాధనములను జూపెట్టజాలక పోయెననియు, ఇదివరలో శాసనసభయందును, అసెంబ్లీయందును సభ్యులే యభిప్రాయములను ప్రకటించుచుండిన వానిని తిరుగ మంచి నిపుణతతో, వాక్పటిమ మెరయ నేకడవు తెట్టే నేగాని ప్రభుత్వమువారు బాధ్యతవై కొని సమస్య పరిష్కారమునకు చలయు విధానముల నవలంబించు నూననల గావించలేదనియు, ప్రజలు తమ మోక్షమునకు తాము పాలుబడవలెనని కడను తేల్చినదియు దాదాపు సభ్యులెల్లర యభిప్రాయమై యున్నది.

1924 సంలి జూలై ఆగస్టు మాసములందు మైనూరు రాష్ట్రముందలి కొన్ని మండలములందు కావేరి, కపివి, తుంగభద్ర మున్నగు నదులయొక్క వరదలవలన సుమారు 5 లక్షల రూపుకల నష్టము గలిగెను. కాని అదృష్టవశమున ప్రాణాపాయ మేమియు సంభవించలేదు. ప్రత్యేక విరాళముల నొసంగియు, తకాపిరగాముల చేతను ప్రభుత్వమువారు వెంటనే సాయము చేసిరి. ప్రజలనుండియు చాలవరకు విరాళములు వసూలు చేయబడినవి.

అసెంబ్లీ శాసనసభలు

సంస్కరణము లొసంగబడిన 1923 సంలి అక్టోబరుమాసమునండి ప్రజాప్రతినిధి మహాసభ ముమ్మారు సమావేశమైనది. అందామోదించబడిన 14 బిల్లులలో కాఫీ పన్ను బిల్లు, మైనూరు గ్రామ సంఘాయితీ బిల్లు, జిల్లా సంఘము బిల్లు, పురాతన సుప్రసిద్ధతల రక్షణబిల్లు, మద్రాసు చట్టమునకు పవరణబిల్లు మున్నగునవి పేర్కొనదగి యున్నవి. మహమ్మదీయుల మసీదులపద్దహించుపులు వాద్యముల నాపుటయు, గోవధ నిషాధము మున్నగు చట్టములచేత హిందూ మహమ్మదీయులందు పరస్పర సహకార భావములు పెంపొందింపబడినవి. అనేక విషయములందు ప్రజాప్రతినిధులయోమోదమును ప్రభుత్వమువారు బడయజాలిరి. ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నించు అధికారము ప్రతినిధుల కొసంగబడినది. మైనూరు వర్తకము ప్రాథమికపాఠశాలలందు సాంకేతిక విద్యాభివృద్ధి, మితపానోద్యమ ప్రచారము, దేశీయవైద్య విధానాభివృద్ధి, పారిశ్రామికాభివృద్ధి, పంచములకు విద్యా ప్రబోధము మున్నగు వివిధ విషయము లీ మహాసభచే చర్చింపబడినవి. శాసన సభయందును చర్చింపబడిన 21 బిల్లులందు 14 బిల్లులు ఆమోదించబడినవి. సామాన్య ప్రజాహితములగు విషయములపై 50 అంశములు చర్చింపబడినవి. వై విషయములనుబట్టి రెండు సభలయందును ప్రతినిధులు ప్రభుత్వమునకు పరిపాలనాది విషయములందు మిగుల తోడ్పాటునొసంగి పరిపాలనయందెక్కుడు శ్రద్ధ వై కొనుచున్నట్లు విశదమగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారును సభ్యులయొక్క అభిప్రాయములను సానుభూతితో గమనించి సాధ్యమైనంత దనుక సభ్యుల కోరికలను నెరవేర్చ పాలుబడుచున్నారు.

సానిక స్వగరిచాలనము

జిల్లా బోర్డులవలని గతవత్సరము యొక్క ఆదాయము రు 25, 729 లు, వ్యయము రు 26, 18, 909 లు. గ్రామములందు మంచినీటి బావుల కొరకై రు 90, 244 వెచ్చింపబడినవి. డెంగుళూరు, హాస్పాన్, కోలారుజిల్లా బోర్డులందలి యధ్యక్షు లధికారతరులు. మిగతవాని యందు డిప్యూటీ కమిషనరు లధ్యక్షులుగ నున్నారు. రెండు పట్టణ పురపాలక సంఘములతో గలసి రాష్ట్రముందలి మొత్తము పురపాలక సంఘముల సంఖ్య 13 సంఘములు బిల్లను జేడినవి. నీటి సరఫరావిధానములపై సంప్రాసము నిధినుంచి గతవత్సరము

రు 28,800 లు వెచ్చింప జడినవి. పురపాలక సంఘముల నుంచి సమకూడిన విరాళముల నుండియు సమానము మొత్తము వెచ్చింప బడినది.

వివిధ శాఖల వివరములు

లాండు రివిన్యూశాఖ యందలి వరుమానము ముందు 30 వ త్సరము కంటె 11 లక్షల రూపుకల వ్యయము లధికమైనది. మొత్తము పర్యవసానము రు 12645459 లు.

ఆర్థిక శాఖయందలి రాబడి ముందు సంవత్సరము కంటె గతవత్సరము 4 లక్షలు తగ్గెను. ముఖ్యకారణము శ్రామికుల తగ్గుటయే. ఆర్థిక శాఖయందలి వరుమానము గతవత్సరము రు 68, 89, 874 లు. అటవీశాఖపై యాదాయము 87 లక్షలు. ఖర్చు రు 6,96,381. ఆదాయపు పన్నుపై వరుమానము రు 12,58,000 లు, సూపర్ టాక్సులన రు 5,91,000 లు వసూలుగాబడినవి. ప్రాంతులు, రిజిస్ట్రేషను శాఖపై 2½ లక్ష అధికముగ ఆదాయము గలిగినది. బంగారముపై సుంకము పోగా గనులశాఖపై ఆదాయము రు 80,142 లు. వ్యయము రు 68,900 లు. న్యాయ, కార్యనిర్వాహక శాఖలను విభజించు విధానము చాల జిల్లాలయందు ప్రయత్నింపబడినది. వీనిపై వ్యయము గతవత్సరమునందు తగ్గినది. పోలీసుశాఖయందు వ్యయము రు 15, 88,076 లు వసండున రు 62,000 ముందు సంవత్సరమునకంటె అధికమైనది. జైలు శాఖయందు వ్యయము రు 1,72,091 జైలు పరిశ్రమలందలి ఆదాయము రు 7000 హెచ్చుగ చేకూడినది. 5 మాతృచికిత్సాలయములు గతవత్సరము స్థాపింపబడినవి. పిమ్మెగయందొక అయ్యురేవరైద్యశాల నిర్మింపబడినది. ఆరోగ్యశాఖయందు జననసంఖ్యకంటె మరణముల సంఖ్య వృద్ధియైనది. వైద్యముపై వ్యయము రు 16.68 లకు హెచ్చినది. మైనూరు విశ్వవిద్యాలయముపై వ్యయము రు 8,81,016 లు. అందు రు 7,44,000 ప్రభుత్వమువారిచే నొసంగబడినది. విశ్వసంఘమువారు నూచించిన సంస్కరణవిధానములందు మిడిల్ స్కూళ్లయందు దేశభాషలయందు విద్యగరపబడుట, పారిశ్రామిక విద్యాలయములను పారిశ్రామిక శాఖకు జేర్చుట, పంచములకు భాజనగృహమును నిర్మించుట, ఉన్నత పాఠశాలలందు వాణిజ్య తరగతుల సభివృద్ధి జేయుట, మున్నగు పలువిధానము లాచరణయందు బెట్టబడినవి. పారిశ్రామిక విద్యాభివృద్ధికి పలు ప్రయత్నములు గావించబడినవి. ఆదిద్రావిడసంఘమునకు విద్యా సౌకర్యము లొకరకై రు 2,00,000 లు వెచ్చింపబడినవి. వ్యవసాయ శాఖయందలి వ్యయము, పట్టణపరిశ్రమశాఖతో గలసి రు 6,73,200 లు. వాణిజ్య, పారిశ్రామిక శాఖయందు వ్యయము రు 1,81,060 లు. సహకారసంఘముల శాఖయందు సభ్యులసంఖ్య వృద్ధియైనది. విద్యుచ్ఛాఖయందు స్వల్పమగు నష్టము గలిగినది.

1924-25 సంలి నందు రైల్వేశాఖపై ఆదాయము రు 82 లక్షలు. అంతకుముందు వత్సరము రు 76 లక్షలు. మరికొన్ని నూతన రైలుమార్గములను నేయుటకు విచారణలు జరుగుచున్నవి.

కృష్ణరాజసాగర వర్షునపై 1924 వంవత్సరాంతమువరకు మొత్తము ఖర్చు రు 201.20 లక్షలు. కాలువలతోగూడ రు 227.90 లక్షలుండును. వీనిక్రింద సాగుజేయబడు భూమి 1923-24 సంలి నందు 18,212 ఎకరములు. 1924-25 సంలి నందు 19,468 ఎకరములకు వృద్ధియైనది. 1924 సంలి వరదలచే చాల ఆనకట్టలు, కాలువలు తెగిపోయినవి. వానిని ప్రభుత్వమువారు వెంటనే నిర్మించు ఏర్పాటులు గావించినారు. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి రాజీనామసరించి కృష్ణరాజసాగర వర్షునక్రింద మైనూరు ప్రభుత్వమువారు 1,25,000 ఎకరములభూమిని సాగుజేయవచ్చును. కృష్ణరాజ సాగర హైడ్రో ఎలిక్ట్రిక్కు, ఇరిగేషను పనులపై గతవత్సరాంతమువరకు నికరాదాయము రు 841 లక్షలు. భద్రావతి ఇనుపవర్షునపై ప్రభుత్వమునుంచి 1925 జూనుమాసమువరకు పెట్టుబడి రు 1,84,00,000 లు. గతవత్సరపు ఆదాయము రు 11,58,768 లు. గతవత్సరమందలి నష్టము రు 6,62,805 లు. ఇందు అధిక భాగము ధరలు తగ్గిపోవుటచే గలిగినది. అధిక పన్నువిచారణ సంఘముయొక్క శిఫార్సుపై ఇంకను 18 మాసములవరకు పనిని కొనసాగించుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఫలితముకొరకై ప్రభుత్వమువారును, ప్రజలును శ్రద్ధతో నెదురుజూచుచున్నారు. 1921-22 సంలి నుండి గడిచిన నూడుసంవత్సరములు రు 8,12,05,889 ల నుండి రు 3,35,59,000 లకు హెచ్చినది. 1924-25 సంలి నందలి మొత్తము ఆదాయము రు 7 లక్షలు హెచ్చుగ నూర్చునవి.

ప్రభుత్వోద్యోగములు

1918 సంలి జూను నెలవరకు ప్రభుత్వ వివిధశాఖలందు నిర్మూలనలనుంచి 30.4 వంతు తీసుకొనబడిరి. 1921 మొదలు 1925 సంలి వరకు నియమించబడిన 2410 ఉద్యోగులలో రు 1,081 మంది బ్రాహ్మణులు గలరు.

నిరుద్యోగసమస్య - ప్రస్తుత విద్యావిధానము

మైనూరు విశ్వవిద్యాలయము ప్రారంభింపబడిన నాటి నుండి 85 యమ్. ఏ. లును 968 బి. ఏ. లును, 197 బి. ఎస్. సీలును ఉత్తీర్ణులై యుండిరి. 405 బి. ఏ. లు 517 మంది బి. ఏ. పరీక్షయందు తీర్థులుగాని వారు 2708 యస్. యస్. యల్. సి. పరీక్ష యందు దారి తేరినవారును ప్రభుత్వోద్యోగముల నొసంగి విఫల మనోరథులైరి. రాష్ట్రముందలి ప్రభుత్వోద్యోగముల సంఖ్య మొత్తము 20,000 లు. అధికతేతనము వై కొనువారు 1000. మిగతవారు రు 15 ల నుంచి రు 100 లవరకు జీతములు గ్రహించువారు. ఉన్నతవిద్య నభ్యసించెడి వారిసంఖ్య ప్రతివత్సరము క్రమక్రమముగ హెచ్చుచున్నది. ఉన్నత విద్యాలయములందు విద్యార్థులు మిక్కిలముగనున్నారు. లోవర్ సెకండరీ పరీక్షయందు తీర్థులైన ప్రభుత్వోద్యోగములకు కనీసముగ అర్హత యున్నందున అంతవరకు జడివినవారనేకులు ఉద్యోగములకై నెనగులాడుటయు, తావులేక తిరిగి వచ్చుటయు సంభవించుచున్నది. మైనూరునందు నిరుద్యోగసమస్య వృద్ధియగుచున్నదనియు, దానిని పరిష్కరింప నెంచిన విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలందు తీర్థులగు యువకులు వాణిజ్య, వ్యాపసాయిక వృత్తులను జేకొనవలెను" అని గతవత్సరమందు నేబల్మియంటిని. ఆచార్యప్రభుల చంద్రరాయుగారు భారతవర్షమందలి విద్యావిధానమునుగూర్చి వ్రాయుచు నిట్లు వ్రాసిరి. వెన్నెముక లేని పట్టభద్రులను తయారుజేయునట్టియు, విజముగు పౌరుషము నొసంగనట్టియు, తిన తిండి సంపాదించుకొను శక్తి నొసంగక అసహాయులగు పసిబిడ్డలవలె ప్రపంచమునందు వెదజల్లునట్టి విద్యవలని యుపయోగమేమి? తిండి సమస్యపైనే జాతియొక్క స్థిరత్వము ఆధారపడి యుండును గాన ప్రతియువకుడును వాణిజ్యము, పరిశ్రమ వ్యవసాయములను వైకొనవలెను."

దేశభాషావ్యక్తత

గ్రామములందు అంగ్లవిద్య అభివృద్ధి గావయుననెడి యభిప్రాయ మొకచో వ్యాపించియున్నది. తేలికపడుమందు కొలది సంవత్సరములనుంచి, దేశభాషయందే విద్యలు గరుపబడవలెనను ఒక యుద్యమము వ్యాపించియున్నది. రెండును పరస్పర విరుద్ధములుగ కాన్పించుచున్నవి. దేశభాషల సభ్యపించుటలోవర్ సెకండరీ విద్యాభివృద్ధి ప్రభుత్వోద్యోగముల కర్తవ్యమగు పరిగణింపబడునపుడు అంగ్లవిద్య విస్తరింపబడినచో, ఉన్నత విద్య సభ్యపించగోరు విద్యార్థుల గతి యేమి కావలెను? విశ్వవిద్యాలయ మందలి విద్యావిధానమునులోపరిహితముగ లేదు. కాన ప్రభుత్వోద్యోగముల నిరుద్యోగ సమస్య నెంతవరకు పరిష్కరింపగలవు?

గడిచిన 4½ సంలి ల నుండి ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడిన ఉద్యోగులు 2410 మాత్రమే. ఈసంఖ్యను ఉద్యోగములకు ఆకించిన 28,000 యువకుల సంఖ్యతో పోల్చి చూచిన మిగిలిన ఈ దురదృష్టవంతులగు వారెట్టి యిక్కట్లల పాలుగువాస్తాలో నూహించ నశక్యము. కాన ప్రతివిద్యార్థియు కొంత విద్యను బడసివదిప, పరిశ్రమగాని, వాణిజ్యముగాని, తదితర కళలనుగాని వై కొని ఆప్రత్యేక శాఖయందు సమర్థును నడయుటకు ప్రయత్నింపవలెను. కావున 4 వ స్థానమునందు ప్రవేశించు విద్యార్థికి, అతని కేశాఖయం దభిరుచిగలదో అద్దానిని తెలిసికొని అంతటినుంచియే పారిశ్రామిక లేక సాంకేతిక విద్యలందు శిక్ష నొసంగడి ఏర్పాటులు ప్రభుత్వమువారు గావించుచు వచ్చిన యస్. యస్. యల్. సి. స్థానమునకు నచ్చుసరికి విద్యార్థి మంచి అర్హతగలిగి యుండగలడు.

ప్రస్తుతము మాత్రము ప్రభుత్వమువారి హస్తములు బంధింపబడియున్నవి. అందుచే నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారమున కెక్కుడు ప్రయత్నములు జేయ నశక్తులు. అందుచే అధికారతేతర ప్రజాభిప్రాయముపైనేనే ఈసమస్య పరిష్కార మార్గరపడియున్నది. వ్యవసాయపు కాలసీలు, స్వల్పపరిశ్రమల సభివృద్ధి జేయుట మున్నగు వానియందు యువకులు శ్రద్ధ వై కొనవలెను. ఉద్యోగముల సంస్థ (బ్యూరో) నొకదానిని స్థాపింప ప్రభుత్వము వారాలోచించుచు నున్నారు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగములుగాక ఇతరమైన స్వతంత్ర పరిశ్రమలందు సమాన గౌరవాభివృద్ధులు గలవను యుద్దేశము ప్రస్తుత యువజనుల హృదయములందేర్పడవలెను. ప్రభుత్వోద్యోగములపై గల నూహాను బిడవలెను. ఇట్టి దృక్పథమునందలి మాట్టవచ్చు

శ్రీ యుతులు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ- పట్టాభి సీతారామయ్యగారు

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సభలో జరిగిన ముచ్చట

పట్టాభి సీతారామయ్యగారి వ్రకటనము

“ఈ విషయమును గూర్చి దేశీయులకు కొంత అవగాహన జ్ఞానము కలిగియుండవచ్చును. పాట్నాలో జరుగనున్న కాంగ్రెసు సంఘసభలో చర్చింపబడవలసిన తీర్మానముల ముసాయిదాను అంతకు పూర్వమే భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులకు పంపిరి. కాని సభలో చివరను ఆమోదించ బడిన ‘బి’ గ్రూపు వాక్యము ఆముసాయిదాలో లేదు. ఆ ‘బి’ గ్రూపు వాక్యము నందే రాజకీయ కార్యమును స్వరాజ్యపక్షమునకు వశపరచు నట్టివాక్యము కొట్టకొన నున్నది. ఈ విషయము ముసాయిదాలో లేకపోవుటవలన 21 వ తేదీరాత్రి 8 1/2 గంటలకు వెన్నెలలో గాంధీగారి బసలో జరిగిన యిష్టాగోష్ఠి సభలోగూడ దానిని గూర్చి ఎట్టి చర్చయును జరుగ వీలులేక పోయినది. అందువలన మేమందరమును ఆవాక్యమును సభలో చదువువరకు ను నిశ్చింతగానే యుంటిమి. దానిని గూర్చి ఆనాడు ఉదయమున కార్యసంఘసభలో మాత్రము విదునిమిషముల నేపు చర్చింపబడెను. అందువలన ఆభాగమునుగూర్చి మాలోకొందరికి చాలవ్యక్తముగా నుండెను. ఆసస్థిక్రమముగా ఆవాక్యమును ఉదయముననే సోకసవరణ నుపపాదించగోరవలసి తెలియజేసితిని. అతిగా నవరణ జరిగియున్నచో— “కాలానుగుణ్యముగా కాంగ్రెసు మహాసభవారు నిర్ణయించెడు పద్ధతిని విధానమునుబట్టి భారతదేశమునందలి అన్ని సభలలోను కాంగ్రెసు ప్రతినిధులగు స్వరాజ్యపక్షమువారు పనిచేయుపద్ధతిని రాజకీయకార్యము స్వరాజ్యపక్షమువారికి వశపరచబడెను” అని వీర్పడును.

నేనుసవరణ నుపపాదించగానే పండిత మోతీలాలుగారికి అరికాలుమంట తల కెక్కినది. “స్వరాజ్యపక్షమువారు నమ్మకద్రోహము చేసెదరని నేను రుజువుపరచగోరెదను” అని నేను మరల నుడువునరికి అద్దవిది గుగ్గిలమువలె ఆమంట భగ్గుమని రేగినది. (జన్మభూమి)

చీరాల మునిసిపాలిటీ 1924-25 పరిపాలనా నివేదికము

చీరాల మునిసిపాలిటీ 1924-25 పరిపాలనా నివేదికము పై ప్రభుత్వమువారు రుద్దబుజేయుచు ఆర్థికస్థితి తృప్తికరముగ లేదని చెప్పుచున్నారు. పన్ను వసూళ్లు చాల లోపభూయిష్టముగ నున్నట్లు చెప్పుచున్నారు. మొత్తం వసూలు కావలసిన వానిలో నూటికి 58 వంతున మాత్రము వసూలయ్యెను. ఈపట్టుణము 12 వార్డులుగ ఈసంవత్సరమే విభజింపబడినది. విద్యార్థి వృద్ధి మందముగనే యున్నది. జననాభివృద్ధియు మరిణములు తగ్గుటయు గల్గెను. మ్యునిసిపలు ఆసుపత్రి పనిజేయుచున్నది. ఇండ్లలో పాకీకొడ్లు 44 ఇండ్లలోమాత్రము గలవు. కోడ్ల అభివృద్ధి గానరాదు. క్రొత్త దీపస్తంభాలు రెండు వేసిరి. మ్యునిసిపాలిటీవారు టీకాలువేయుటనుగూర్చి యెక్కువ శ్రద్ధ దీసికొనవలెనని పన్నులు బాగా వసూలు జేయుమండవలె ననియు, అప్పుడే చెయ్యవలసినవారు జేయుపని ప్రభుత్వమున నను బడయుననియు చెలుపబడినది.

ప్రజాభిప్రాయమును, పౌరక్రామిక జీవనముపైగల గౌరవాదరణలును అత్యవశ్యకములు. పిదప అధ్యక్షులు భోజనపదార్థములు ఉప్పు, తినుద్రవ్యముల వైద్యము, క్రీడ రాజసాగర్ వర్షున్న క్రింద సాగుబడి భూమిని విస్తరింపజేయుట మన్నగు నంతములపై నుపన్యసించిరి.

ముగింపు

పై వివరించిన సంఖ్యలనుబట్టి పరిపాలనా విధానము లభింపజేయవలయు తెలియగలను. ఐనను మార్గముగ్గమున అనేక అంశములు లేక పోలేదు. ఐనను భావ్యభివృద్ధి దుస్తరముగాదు. సామీప్యమందుగలదు. ఆచరకాలముననే భారతవర్షము యొక్క సంపూర్ణ వికాసముతోటి మైసూరు రాష్ట్రమున లేని అర్హతనును స్వీకరింపగలదు.

* * * * *

అసెంబ్లీ కరుదెంచిన సుప్రసిద్ధ ప్రేక్షకులందు సర్ చార్లెస్ టాడ్ హంటరు, అమెరికన్ కాన్సులు జనరలు గారి భార్య, వైశాముగారి ప్రధానసేనాని, కలబ్ సీక్రేటరీగారులును గలరు.

బొంబాయి యంత్రముల దుస్థితి

యంత్రాలయాధికారులు
ప్రతికలపై దోషాలోపణ చేయుట

బొంబాయి అక్టోబరు 1—సమైక్య యంత్రములకు ప్రాకినది. ఒక్కటైనను పనిచేయుటలేదు. నిన్నటివలె కష్టతేక పనిచేయుచున్న ప్రాంతీ పెట్రోలు యంత్రముల పనివాండు, సమైక్యయందు పాల్గొననిచో చిక్కుల పాలగుదురని దెదరింపబడిరి. ఆ దెదరింపువలన నేడు చాలవందపనివాండు సమైక్యయందు చేరిరి. బొంబాయి డైయింగు యంత్రాలయములూ కూడ మానివేయబడెను. ధైర్యం గు వే యు యంత్రముల మేనేజరు సమైక్యం తకు ను స్థానిక వార్తాపత్రిక లే కారణమని నిందించెను.

కొన్నియంత్రములందు పనివాండుకు పెట్టెంబరు తాలూకాలో రేపటిదినమున నీయవలెను. (అ. ప్రె.)

‘ఖిలాఫతు సజీవముగ నేయున్నది’

మాలానా జఫర్ ఆలీఖానుగారి యభిప్రాయములు కాన్పూరు, అక్టోబరు 1—తూర్పు యిండియా రైలు మీద 9-30 లకు మాలానా జఫర్ ఆలీఖానుగారు, మాలానా అద్నాల్ కాదరుకున్న గారితోసహా కాన్పూరు చేరిరి. స్వేచ్ఛనవద్ద వారి ననేకమందియొచ్చిన సేవకులు ముహమ్మదీయులు నాహ్లానించిరి. వారిపై పుష్పములను జల్లి అల్లహా అక్కడ అసభ్యుల లతోనత్తుత్సాహమును జూపిరి. అసోసియేటెడు ప్రయరణాల యముప్రతినిధితో జఫరు ఆలీఖానుగారి రిల్లు నుడిపిరి.

“పంజాబు ప్రజ్వలితహృదయాలచే పంజాబు నిండియున్నదను చారిత్రవంతముగ కీర్తి గడించెను. కాని బీహారువెనుక బడియుండలేదు. నేను పాట్నా, సహారా, రోహితు మొదలగు పట్టణములందు సంగ్రహముగ చూచిన దానినిబట్టి ముహమ్మదీయులు కొద్దిమందిమాత్రమే గలిగి చాల దీనస్థితియందున్న రాష్ట్రమందుమాడ చాల ఉత్సాహము ప్రబలుచున్నది. ఖిలాఫతు సంస్థను హేళన చేయుట తమ పనిగా జూచువారుగ్గమును-చచ్చినవని ప్రకటించుచుండును. కాని నాకండ్లతో జూచిన దానినిబట్టి సజీవముగ నున్నదని చెప్పగలను.” (అ. ప్రె.)

ఆర్థికవిచారణసంఘము

సత్రికాభిప్రాయములు

అలహాబాదు, అక్టోబరు 1—ఆర్థిక విచారణసంఘ నివేదికమునుగూర్చి పయ్యింపత్రిక యొక్క ప్రాయమున్నది: “చాలా ఆశ్చర్యకరమగు నివేదికయను నయారుజేసిరి. దేశము యొక్క యార్థికవివరములను సంపాదించుట కనవసరముగా చాలఖర్చు పోవునట్లును నూచించిరి. దానివలన దయారగు వివరములు సరిగా నుండజాలవు, సరికదా ప్రజలకు లేనిపోని యవమానము లకు తా వొ స గు ను. కావున మెజారిటీ యుగ వు ర తో న చాల విషయములందు ప్రాంతీ హక్కుగారు భేదాభిప్రాయము జూపుట వింతగాదు.

లీడరు ప్రతిక తన యభిప్రాయము నిట్లు ప్రధానవ్యాసమున ప్రకటించెను. “ఆర్థిక సమస్యలందు గతూహలు లగు పరిశోధకులకు విచారింపదగిన నిశ్శక్తియు కూర్చబడినది. సరియగు వివరములను సంపాదించుటయందు క్రమ వానికి బోధపడగలదు. కాని యెచ్చటికిని తెగగుచో యుండి నట్టియు నెడదెగనట్టియు నిట్టి విచారణ ప్రతిపాదించు, చాల సమయము వెచ్చించి చేయుటకు నిజముగా కానవసరగాని, ప్రభుత్వముగాని యూహించుచున్నదా? ఇంతధనమును వెచ్చించి నూతనసంస్థ వోకదాని నేర్పటుప నూహించుచున్నదా? (అ. ప్రె.)

బి. సి. యస్. పరీక్షలు

మద్రాసీలు గెలుపొందినవారు

సిన్నను ఇండియను సివిల్సర్వీసు పరీక్షలలో గెలుపొందినవారి నామములను ప్రచురించియుంటిమి. అందు చెన్ని రాష్ట్రమువారి వివరములేవనగా—(1) టి. యస్. రామచంద్రకాగారు, సర్ టి. సదానందయ్యగారి కుమారుడు. (2) వీ. పి. పాయిగారు మంగళూరులో హైకోర్టువకీలు వీ. పి. శ్రీనివాస సాయిగారికుమారుడును, డాక్టరు కేశవపాయిగారి అల్లుడును (3) టి. జి. అయ్యగారు, చిత్తూరుజిల్లా జడ్జిగ నున్న ఆర్. నారాయణ అయ్యరు బి. సి. యస్. గారి అల్లుడు.

మోసపోకుడు 1924 సం॥ జరిగిన పరీక్షింపుడు

బిటిమ్ Wemby Exhibition లోవతకంపొందిన.

THE PURE SWADESHI SILK WEAVING Co.

ధర్మపట్టు జరిచిందే- ధరలకు, ఇతర వర్తకులవద్ద, ఏజంటువద్ద దొరకు ధరలకును, భేదము కనుగొనుడు.

వృధా చీర 1కి 7 లేక 8 రూపాయలవంతన జాస్తి డబ్బు నష్టపడవద్దండి.

సాదాచీరలు

క్ర.సం.	వర్ణన	రకం	దీర్ఘ	అ	పె
1	అన్నిరంగులలోను రకంవారి సాదాచీరలు 18 మూర పొడవు 48 వెడల్పుగలిగిన చీరలుక్రయం
2	రకం వారి ముక్కలు చీరలు (కీరలు) తూకం 48 తులములకు క్రయం	0	10
3	పట్టు పంచెలు, తెల్లలు, మగటములు వస్త్రములు క్రయం తులం 1-కి	80	0
4	సాదారకంవారి రవికలు ధర 1-కి	0	10
5	అన్నిరంగులలోను రకం వారి చీరలకు అంబులో జరి గుద్రాక్షి పేటుగాని ఎంకి పేటుగాని వేసిచిట్టాకొంగువేసిన క్రయం 1 కి	2	8
6	జేలుచీరలు అనగా ఒక కొంగులో జరిచేలు వేసిన క్రయం 1 కి	60	0
7	జరికొట్టి జేలుచీరలు క్రయం	90	0
8	రెట్టుచు జరిచీరలు అనగా అంబు 6" అంగుళములు టెక్స్టిల్ అంబు పది గుద్రాక్షులు	115	0
9	కరాచి సముదానావారు కేటాంగ క్రయం	130	0

మ ర త్తు లు:—

1. మాదగ్గర ప్రాతచీరలు పూడవు.
2. ప్రతిచీరయు మీరు కోస్తూ కారె తయారుచేసి సంగ్రహించు.
3. ఆర్డరుతో నహా నూటికి 30 వంతున అడ్వాన్సు పంపాలెను.
4. అడ్వాన్సు లేని ఆర్డరు అంగీకరింపము.
5. మేము పంపునరకు యిస్తుమనేసంగట వాడను పినుకొలడును. కేరెచి యివ్వబడును.
6. గవర్న మెంటు ఉద్యోగస్తులకు 10% డిస్కంట్ యివ్వబడును.

కావలసినవారు తక్షణం ఇద్దరు సంపాది.

దివ్యూర్ న్న దేశి శిల్పు- వీసంగు కంపెనీ

హాస్టు ధర్మవరం, (అనంతపురం జిల్లా) వీ. ఆర్. నారాయణయ్య ప్రేక్షకులకు.

మదరాసు వార్తలు

వివాహాలు:—మదరాసు సంగీతసమాజమువారి యాజమాన్యమున సౌందర్యసభలులో 3 వ తేదీ 6 గ. (గోవిందప్ప నాయకపీఠ) గొప్పగానసభ జరుగును. వివాహసంగీత వివాహాలు, ఆమెనుకై జయగారి గాత్రపాట.

జగన్నాథభక్తజనసభ:—ఈసభ వారి యాజమాన్యమున ఎగ్జిక్యూటర్ కేదరియాల మందిరమున 4 వ తేదీ సాయంత్రము 4-15 గ. గాన సభ జరుగును:— సుబ్రహ్మణ్యం పిళ్ళైగారు (కంటివరం) గాత్రపాట టి. శ్రీనివాసయ్యగారు, ఫిడెలు, పక్కిరిసిల్లె (మన్నారగుడి) కొనకొలు, వైద్యనాథయ్యరు (తంజావూరు) మృదంగం.

ఆర్యవచనసభ:—ఈసభవారి యాజమాన్యమున ఈనెల 4 వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రము 5 గంటలకు జాబ్బిటవునందలి పాగెసిపు యూనియనుస్కూలు భవనమున వైదికధర్మసభ సభ్యులు 'వర్ణాశ్రమధర్మము - తద్రక్షణము' గురించి ఉపన్యసించెదరు. బ్రహ్మశ్రీ ఆరుణాచల శాస్త్రిగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. ఆసీకమహాజనులు రాబ్రాధితులు. కొ. మొ. సుబ్బనామామూర్తుడు.

మహాత్మాగాంధీజన్మదినమహోత్సవము
మహాత్మాగాంధీ జన్మదిన మహోత్సవమున ఈనెల 3 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు ఏడుబావులవద్దన్న శ్రీ ఆంజనేయస్వామి కోవిల ఆవరణమునుండి ఉత్సవము జాలియ భజనలతో బయలుదేరి ఏడుబావులవిజయలలోని పీఠులన్నియు తిరుగును. ఆదివారము ఉదయం బీదలకు అన్నదానము చేయబడును. సాయంత్రము 6 గంటలకు శ్రీ ఆంజనేయ స్వామి కోవిల ఆవరణమున బహిరంగ సభ జరుగును. శ్రీయ్యత స్వామి శంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. యస్. సత్యమూర్తిగారు రుపన్యసించెదరు.

రాకపోకలు.—సి. ఎఫ్. వి. విలియమ్సుగారు, పోలీసు కమిషనరు హామిల్టనుగారు జె.ఎల్. ముఖర్జీగారు నేడు విచ్చేసిరి.

సర్ ప్రతాపసింగు జోదుపూరు మహారాజాగారిభార్య దక్షిణదేశ తీర్థ యాత్ర ముగించి నేడు చెన్నపురి వచ్చెను.

పోర్చుగీసు ఇండియా గవర్నరు జనరలుగారు భార్య నేడు విచ్చేసిరి.

గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు నేడుదయము తిరుపతి బోయిరి. బొంబాయి పోలీసు డిప్టీకమిషనరుగారు నేడు వచ్చిరి.

అల్లాడి కృష్ణస్వామిగారు నిన్నరాత్రి బందరుబోయిరి. ఇంటియలు బ్యాంకు గవర్నరు నార్కాటువారసుగారు, ఎల్. ఎం. ముర్రేగారు కలకత్తా బోయిరి.

బొంబాయిస్టాకుఎక్స్చేంజి

వ్యవహారములను నడిపించుటకు బిల్లు

బొంబాయి, అక్టో 1:—బొంబాయి స్టాకుఎక్స్చేంజి వ్యవహారములను నడిపించు నిబంధనలను గావించుట కధికారము నిచ్చు బిల్లు నోకదానిని వచ్చే శాసన సభలో ప్రవేశపెట్టుటకు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి తెలియుచున్నది. ఎక్స్చేంజి వ్యవహారములతో ప్రభుత్వమువారు అనవసర జోక్యము కలిగించుకొన దలచుటలేదు. ఎక్స్చేంజిని సంస్కరింపవలెననియు ఆ విధముగా తమ నిబంధనలను తామే గావించుకొని ఆమోదననిమిత్తము వాటిని ప్రభుత్వమువారికి పంపవలసినదనియు దౌర్జన్యరలకు ప్రభుత్వమువారు తెలియచేసిరి.

ఈ సూచనలకు ప్రోకరులు చాలమంది అనుకూలముగా నున్నట్లు తెలియజున్నది. (అ. ప్రె.)

బి.సెంటు జన్మదినము

నిన్న సాయంత్రము మొక బహిరంగసభలో దాక్టరుబి.సెంటు గారి జన్మదినోత్సవము బొంబాయిలో నాచరింపబడెను.

(అ. ప్రె.)

స్టేటుకొన్నిలు ఎన్నికలు

స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థులు

స్టేటు కొన్నిలు ఎన్నికలను గురించి చర్చించుటకు గాను తమిళ, ఆంధ్ర, కేరళ, మళయాళరాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపక్షముల వారు నిన్న సాయంత్రము మహాజన సభ హాలునందు సమావేశమైరి. గా|| వేదమూర్తిగారిని, స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థిగ నంగీకరించు విషయమును గురించి దీర్ఘమగు చర్చ జరిగినట్లు తెలియుచున్నది. వై రాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపక్షములు కొన్ని నెలలను పూర్వమే అభ్యర్థులను నిర్ణయించి యుండిరి. ఆ సమయమున వేదమూర్తిగారు తాను బర్మానదలి మద్రాసు నియోజకవర్గము తరపున నిలచెదననిగాని తనను స్వరాజ్య అభ్యర్థిగ నంగీకరించవలసిన దనిగాని రాష్ట్రీయ స్వరాజ్య సంఘములను గోరి యుండలేదు. అందుచే నియోజన సమయమున వీరినినామినేటుజేయుట పిలువలేక పోయెను. అప్పుడు ఇతరులు నామినేటుజేసిరి. ఆయభ్యర్థులు అప్పటినుండియు ప్రచారమొనర్చుచు కాన్యానుజేయుచుండిరి. ఇప్పుడు వారినిమానుకొను డని తెలుపుటకు పిలువెడు. అంతియగాక వేదమూర్తిగారింత వరకును స్వరాజ్యపక్షమున జేరలేదు. ఇప్పుడైనను తనను అభ్యర్థిగా నంగీకరించునెడల మాత్రమే చేరెదననుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులుగానిది ఆతని అభ్యర్థిత్యమును గురించి అలాచించుటకే పిలువెడు. అంతియగాక ఎన్నికలకొరకు మాత్రమే స్వరాజ్యపక్షమున జేరువారిని అభ్యర్థులుగా నంగీకరించుట క్రమముగనుండదు. ఈకారణములచేత వేదమూర్తిగారి అభ్యర్థిత్యమును నిన్నటిసభయందు స్వరాజ్యపక్షమునా రంగీకరింపలేదని మాకు తెలియుచున్నది.

రాబోవు ఎన్నికలయందు ప్రచారమొనర్చు మార్గముల గురించి చర్చించుటకొక యావసంఘముగూడ నిన్నటి సమావేశమున నియమింపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

హరిద్వారమందు మద్రాసీధర్మశాల

దక్షిణదేశీయులగు తైర్థికుల ప్రత్యేకసౌకర్యాలము

విరాళములను గూర్చి ఈసత్కార్యమును నెలవేర్చుడు

హరిద్వారము హిందువులందర కొక మహాత్మ్యము, అచ్చటి గంగాభవాని దివ్యమై యుద్ధారుచుండును. దక్షిణదేశము నుండి యచ్చటకు ప్రతి సంవత్సరము చాలమంది తీర్థయాత్రకై బోవుదురు. వీరిల్ల నచ్చటి వేషభాషలు తెలియక పండాలచేతులలో దగుల్కొందురు. అచ్చటి వసతులు వర్షాలు సరిగా కుదురక క్రమపడుచుండురు. కావున నచ్చట దక్షిణదేశమునుండి బోవు తైర్థికుల ప్రత్యేకసౌకర్యార్థము ధర్మశాల నిర్మించుటకు, నోక దక్షిణదేశపు సన్యాసి నచటనుంచుటకు, నాయన యచ్చటనుండి పోవు తైర్థికుల సౌకర్యము లరయునటులు సేర్పాటు చేయుటకు నిశ్చయింపబడినది. దానికొక సంఘ మేర్పాటుయినది. సర్ పి. యస్. శివస్వామి అయ్యరుగారు దాని యధ్యక్షుడు, భూపతిరాజు వెంకటపతి రాజుగారు కోశాధికారి, యమ్. కె. ఆచార్యగారు కార్యదర్శి. గంగయొడ్డున భవననిర్మాణమునకై ఫలము సంపాదించబడినది. దాని విలువగా పురపాలక సంఘమునకు రు 1000/ల నీయవలెను. దానిపై రెండవసంవత్సరములోపున భవనము కట్టునటుల పురపాలకసంఘము కోతినది. అందుకుగాను రు 2500 వారియొద్ద హామీగూడ నుంచగోరిరి. కావున దక్షిణదేశములోని హిందువులెల్ల విరివిగ విరాళము లనొసంగ ప్రార్థితులు.

ఇదివఱకే అన్నామలె చెట్టిగారు రు 2000, శివస్వామి అయ్యరుగారు రు 100, బి. యమ్. శర్మగారు రు 100, టి.రంగారామిగారు రు 100, కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు రు 100, మోవర్ల రామచంద్రరావుగారు రు 50, భూపతిరాజు వెంకటపతి రాజుగారు రు 50, మణ్సుఖం చెట్టిగారు 50, రంగస్వామిఅయ్యంగారు రు 50, కె. రామఅయ్యంగారు రు 50, దొరస్వామి అయ్యంగారు 50, యమ్. కె. ఆచార్యగారు రు 50, నేత్ నరోత్తమ గోకులదాసు మోరార్జీగారు రు 100 మొత్తము రు 1050 లు కూర్చిరి. అందుకు మింజుమలె రు 1000 లు పురపాలక సంఘమున కిచ్చివేయబడెను. కావున నికముందు ధర్మశాలను నిర్మించుటకు వ్యయమునుగూడ సమకూర్చుటకు దక్షిణదేశ మందలి హిందూమతాభిమానులెల్ల ప్రార్థితులు. విరాళములు సర్ పి. యస్. శివస్వామిఅయ్యరు మొలాపూరు మద్రాసునకు గాని, భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు, విశాఖపట్టణమునకుగాని పంప ప్రార్థితులని కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముబిల్లు

నెలవ్రకమిటి

దత్తమండలముల చేర్చుకొనుట

రాజమండ్రి కేంద్రస్థానము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముబిల్లునుగూర్చి చర్చించుచున్న నెలవ్రకమిటివారు శుక్రవారముతో (నేడు) సభ ముగించిరి. సవరణలతోపాటు బిల్లు చిత్తుముసాయిదాసు సాఫ్టమైనంత త్వరలో శాసనసభ్యుల కందజేసి, తిరిగి 28 వ తేదీన శాసనసభ సమావేశమగునపుడు రెండవసారి ప్రవేశపెట్టుటకు వ్యవధియొసంగ నిశ్చయించిరి.

ఇప్పటికి చర్చించినంతవరకు సంఘమువారు ముఖ్యమగు ఘట్టములదాటిరి. 1, ఏ సెక్షనునందు ఉపకాఖిలగు 2, 3 విషయములగూర్చి, 3, 6 సెక్షనులగూర్చి తీవ్రమగు చర్చజరిగెను. ఇందునిమిత్తముచాలకాలమువినియోగింపబడెను. చివరకు కొలది మార్పులతో నంగీకరించబడెను. అఫీలియేటడు కాలేజిల నిర్వచనముగూర్చి వివాదము జరిగెను గాని చివరకు బిల్లులోనున్న నిర్వచనమే అంగీకరింపబడెను. ఇతర నిర్వచనములగూర్చి ఆ ట్రై భేదాభిప్రాయములు కలుగలేదు. కాని యీవిశ్వవిద్యాలయమునందు సంస్కృత, దేశభాషా పాఠశాలలు సంగీత చిత్రకళా పాఠశాలలనుగూడ చేర్చుకొనుటకై సంఘమువారు నూతన నిర్వచనము నూచించిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ ఆవరణకు సంబంధించిన 3 వ సెక్షను బిల్లులోనున్నట్లే ఆమోదించబడినట్లు తెలియుచున్నది. దత్తమండలములలో ప్రజాభిప్రాయము అనుకూలముగ నున్నట్లెరిగి సంఘమువారు ఆజిల్లాలను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునందు చేర్చుకొనుట కంగీకరించిరి. విశ్వవిద్యాలయ ముఖ్యకార్యాలయము చట్టమునందు తెల్పిన కేంద్రస్థానములలో నోకదానియందు యుండునట్లు నిశ్చయించిరియు, చివరకు అధికసంఖ్యాకులచే రాజమండ్రి తిగిన్ ఫలముగ నంగీకరింపబడెననియు, తెలియుచున్నది.

సంఘమువారు యీవిశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రోఫెసరులు అనవసరమని నిశ్చయించిరి. అన్నివిషయములను దేశభాషా ద్వారా బోధించవలెననియే సంఘమువారు దలంచిరి. కాని కాలేజిలరగతులందు, బి. ఏ. ఆనర్సు లరగతులందు దేశభాషల ద్వారా బోధించుటకు పీఠుండదని చాలమంది యుద్దేశము. మోస్కూలు లరగతులలో దేశభాషాద్వారా బోధించుటకు పీఠుండునని సంఘసభ్యులు దలంచిరి. దేశభాషా ద్వారా పాఠముల బోధింపవలెనను విషయము అకెడమికు కొన్నిలువారే నిశ్చయించవలెనని తీర్మానించిరి.

విశ్వవిద్యాలయము (ప్రేక్షకుడు) విజిటరుగా గవర్నరు జనరలుగా రుండవలెనని చట్టమునందున్నది. గవర్నరుగా రుండవలెనా గవర్నరు జనరలుగా రుండవలెనా యని చర్చ జరిగెను. చట్టములో నున్నట్లుంచుటకు నిశ్చయించిరి. వైసుభాంసులరును నెనేటుసభ్యులు తమలో నోకరిని యెన్నుకొనవలెననియు, ఆయన మూడేండ్లు దాటినపిదప తిరిగి యెన్నుకొనబడవచ్చుననియు సంఘమువారు దలంచిరి. (మదరాసు మెయిలు)

బెల్లియంరాజదంపతులు-ధిల్లి

ధిల్లి, అక్టోబరు 1:—బెల్లియందేశపు రాజును రాణియు నేటియందయమున ఊరను చూచుటకై బయలుదేరి క్రొత్త సెక్రేటరీయటును పార్లమెంటు భవనమును రాజప్రతినిధియందు కుదిరమును చూచిరి. సాయంత్రమున రాజుగారు మూడవ జింఖానా సభకు వచ్చి పందెములు ముగిసిన తరువాత గెలుపొందిన వారికి గిన్నెలను బహూకరించెను. రాణిగారు లేడీ హోర్టింజి వైద్యకళాశాలకు బోయెను. అచ్చటవిద్యార్థినులును ఉపాధ్యాయులును విం దొసంగిరి. డాక్టరు కాంబెల్లుగారు రాణిగారిని వెంటబెట్టుకొని కళాశాలను ఆస్పత్రిని చూపించెను. (అ. ప్రె.)

లాహోరులో 60 యిండ్లు తగులబడిపోవుట

లాహోరు, అక్టోబరు 1:—పంజాబు సెక్రేటరీయటు గవర్నరుమెంటు ప్రింటింగు వర్క్సు సమీపమున నున్న బస్తీ కాఫర్లో నిన్నరాత్రి నిప్పంటుకొని 60 ఛోరి కొంపలు తగులబడిపోయెను. నిప్ప! ఆర్మియంత్రము భాగుగా పనిచేసెను. నిప్పంటుకొనుటకు కారణము తెలియదు. ఇంతవరకు జననష్టమున్నట్లు కానబడెను. మొత్తము నష్టమెంత వచ్చినదో యిప్పుడు నిర్ధారించేయుటకు వలసిపడెను. (అ. ప్రె.)

మదరాసుశాసనసభ

అధ్యక్షపదవి

రపు 7వ తేదీన, అధ్యక్షుని నెన్నుకొనుటకుగాను, మదరాసు శాసనసభ సమావేశము గానున్నది. శాసనసభయందున్న పక్షములలోను, అధ్యక్షుని ఎన్నికలగురించిన చర్చలు చురుకుగా జరుగుచున్నవి. మొన్న జరిగిన సమావేశము సమావేశమై పచ్చప్పకలకాల ప్రధానోపాధ్యాయులును శాసనసభ్యులును నగు వీనిపాలు రత్న సామిగారి అధ్యక్షత్వమును బలపరచుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. ప్రతిపక్షములో, పి. శివరావుగారు మొదలగువారు తమ అధ్యక్షత్వమును వదలుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. యునైటెడు సేవనలిస్టులు, రాబిల్ టి. ఎ. రానులింగ చెట్టియ్యగారి అధ్యక్షత్వమును బలపరచుటకు నిశ్చయించుకొనినట్లు నమృతముగ దోయవచ్చుచున్నది.

సేవనలిస్టు లందరును వోటుజేయుచో రామలింగచెట్టియ్యగారు విజయముందురుని యునైటెడు సేవనలిస్టులు దలచుచున్నారు. సేవనలిస్టు సభ్యులందరును 7 వ తేదీకి తప్పక రావలసివదని పాక్షిక దండనాయకులు పుత్తరువుల పంపినట్లు గూడ మాకు తెలియుచున్నది. అనే విధముగ జరిగిన పక్షములగుడ తమ పక్షసభ్యులందరును 7 వ తేదీకి తప్పక రావలెనని యుత్తరువుల పంపినట్లు తెలియుచున్నది. అధికారతరఫావోటులు, ఇరువురు అభ్యర్థులకును దాదాపు సరిసగముగ రావచ్చునని చాలమంది యభిప్రాయ పడుచున్నారు. తుదకు ప్రభుత్వము వారి వోటులు అటోయిటో నిర్ణయించు ప్రధానసాసము నాక్రమించి యున్నది.

* * * *

శాసనసభాధ్యక్షుల:— మదరాసు శాసనసభాధ్యక్షపదవికి సంయుక్త జాతీయవాదుల తరపు అభ్యర్థిగ టి. పి. గామలింగ చెట్టిగారు నిలచుచున్నారు. చాల కాలమునుండి శాసనసభలో నుండి దేశసేవజేసిన ఆచార్యులగుటచే ఆయనకు గెల్పు అవకాశములు గలవిని దలచుచున్నారు.

పి. శివరావుగారు తమ అభ్యర్థిత్వమును ఉపసంహరించుకొనిరి.

ప్రశ్నసరు ఎ. రత్న సామిగారు జరిగిన సమావేశము తరఫున నిలచుచున్నారు.

అఖిలభారత హిందూమహాసభ

బొంబాయిలో నవంబరు రెండవవారమున నొక ప్రత్యేకసభ జరుగును

బొంబాయి, అక్టోబరు 1:—బొంబాయి హిందూమహాసభయొక్క కార్యనిర్వాహకసంఘసభ సమావేశమైనప్పుడు బొంబాయిలో నవంబరు రెండవవారమున అఖిలభారత హిందూమహాసభయొక్క ప్రత్యేకసభ యొకటి గావింపవలెనని తీర్మానించబడినది. ఇందునిమిత్తమై జయకరుగారి అధ్యక్షత క్రింద కార్యనిర్వాహకసభ యొకటి ఏర్పాటుచేయబడినది.

అధ్యక్షుడు

లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారిని, వారి ఆరోగ్యము సరిగా లేకున్న పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారిని అధ్యక్షులుగా నుండుటకు కొరవలెనని నిశ్చయింపబడినది. (అ. ప్రె.)

కాకోరి రైలుదోపిడి

అరెస్టులు

అల్మోరా, అక్టోబరు 1:—కాకోరి రైలుదోపిడి సంబంధమున సి. వి.డి. వారు 7 యిండ్లను సోదాచూచినందున కాంగ్రెసు ప్రచారకులతోపాడే ఒక అరెస్టును అరెస్టు చేయబడినట్లును షాజాహాన్ పూరు వార్తయొకటి తెలుపుచున్నది. కొన్ని కాగితములు పనిముట్లు నగలు దొరికెను.

బెయిలు దరఖాస్తు

ఈ రైలుదోపిడి సంబంధమున అరెస్టు చేయబడిన బాలు సిట్టపహాయిని తెయిలుమిన వినుదిల చేయవలసినదని అల్మోరా జాయింట్ మేజిస్ట్రేటువద్ద నిన్న నొకరు దరఖాస్తుపెట్టిరి. ప్రాసిక్యూషన్ ఇన్ స్పెక్టరు తెయిలు దరఖాస్తు కఠిన్తరపెట్టి యిట్లు చెప్పెను:—ఈ రైలుదోపిడి సంబంధమున లక్నోలో యితనికొరకు చెవకీరి. ప్రధమ విచారణలు జరిగి మనిషియితడగునోకాదో నిర్ధారణ చేయవరకు వానిని బందిలోనే ఉంచుట మిక్కిలి మంచిది.

దరఖాస్తు పరిష్కారము నిలిపివేయబడినది. (అ. ప్రె.)

కార్పొరేషనులో స్వరాజ్యయులు

భావిక రవ్యము

మైలాపూరులో కార్పొరేషను మాడలు స్కూలువద్ద నిన్న సాయంకాలము స్వరాజ్యపక్ష బహిరంగ సభ జరిగినది. స్వామి వెంకటాచలంబెట్టిగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు కార్పొరేషను కాన్సిలులో చేరిన పిమ్మట తన వాదనముల చెల్లించుటకై కార్యక్రమము ననుసరింతురు అని కొందరు తన్ను ప్రశ్నించుచున్నారు అధ్యక్షుడు దెల్పెను. స్వరాజ్యయులు యింకను అత్యల్ప సంఖ్యగనే యున్నారనియు కార్పొరేషనులో గల 50 సభ్యులలో 16 రు మాత్రమే స్వరాజ్యయులనియు, అయినను వారి పక్షము నిర్ణయపడవలసినది గాదనియు యితర సభ్యుల సభాప్రాయము వలన అభివృద్ధికరమున తమకార్యక్రమమును వెరవేర్చుకొనవచ్చుననియు ఆయనదెల్పెను. ముందుగా వారు ముఖ్యాంశములగుర్తి ప్రకటించెదరు. అందులో జయమొందినచో వారి పలుకుబడి హెచ్చును. ఇతర విషయములందుగూడ పనిజేయుదురు. ముందుగా కార్పొరేషను వ్యయము తగ్గించుటయే ముఖ్యమైనది. కార్పొరేషనులో వివిధకాళులందు అనవసరముగా ధనము వెచ్చింపబడుచున్నది. అట్టి సందర్భములన్నియు గమనించి వృధా వ్యయము జరుగకుండ ప్రకటించెదరు. అందువల్ల మిగిలిన ధనము కేటుపేయరుల సౌకర్యార్థము యితరవిషయములందు వినియోగించబడును. కొంతవరకు పన్నులనుగూడ తగ్గింపవచ్చును. రెండవది నీటి సప్లై. ఎల్క్విగ్రామమువార్తములు తెలిపిన లు అన్నియు గూడ కార్పొరేషను వారు వశపరచుకొనవలెను. దానివలన చాల లాభముందును. ట్రాసుకంపెనీవారితో కొంత కాలనియమము వరకున్నది. అది ముగియువరకు యేమి జేయుటకు పిలువెను. వీనితోపాటు దీపములు తయారుజేయుటకు యంత్రాలయము స్థాపించుటయు పవరు జనరేషను యేర్పాటులు జేసియు రాబడి సభిక్తముజేయవచ్చును. ప్రస్తుతమున్న వర్క్సు-పాపునే కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు నిర్ణయముజేసి, తమకు కావలసిన వస్తువులు యితర కంపెనీలలో కొంటున్నారు. ఇంకొకవిషయమున స్వరాజ్యయులు ప్రధానహించునది శిశుసంరక్షణ విధానము. ఈపనియే అన్నిటికన్న కష్టమైనది గావున యెక్కువశ్రద్ధగా జేయవలసింది. స్వరాజ్యయులు నగర మునిసిపలచట్టమును సవరింపనున్నారు. కావున ఓటరు లందరును వారికి సహాయముజేయవలెనని సభాధ్యక్షుడు కోరెను.

సింగారవేలుచెట్టిగారు తరువాత మాట్లాడుచు నగరములో వరణసంఖ్య హెచ్చిపోవుచున్నందుకు విచారించిరి. వృధాగా దీపములు, మాంసము వ్యాపారములందు ధనము వెచ్చింపబడుచున్నదనినను. మాంసం బళం స్క్రీము విడచి పెట్టవలెననెను. శిశుసంరక్షణావశ్యకతను దౌషి, కొన్ని డివిజనులలో పశువులకు ఉచితముగా గడ్డివేసికొను ఫలముల విడిచి పెట్టవలెననెను.

ఓటరులు కద్దరుధరించి, గిండిరేవుల జూరముమానుకొనునట్లు కాన్సిలరులు ప్రోత్సహించవలెనని దొరసాన్ని అయ్యరుగారు దెల్పిరి.

టి. పి. క్రిష్ణస్వామి పావలూరు, కాన్సిలరులు శ్రీలక్ష్మి ఆరోగ్యవిషయమున బోధించుట కుద్యమించవలెనని నుడిచెను. శ్రీరేచాలవరకు ఆరోగ్యనియమముల తప్పి ప్రవర్తించుచుందగునని దెల్పెను. కాన్సిలరులు ఓటరులుగలసి, ఇంటింటికీ ప్రచారముజేసి, రోడ్లపై అమితముడు తొక్కువేయ రాదనియు, ఫిఫులనే దొడ్లుగా జూచుకొనరాదనియు బోధింపవలెననెను.

కె. భాష్యంగారు, నూతనముగా నెన్నుకొనబడినవారు తాను ప్రజాసేవ నెన్నడు మునుపజాలనని నమృతముగ పల్కిెను.

సి. వై. చింతామణిగారి

పర్యటనము

రాజకీయపరిసితులనుగూర్చి మాట్లాడుటకు

లాహోరు, అక్టోబరు 1:—ఈనెలలో సి. వై. చింతామణిగారు పంజాబులో పర్యటనము ప్రారంభించి లాహోరు, అమృతసరు, జలందర్, రావల్పిండి, అంబాలా యింకా మరి కొన్ని చోట్లకు పోవుదురు. పోయి ఆయాచోట్లలో నున్న వ్యాపారకులతో ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులనుగూర్చి చర్చించురు. వివరములు వెంటనే ప్రకటింపబడును. లాహోరులో సర్వెంటుస్ ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీలోని భారత తత్వగ్రాహక పీఠం వెంటిరిగదరు. (అ. ప్రె.)

వాతావరణసితి

1925 నంబి అక్టోబరు 2-వ తేదీ శుక్రవారము

ముఖ్యతలలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో అవర్షించిన పర్షము	వరదయిన కురియిన మొత్తము.
గోపాలపురం	96.0	77.1	...	0	44.96
విశాఖపట్టణము	89.6	79.6	...	0	87.09
కాకినాడ	92.7	77.5	...	0	39.09
మచిలీపట్టణము	94.1	78.7	...	0	41.59
కర్నూలు	95.9	72.6	...	0	26.01
బళ్లారి	92.7	72.2	...	0.03	20.51
కడప	92.5	74.2	0.14	0.14	31.28
నెల్లూరు	96.1	77.3	...	0	87.98
మద్రాసు	95.9	76.1	...	0	50.74
కడపూరు	88.8	74.7	...	0.51	52.94
నీలయ	93.1	69.5	...	0	39.80
కోయంబూర్	86.7	70.1	...	0	22.29
తిరుచనాపల్లి	99.7	76.0	...	0	33.18
నాగపట్టణము	92.4	78.3	...	0	54.98
మధుర	96.2	75.8	1.43	1.43	33.58
పాంబట్	90.2	79.7	0.03	0.03	87.00
తిరునల్వేలి	0	28.84
తిరువేల్గూడు	81.1	74.9	0.04	0.05	64.51
కొచ్చిక్	83.0	74.7	0.10	0.13	114.51
కాగక్	89.7	74.9	0.14	0.19	117.16
మంగళూరు	88.5	73.4	0.23	0.23	125.68
తెంగుళూరు	83.1	63.8	0.03	0.03	35.87
మెరకూర	78.4	60.2	1.62	1.83	125.46
కొడైకనాథ్	62.4	58.2	0.38	0.59	62.18

సర్కారులు:—బందరులో ఆకాశమున వర్షముగ మేఘములున్నవి. ఆర్ద్రత తక్కువగనున్నది. శీతోష్ణస్థితి బందరులో 3 డిగ్రీలు ఎక్కువగను, గోపాలపురంలో 6 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువగనున్నది. విశాఖపట్టణములో శీతోష్ణస్థితి 2 1/2 డిగ్రీలు అధికముగ నున్నది.

డక్కను:—కడపలో 0.14 ఇంచులు వర్షము కురిసినది ఆకాశమున కొంచముగ మేఘములున్నవి. శీతోష్ణస్థితి కర్నూలులో 5 డిగ్రీలు ఎక్కువగనున్నది.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

వర్షపాతము

సిమ్లా, అక్టోబరు 2:—బర్మాలో కొంచెము వర్షముధికముగానున్నది. పశ్చిమవాయువులు పశ్చిమోత్తర ప్రాంతముల వైపునకు మలుచుచున్నవి. దిగువబర్మా, మలబారులందు వర్షములు సాధారణముగా నున్నవి. ఎగనబర్మా, కొంకణము, మార్గరాష్ట్రము, మదరాసు డక్కనులందు వర్షము స్థానికముగా నున్నది అస్సామ, పంగ, పశ్చిమోత్తర ప్రాంతము బొంబాయి డక్కను, మదరాసు ఆగ్నేయభాగములందు జడివానలు పడినవి.

యామెథిన్ 2, మర్కారా, మధురలందు 1 1/2 అంగుళముల వర్షముకురిసెను.

నూచన్—పశ్చిమోత్తర ప్రాంతములు, మదరాసు ఆగ్నేయభాగములందు వర్షాభివృద్ధి కలుగవచ్చును. (అ. ప్రె.)

గడ్డికి తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0

గడ్డి, చీడ శరీరములకు వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది. ఈ తైలము నాలుగు పూటలు రాచిన గడ్డి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును తప్పక పనిజేయెను. వెలకన్న పోస్తుఖర్చు లధికముగను గాన ఇతరమందులతో కలిపి తప్పించుకొనుట యుక్తము.

అన్నతాంజనో డిపో, మదరాసు - భౌతికాయి

కాన్పూరు

కాంగ్రెసు సభ

కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభకు, శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారిని అధ్యక్షురాలుగా నెన్నుకొని రని, నేటి వార్తలు తెలుపుచున్నవి. భారతీయ నారీమణి సభాధ్యక్షత వహించుటకిది మొదటిమారు. డాక్టరు అనిబెంటుగా రిదివర కధ్యక్షత వహించిరి గాని, భారతీయస్త్రీలలో నెవరూ ఈ పదవి నాక్రమించియుండలేదు. సరోజినీదేవి సుప్రసిద్ధ కవయిత్రి. ఆంగ్లభాషలో నామెతో సమానముగ ననర్గళముగ నుపన్యసింపగలవారరుదుగ గలరు. హిందూదేశమునం దన్ని శాఖలకు జెందినవారు నేడు రాజకీయోద్యమములో పాల్గొనవలసి వచ్చుచున్నది. స్వాతంత్ర్యములేనిది, ఏ శాఖయు వికసించ దని అనుభవము దెలుపుచున్నది. సరోజినీదేవికి హాయిగ గీతములను రచించి ప్రార్థించుచుకొనుట కిష్టమున్నను, దేశమును కృశింపజేయుచున్న పరాధీనతను, తొలగించుటకు ఆమె విధిలేక నడుముగట్టు కొనెను. అసహాయోద్యమ మారంభ మయిన పిమ్మట, ఆమె మహాత్మునకు తోడునీడగ బనిచే సెను. మహాత్ముని సంకెళ్లము ఆమెకు క్రొత్త మార్గము జూపి, భావములం దద్భుతపరివర్తన ము గావించెను. స్త్రీకి సహజమగు పౌరమ్యభావ ముతో, ఆమె హిందువులకును మహాత్ముడియుల కును, స్వరాజ్యవాదులకును, బహిష్కారవాదుల కును మధ్య సమాధానమునుగదిర్చి, ఐకమత్యమును పెంపొందించుట కెల్లప్పుడు పాటుబడుచుండెను.

గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునకు జనిన సమయమున, సరోజినీదేవి శాంతిదూతగ నుండి, ఇరుపక్షములకును సమాధానము గుడుర్చుటకు ప్రబలప్రయత్నముల గావించెను. ఏభాగమునకు వెదలినను, ఆమె శాంతిని, సఖ్యమును, బోధించుచు వైషమ్యమును తొలగించుచుండెను. దక్షిణాఫ్రి కాకు వెదలి, అక్కడ భారతీయుల హక్కులకొరకు పోరాడి, అద్భుతప్రబోధము గావించెను. సరోజినీదేవిరాక తెల్లవారికి సంకటమయ్యెను. సరోజినీదేవి జన్మచే వంగదేశవాసురాలయినను, వివాహ మున ఆంధ్రప్రదేశ్ యగుటచే, యీ యెక్కుగలిగిన గౌరవమునకు ఆంధ్రులెల్లరు సంతసింపక మానరు. కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభకు, తీవ్రపక్షవాది గాక, ఉభయపక్షములకును సమన్వయము గలుగజేసేడి యధ్యక్షురాలుండుట, మిగుల సమంజసమనుటకు సందియములేదు. పాట్నాలో జరిగిన కాంగ్రెసు సంఘసభలో, ఉభయపక్షములకును అనుకూల మగు కార్యక్రమ మేర్పరుపబడెను. నిర్మాణకార్య క్రమమును నిరూపించుటకును, స్వరాజ్యపక్షము

కాంగ్రెసుసభకును ఎన్నికలను జరుపుటకును స్వేచ్ఛావకాశ మొసగబడెను. పాట్నాలో కుదిరిన సఖ్యము, కాన్పూరుకాంగ్రెసుసభలో చెడకుండ జూడవలయును. ఇకనయినను అనవసర కలహములను మానుకొని, కాంగ్రెసు కార్యక్రమము తదేకదీక్షతో కొనసాగునటుల జూచుట, కాంగ్రెసు సభ్యులెల్లరవిధి యగుచున్నది. సరోజినీదేవి, కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభను సవ్యమార్గమున నడిపి, పాట్నానిర్ణయము స్థిరపడు నటుల తోడ్పడు నని నమ్మవచ్చును. కాన్పూరు కాంగ్రెసుసభ జయప్రదముగ ముగియుట, చాల ముఖ్యము. అహింససంఘ సభ్యులును, కాంగ్రెసు ప్రచారకులు నగువారినికొందరను ఏవియో నేరము ల మోపి అరెస్టుజేయుచున్నటుల తెలియుచున్నది. ఇది అలజడికి కారణ మగుచున్నది. తీవ్రనిర్బంధ ములు మరల ప్రారంభమయ్యెననియు, ప్రభుత్వము వారు రాజకీయసంచలనము నణగదొక్కుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనియు, జవహర్లాల్ నెహ్రూ గారు దెలుపుచున్నారు. ఇట్టి సంకటముల మధ్య కాంగ్రెసును నిర్వహించుట కష్టమయినను, అహింస సంఘమునకు మరింత ప్రోత్సాహము గలుగజేయుట భారతీయుల విధి. కష్టములను దాటునపుడే, నిజశక్తి వెల్లడియగును. హిందూదేశము స్త్రీలని పురుషులని నేడమెంచక, దేశసేవనే ప్రధానముగ నరకుజేయుచున్నదనియు, స్త్రీలను గౌరవించుటకు ముందంజవైచుచున్న దనియు, సరోజినీదేవిగారి ఎన్నిక తెలుపకయే తెలుపుచున్నది. ఈమెయధ్యక్షతక్రింద కాంగ్రెసుసభ జయప్రదముగ నిర్వహింపబడుగాక యని కోరెదము.

ఆంధ్ర సభలు

ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ బందరు పురమునందు యీనెల 23, 24, 25 తేదీలందు జరుగునని ప్రకటించబడెను. రాష్ట్రీయసభతోపాటు ఆంధ్రమహాసభయు, గ్రంథాలయసభయు, సంస్కృతసభయు, పత్రికాసభయు జరుగు నని, అహింససంఘ కార్యదర్శి తెలుపుచున్నాడు. బందరు చారిత్రప్రసిద్ధ మగు పట్టణము. జాతీయోద్యమము పాదుకొనిన ప్రదేశము. ఆంధ్రజాతీయకళాశాలను నెలకొల్పి నిర్వహించుచున్న పట్టణము. ఇట్టి పురమునందు ఆంధ్రసభలు నిర్విఘ్నముగ జరుగుననియు, ఆంధ్ర మహాజను లీసభల విజయమునకు తోడ్పడదరని యు నమ్మెదము. అధ్యక్షులు ఎన్నిక లింకను జరుగ లేదు. త్వరలో నన్ని మండలములవారును తమ తమ యభీప్రమును దెలుపుట యుక్తము. పాట్నా సభకు పిమ్మట, ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ జరుగుటచే, భావికర్తవ్యమును నిర్ణయించుట సులభము. ఆంధ్ర దేశము రాజాపు శాసనసభలకు కాంగ్రెసుసభ్యుల నధికముగ పంపుటకును, నిర్మాణకార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుటకును బూనుకొను నని నమ్మెదము. నిర్మాణకార్యక్రమము పటిష్ఠముగ నుండనిది, శాసనసభలో జేసేడి తీర్మానములు నిరర్థక మగునని అనుభవము తెలుపుచున్నది. కద్దరు నిర్మాణమును ఆంధ్రు లిదివరకు శ్రద్ధతో నిర్వహించి పేరొందిరి. ఈమారుగూడ మహాత్ముని నూతన ప్రయత్నములకు తోడ్పడి, నూలు వడుకు సంఘములను రాష్ట్రమునం దంతటను నెలకొల్పుటకు, ఆంధ్రులు ప్రయత్నించుట శ్రేయస్కరము.

రాజాపు సంవత్సరమునందు మహాత్ము డాంధ్రదేశ మునకు విచ్చేయునప్పటికి, కద్దరునిర్మాణము మిగుల చురుకుగ కొనసాగుట యవసరము. ఆంధ్రమహాసభ, రాష్ట్రీయసభకు తోకగ జరుగుచున్నది. ఈ సభవిషయమై ఆంధ్రులి టి వల తగినశ్రద్ధ వహించుట లేదు. గతపంవత్సర మొక స్థాయిసంఘ మేర్పరుపబడెను. సంవత్సరమంతయు పనిజేయున టుల నిశ్చయింపబడెను. ఈసంఘము మరల గూడి పట్టుల దోచదు. ఆంధ్రసభను ప్రత్యేకముగ జరుపవలసిన యవసరము గల దనుటకు సందియము లేదు. రాజకీయసభయందు ఆంధ్రులందరును సమావేశమగుట దుష్కరము. ప్రభుత్వోక్త్యగులు మున్నగువారు గూడజాలరు. నిజామురాష్ట్రపు ఆంధ్రులు గూడుటకు వీలుండదు. రాజకీయ సమన్వయందు జోక్యము దీసికొనని పలువురే క వేదికపై సమావేశ మగుటకు, ఆంధ్రసభ అద్భుతావకాశ మొసగుచున్నది. ఇంతియగాక, ఆంధ్రులయభివృద్ధి కవసరమగు రాజకీయేతరవిషయము లనేకములు గలవు. ఆంధ్రుల ప్రాముఖ్యము రానురాను విస్తరించుచున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము ఫలించునున్నది. రాష్ట్రము గూడ త్వరలో రాకమానదు. ఆంధ్రసభ యే, ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తికి సాధనభూతమయ్యెను. దాని బలపరచుకొలదియు-ఆంధ్రత్వస్థితి గలుగు ననుటకు సందియములేదు. ప్రస్తుతసమయమునం దున్న విధమున ఆంధ్రసభ నికమీద నిర్వహించి ప్రయోజనము లేదు. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకై కృషిసలిపెడియోధులు ముందుకువచ్చి యీక్కార్యమును నిర్వహింపవలయును. ఏపద్ధతులపై నికముందు పని జరుగవలయునో, 22-వ తేదీని జరిగెడి ఆంధ్రసభలో నమగ్రముగ చర్చించి కృషిసలుపవలయును. బందరుసభలు, ఆంధ్రుల సంకల్పసిద్ధికి తోడ్పడునని నమ్మెదము.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయచట్టము

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టమును గూర్చి విచారించుటకు, సెలెక్టు కమిటీవారు సమావేశ మయినసంగతిని పాఠకు లెరుంగుదురు. రేపటితో కమిటీవారి ఆలోచనలు పూర్తి యగుననియు, ఈమాసాంతమున జరిగెడి శాసనసభలో సెలెక్టు కమిటీవారిచే నవరింపబడిన చట్టము విచారించబడు ననియు, తెలియుచున్నది. సెలెక్టు కమిటీవారి ఆలోచనలు రహస్యముగ జరుగుచున్నవి. పత్రికా ప్రతినిధులు హాజరగుటకు వీలులేదని తెలిపిరి. కాని పత్రిక లేదోవిధముగ సమాచారము గ్రహించి ప్రచురించుచునే యున్నవి. ఇటీవలి తటస్థితు నని మొదటనే యూహించి, బహిరంగముగ సమావేశ మయిన బాగుండెడిది. రహస్యలోచనలవలన వేరులాభము లేకబోగ, వినికిడివలన తెలిసెడి సంగతులను ప్రచురించుట జరుగును. వీనిలో కొంత యసత్యము గూడ నుండవచ్చును. ఈరీతిని నిరాధారమగువార్తలు వ్యాపించుట నిశ్చయము. విశ్వవిద్యాలయముక్రిందకు, సంస్కృత పాఠశాలలు, దేశభాషా పాఠశాలలు, సంగీతపాఠశాలలు, లలిత కళాశాలలు దీసికొని రాబడెనట. పశ్చిమాంధ్ర దేశమును ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునందు జేర్చుట సంభావ్యమగు నున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు ఏర్పాట్లను, పశ్చిమాంధ్రులలో విశేషసంఖ్యాకు

లామోదిం చెద రనుటకు సందియములేదు. విశాఖ పట్టణము, రాజమండ్రి, అ సంతపురములు మాత్రమే కేంద్రస్థానములుగ నంగీకరింపబడినవి. అనేకులు విన్నవించి ధనము సమకూర్చెదమని వాగ్దానము జేసిన పిమ్మట గూడ, బెజవాడ నొక కేంద్రముగ జేర్చకుండుట శోచనీయము. బెజవాడ ఆంధ్రదేశమునకు కూడలిస్థానము. కృష్ణా నదియొడ్డుననుండి, విశ్వవిద్యాలయమున కనుకూల మగుచున్నది. దత్తమండలములకును, గుంటూరు, నెల్లూరు, కృష్ణామండలములకును మాత్రమేగాక, నిజామురాష్ట్రపు ఆంధ్రులకుగూడ అందుబాటులో నున్నది. ఆంధ్రుల నేకులకోర్కెల నీరీతిని త్రోసి పుచ్చుట శోచనీయము. శాసనసభవారయినను బెజవాడలో కేంద్రమును స్థాపించుటకు తోడ్పడ గోరెదము. విశ్వవిద్యాలయకార్యాలయము రాజ మండ్రియం దుంచుటకు నిశ్చయించెదట. హైస్కూల్ లలోదప్ప, కాలేజీలలో దేశభాషలద్వారా విద్య నేర్పుట కిప్పుడు సాధ్యపడదని సభ్యులు భావించి రట. ధైర్యము వహించి పనిచేయుచో, నిక్కార్స ము సుసాధ్యమనుటకు సందియములేదు. ఈ విషయమునంతను పరిశీలించుట అకాడమిక్ కౌన్సిలు వారికి వదలివేయబడెను. వైసుభాస్కులరుగారు, సినేటుసభ్యులనుండియే ఎన్నికొనబడెదరట. మూడు సంవత్సరములకాలము వీరి యుద్యోగపడవి నిలుచు నట. సెలెక్టుకమిటీరీపోర్టు త్వరలో ప్రకటిం చి ప్రజాభిప్రాయము వెలువడుట కవకాశ మిచ్చుట యవసరము.

స్వయంనిర్ణయస్వాతంత్ర్యము
 లేబరుపక్షమువారు ప్రతి సంవత్సరము, హిందూదేశపు స్వయంనిర్ణయ స్వాతంత్ర్యము సంగీకరించినటుల తీర్మానించుచుందురు. ఈమారు జరిగిన లేబరుపక్షసమావేశమునందు, భారతీయులకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమునకును, స్వయంనిర్ణయాధికారమునకును హక్కుగలదని, లాన్సుబరీగారు దెచ్చిన తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను. ఇందుపై ఎట్టి చర్యగూడ జరుగలేదట. మరియొక తీర్మానము బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు ఈజిప్టులో నవలంబించెడి పరిపాలనావిధానమును ఖండించెను. లేబరుపక్షమువారు హిందూదేశపు స్వాతంత్ర్యపు హక్కు సంగీకరించుటలో విశేషమేమయినగలదా? చర్చ లేకుండుట జూడ, యీవిషయమై ఆక్షేపణ లేదని విదితమగును. కాని లేబరుపక్షమువారు అధికారపదవియం దున్నపుడు, దేశమునకు స్వయంనిర్ణయాధికారమును గాని స్వపరిపాలనాధికారమును గాని ప్రసాదింపరయిరి. అందుల కొకింత ప్రయత్నము నయినను జేయరయిరి. ఇప్పుడేమి పలికిన నేమి ప్రయోజనము? ఇటీవల హిందూదేశము గూర్చి పార్లమెంటుసభలో ప్రసంగము జరుగుచున్నపుడు, మాక్డనాల్డు గారేమి, వెడ్జి పుడ్డు గారేమి కన్నర్యేటిపు మంత్రుల యభిప్రాయముతో నేకిభవించిరి. మాక్డనాల్డు ప్రభృతులు లేబరుపక్ష సభలో పాల్గొనుచు, ప్రస్తుతతీర్మానము సంగీకరించినను, సమయము వచ్చినపుడు వెనుదగ్గియుండుటచే, వీరిపై భారతీయులకు విశ్వాసము గలుగ నేరదు. లేబరుపక్ష తీర్మానమును పరిహసించుచు, హిందూదేశపు స్వపరిపాలనపుహక్కు జెబ్బదినంప భర్తములక్రిందటే గుర్తింపబడెనని, మద్రాసు

మొయిలుపత్రిక తెలియబరచుచున్నది. అందుచే క్రొత్త తీర్మానము వలన ఏ విధము గులాభము గలుగదని యీ పత్రికకు నిశ్చయమే. లేబరుపక్షమువారు తీర్మానముల గావించుటతో తృప్తిజెందక, అవి అమలులోనికి వచ్చునటుల జూడవలయును. తమ కార్యక్రమమునందు, హైందవ స్వాతంత్ర్యసమస్య నొక ప్రధానభాగముగ గైకొనవలయును. లేబరుపక్షపు ప్రాతఃచారిత్రవిశ్వాసము గలిగింపకున్నది. మున్ముందయినను వీరు పేరువిధముగ ప్రవర్తించియెడల, ఆశ కవకాశ ముండనేరదు. ఇంగ్లండు కీటీవలనే వెడలి వచ్చిన భారతప్రముఖులు, బ్రిటీషు పక్షము లెవ్వియు హిందూదేశమునకు సహాయము జేయ బోవని గట్టిగ బలికిరి. అటులగుచో, భారతీయుల భావ్యభివృద్ధి వారి హస్తములందే గలదని వ్యక్తమగుచున్నది. ఈ సత్యమును గ్రహించి పాటు బడెడివారే, దేశము క్షితి తోడ్పడగలరు.

డాక్టరు బిసెంటుగారు
 డాక్టరు బిసెంటుగారి జన్మదినోత్సవము నిన్నటి దినము చెన్నపురిలో జరుపబడెను. బిసెంటుగారి యోగ్యతనుగూర్చి పలువురు ప్రసంగించిరి. ఆమె శక్తిసామర్థ్యములనుగూర్చిగాని, హిందూదేశమున కామెచేసిన సేవను గూర్చి గాని శ్లాఘింపనివారుండరు. బిసెంటుగారి యభిప్రాయములతో నేకిభవింపనివారు సయితము ఆధునిక యుగమునందు ఈమె ప్రాముఖ్యస్థానము బడసెనని తప్పక యంగీకరించెదరు. నిరంతరచలనము ఆమెప్రధానలక్షణము. మానవకోటికి నుపయోగకరమని నమ్మిన కార్యముకొరకు, ఆమె తన సర్వ శక్తిని భారబోయుట జగద్విదితము. ఆమెయభిప్రాయములు తరుచుగ మారుచున్నను, కార్యదీక్షపట్ల ఆమె వెనుకాడి ఎరుగదు. నాస్తికమతము నవలంబించినపుడేమి, పిమ్మట థియోసాఫి కల్ సమాజవ్యాప్తికొరకు పనిచేసినపుడేమి, ఆమె జేసిన సేవ నెవరును మరుపజాలరు. రాజకీయరంగమున బ్రవేశించి, హోంరూలు యుద్యమవ్యాప్తికై నిర్బంధమును సయిత మనుభవించి, స్వరాజ్యవాంఛను దేశమందంతటను పురికొల్పినవిషయ మెల్లరెగినదే. అసహాయోద్యమారంభమునుండియు, ఆమె వైదొలగియున్నను, కొంతకాలముక్రిందట మరల స్వరాజ్యచట్టమును తయారుజేసి తత్సాఫల్యమునకై పట్టుదలతో పనిజేయుచుండెను. ఇంగ్లండుకు గూత బోయి, ఆమె ప్రబోధము గావించుచున్నది. 79 వ సంవత్సరమున ఆమె యిటుల కృషినిలుపుట పలువుర కాశ్చర్యముగ నుండక మానదు. భారత భూమిని ప్రేమించుటయే గాక, మాతృదేశముగ భావించి, తనశక్తినంతను మాతృదేశాభివృద్ధికై భారబోయుచున్న యీమె, భారతీయుల కృతజ్ఞతాభివందనములకు పాత్రురాలు. చిరకాలము జీవించి, దేశమునకు మేలొనర్చునటుల, బిసెంటు గారిని పరమేశ్వరు డనుగ్రహించుగాక!

మిల్లుల నన్నిటిని మూసివైచుట
 బాంబాయి మిల్లులన్నిటిలోను సమ్మెవ్యాపించెనని నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇట్టి సందిగ్ధితి జనించినపుడయినను, ప్రభుత్వమువారు ఎక్సైజు డ్యూటీని రద్దు జేయకుండుట శోచనీయము. ఇంకను కాలయాపన జరుగు

నేని ఎట్టి యుపద్రవము ఏర్పడునో యూహింప వీలులేదు. బ్లాక్టుగా రింకను మీనమేషములు లెక్కించుచు, రాబోవు బడ్జెటువరకు వేచియుండుమని బోధించుట విచిత్రము. మిల్లు యజమానుల కష్టముల గాంచిన జాలి కలుగకమానదు. కాని వీరు తొందరపడి మిల్లుకూలీల జీతములను తగ్గించుట వలన మరింతవిషమస్థితి ఏర్పడుచున్నది. కార్మిక సంఘప్రకటనమునందు, ఎక్సైజుడ్యూటీని తగ్గించుట కవసరము గలదని యంగీకరించుచున్నారు. కాని, మిల్లు పరిపాలనమునందు వ్యయాధికృత్యమును తగ్గింప వీలగుననియు, విధిలేనియెడల వేతనములను తగ్గించుటకు మారుగ పనిజేసెడి గంటలను తగ్గించుట మేలనియు, కార్మికులు దెలుపుచున్నారు. కూలీని తగ్గించుటవలన, బాంబాయివంటి నగరము నందు జీవితమును గడపుకొనుట కష్టమగును. సమ్మెలమూలమున, అనారోగ్యము వ్యాపించును. ప్రభుత్వమువారి సమయమున నయినను మేల్కొని మూలకారణమును తొలగింపనిచో, తీరని యనర్థము వాటిల్లుట నిశ్చయము. పాశ్చాత్యపారిశ్రామికవిధానము నీదేశమున ప్రవేశపెట్ట నెంచెడివారు, బాంబాయి మిల్లుల దుస్థితిని గుర్తించి, గుణపాఠము నేర్చుకొనుట లాభకరము.

ఏ. యస్. కృష్ణరావుగారి సవరణ బిల్లు లోకలుబోర్డుల స్వాతంత్ర్యము

కారణోద్దేశ్యములు
 క్లాజు 2:—చట్టమునందు ఏ షెడ్యూలులో లోకలు ఘంట్సుక్రింద జనుభిర్లు నుంచుటనుగూర్చియు అడబ్బులు పాలించుటను గూర్చియు నిబంధనలుగలవు. వానిని అధికవిషయములు గల సాధారణనిబంధనల యధ్యాయములో భాగముగ జేర్చి చదువవలయును.
 చట్టమునందు 112 వ సెక్షను (2)సబసెక్షనునందు లోకలుబోర్డు డబ్బును ఆ సెక్షనులో (1) సబ సెక్షనులో డిలుపబడిన ప్రయోజనములకు షెడ్యూలు (6) నిబంధనల ననుసరించి విర్తింప జేయవలెనని గలదు.
 ఆ సెక్షనులో మరి 'దేనినిబంధనలనుగాని నియమించునెడల' అని యుంచి అటంకము లుంచుట న్యాయముగలేదు. ఈ మాటలనుబట్టి యేవైన నిబంధనలను తయారుజేయునెడల అనవసరముగ లోకలుబోర్డుల అధికారములను కోసివేయుటగును.
 క్లాజులు 3 ఆన్డు 4 లోకలుబోర్డుల బడ్జెటుపై చట్టము 147 వ సెక్షను సబ సెక్షను 2 ప్రకారము ఉత్తరువు జేయుటలో ప్రభుత్వమువారు ఒక్కొక్కసారి బడ్జెటులోఅనేక కాఖిలక్రింద నిర్ణయింపబడిన మొత్తములను మార్చెదరు. అట్లు చేయుట అప్పులను దీర్చుకొని కనీసము నిలువయుండవలసిన మొత్తము నుండునటుల జేయుట కని చెప్పెదరు. అట్టి మార్పులు చేయుటకు మందు లోకలు బోర్డులతో సంప్రదింపవలసిన యవసరమేలేదు. అప్పులను దీర్చుటకును కనీస ముండవలసిన నిలువ జేయుటకును యేర్పాటున్నంత కాలము లోకలుబోర్డు బడ్జెటులో వేరేర్య కాఖిలక్రింద మొత్తములను సరిజేసికొను స్వాతంత్ర్యము గల్గియుండునని అందరును అంగీకరించిన ధర్మమే.
 116 వ సెక్షను సబ సెక్షను 3 ప్రకారముజిల్లాబోర్డుతాలూకా బోర్డుయొక్కయు యూనియను బోర్డుయొక్కయు బడ్జెటులను పరిశీలించు సధికారము గలదు.
 ప్రభుత్వమువారు గాని జిల్లాబోర్డుగాని అందుకుసంబంధించిన లోకలుబోర్డుతో సంప్రదింపకుండ ఆబడ్జెటుభాగమును మార్పుటవలన అనవసరముగ లోకలుబోర్డు హక్కుల నరికట్టుటయగును. ఈక్లాజులు అట్టినిరోధముతన తొలగించుట కుద్దేశింపబడినవి.
 తపాలు ప్రకటన:—కొలంబో మీదుగా మారిమగు దీపులకుబోవు టపా 8-10-25 లేదీరాత్రి 6-25 గ. కట్టివేయుదురు.

కార్మికుల సమావేశము

ముఖ్యమంత్రి తీర్మానములు

లండను, సెప్టెంబరు 30 - కామన్వెల్త్ లో తమ పక్షమున వారు అధిక సంఖ్య గల సమన్వయకర్తల కార్మిక పక్షము వారు ప్రభుత్వ బాధ్యత సంగీకరింపగూడదని తెలియగా రొక తీర్మాన ముపపాదించిరి. ఈ పద్ధతి తప్పనియై ఇప్పుడు మాడ ప్రభుత్వమువారి పారిశ్రామిక విధానమును కార్మిక పక్షమువారు తీసివేసిన ప్రభుత్వమువారు ఓడిపోయెదరనియు భావము గారు చెప్పుచు తీర్మానమును ఆడిపించిరి. తీర్మానము అధిక సంఖ్యకులచే నిరాకరింపబడెను.

సోషియలిస్టు సిద్ధాంతముల ననుసరించియే కార్మికులు సరియగు జీతముల కొరవచ్చునని రామ్సే మాడ్డనాల్లుగారు తీర్మాన ముపపాదించిరి. పెట్టుబడిదారులను ధ్వంసముచేయుటకు కార్మికులబలమును కేంద్రీకరింపవలయునని ఒక సవరణను షెర్మన్ ను గారు రూపపాదించిరిగాని ఈ సవరణ అధిక సంఖ్యకులచే నిరాకరింపబడెను.

నిరుద్యోగ సమస్య

సక్రమముగ దేశపు ఆర్థిక సంపదను అభివృద్ధిపరచి వ్యక్తుల లాభమునకుగాక ప్రజాక్షేమమునకు ఆ సంపద ముపయోగించిన నిరుద్యోగ సమస్య యంతేమొందునని ఒక తీర్మానము వహానభయం దామోదించబడెను. పనిచేయువారికి తగు జీతము లిచ్చుట పనిలేనివారిని సంరక్షించుట పారిశ్రామిక విధానపు ముఖ్యమూలములగు నుండవలెను.

విదేశీ వ్యాపారము వృద్ధిపరచుటకు ప్రయత్నింపవలయుననియు రషియాతో అన్వేషణసంబంధము ఏర్పడవలయుననియు మరియు తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

సామాజ్యమునందలి అన్ని దేశములకు ఆర్థిక విషయము లందును రాజకీయ విషయములందును పరస్పర అన్వేషణలు ఏర్పడుట అవసరమని ఒక తీర్మానము ఆమోదించబడెను. పెట్టుబడిదారుల దోపిడిని ఖండించుచు మరియు తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

మొర్రాకో పరిస్థితులు

స్పెయిను ఫ్రెంచి సేనల విజయము

మాడ్రిడు, అక్టోబరు 1: - స్పెయిను సేనలు అజదీరును ఆక్రమించుకొనుటకై ముందును నడుచుచున్నారు. నేటిదినము ఉదయం యుద్ధనాటలు శత్రువుల ప్రదేశమును ముట్టడించెను. వాయువిమానములనుండి సైనికులు శత్రువులపై బాంబులను పడవైచిరి. మళ్ళీ వారు 2-15 గం. ౫౦ లకు శత్రువుల ప్రదేశమునందు కొంతభాగమును స్పెయిను సైనికులు స్వాధీన పరచుకొనిరి. తమ దళమును స్పెయిను సేనాని వైరులను ద్వారా మాడ్రిడుగ తొలపెను.

ఫేజ్, అక్టోబరు 1: - మరల యుద్ధము ప్రారంభమైన పిమ్మట మొదటిదినము యుద్ధపు ఫలితము ప్రాన్సువారికే లాభకరముగ నుండెను. తమ సేనయందు 22 మంది మాత్రమే మరణించిరి. కిక్కుకు ఉత్తముననున్న ప్రదేశమున కొంతభాగమును ప్రాన్సు సైనికులు ఆక్రమించుకొనిరి. హామారిష్టివద్ద రిఫ్ఫలు ఫ్రెంచి సైనికుల నెదిరించి వారిని తరిమి కొన్ని ఫిరంగులను పట్టుకొనిరి ఇతర ప్రదేశములందు రిఫ్ఫలు ఫ్రెంచి వారిని ఎదిరింప జాలకపోయిరి. వాయువిమానములవల్లనే ప్రాన్సువారికి ఓజయము కలిగెనని చెప్పవచ్చును.

మార్బలు పెటేను దేవరలు నాలినుగార్లు జామహరిసునుండి యుద్ధమును గమనించుచుండిరి.

ప్రాన్సువారి ఋణములు

వాషింగ్టను, సెప్టెంబరు 30: - ప్రాన్సు అమెరికా ప్రతినిధుల సంభాషణలు జరుగుచున్నవి. ప్రతి సంవత్సరము ప్రాన్సువారు చెల్లించవలయునని తాము కోరిన మొత్తమున 20 మిలియనుల డాలరులను లిగ్గింపుటకు అమెరికా ప్రతినిధులు అంగీకరించిరి. ప్రాన్సువారు రంతమొత్తమును ఏకకాలమునం దైనను చెల్లించజాలకన్న వరల ఈ విషయమై ఆలోచించుటకు మాడ అమెరికావారు అంగీకరించిరి.

అమెరికా ప్రతినిధులలో భేదము లేనట్లుచేసే ప్రయత్నములు మాల్టిగారికి తమ అభిప్రాయములను తెలుపుటకు ప్రతినిధులు తీర్మానించుకొనిరి. అక్టోబరు 1 వ తేదిన కూల్టిగారు ప్రాన్సు ప్రతినిధుల తుదిసందేశమును సత్కరించెదరు.

బ్రిటను - ఈజిప్టు

సర్ జార్జి లాయిడుగారి హితము

లండను, సెప్టెంబరు 30: - కలీనియలు ఇన్స్టిట్యూట్ టువారు సర్ జార్జి లాయిడుగారికి వింహాసగిరి. ఈజిప్టునందలి యగు అతడు ఇజ్రైలుపాపాగారు సర్ లాయిడుగారిని అభినందించుచు వీరి పరిపాలనకాలమున ఆంగ్ల - ఈజిప్టు మైత్రి బలపడగలవను అభిప్రాయమును తెలిపిరి. సర్ జార్జి లాయిడుగారు సత్వృత్తముచుచు ఈజిప్టు ప్రజల స్వపరిపాలనాదర్శము లగును బ్రిటిషువారి సక్రమపాత్యులకును సమన్వయ మేర్పడవలయుననియు, ఇంగ్లాండును దేశమునందు ఈజిప్టువారికి విశ్వాస మేర్పడినగాని ఈ అనుకూలఫలితము కలుగదని చెప్పిరి.

సుఖ జాడ్యములు

మహాసభాసమావేశము వెంబ్లిలో జరుగును

లండను, సెప్టెంబరు 30: - బ్రిటిషు సోషియలు హైజినిస్టు కాన్ఫిలెన్సువారు అక్టోబరు నెల 5 వ తేదిన వెంబ్లిలో ఒక గొప్పసభను సమావేశపరచుచున్నారు. ఈ సభయందు సుఖజాడ్యముల చికిత్స నివారణము మున్నగు విషయములు చర్చింపబడును. సామాజ్యమునందలి అన్ని భాగములనుండి ప్రతినిధులు వచ్చెదరు.

బర్మా మద్రాసు బొంబయి ప్రభుత్వములవారు ఈ రోగ నివారణయందు నిపుణు లైనవారిని తమ రాష్ట్రములకు పంపవలయునని బ్రిటిషు సోషియలు హైజినిస్టు కాన్ఫిలెన్సు వారిని కోరిరి. ఖర్చులిచ్చిన నిపుణులను పంపుటకు వారంగీకరించిరి.

సామాజ్యపత్రికా ప్రతినిధులసభ

మెల్బోర్ను, సెప్టెంబరు 30: - సామాజ్యమునందలి అన్ని భాగములనుండి తంజివార్లు చాకగ పంపబడుటకు తగు సౌకర్యము లుండవలయునని ఈసభయందు దోతీర్మానము ఆమోదించబడెను. అట్లాంటిక్ కేబిలు మరియు కేబి యుండవలయునని సభవారు ఇంగ్లీషియు కేబులు స్వీడువారిని కోరిరి. కొశంబునుండి హంకాగు పినాంగు రింగులవలకు తంజివార్ల చార్జి అధికముగ నున్నదని భారతదేశపు ప్రతినిధియగు మారు గారు చెప్పిరి. ఆస్ట్రేలియావార్లు సంపూర్ణముగ బ్రిటనుకు పంపుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయవలయునని మరియు తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

సిరియా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, అక్టోబరు 1: - నూదాయందు శత్రువులు లేరను నమ్మకముపై ఫ్రెంచి సేనలు ప్రవేశింపగ, ద్రూసులు అకస్మాత్తుగ శత్రువులపై బడిరి. ఫ్రెంచి సైనికులు ఆయుధములన్నియు వదిలి వెనుకకు పోవలసివచ్చెను. అని కెయికోయందు ప్రకటించబడు ఎల్ మొకటాము పత్రికకు హాయిపానుండి తంజివార్ల వచ్చినది.

చైనా - సోవియటు

రషియనులు నిర్బంధింపబడుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

హంకాంగు, అక్టోబరు 1: - 60 మంది రషియనులతో కూడిన రషియా స్టీమరును ప్రభుత్వమువారు స్వాటోయందు స్వాధీనపరచుకొనిరి. స్టీమరునందు కిరసనాయిలు, మందుగుండు సామానులను స్వాధీనపరచుకొనిరి. ఈ స్టీమరు వ్లాడివాస్టుకు నుండి కాంటుకు పోవుచుండెను. స్వాటోనుండి సోవియటులు తరిమివేయ బడుచున్నారను విషయము తనకు తెలియదని స్టీమరు కప్తను చెప్పెను. ప్రభుత్వమువారు స్టీమరునందలి సరకును స్వాధీనపరచుకొని స్టీమరునందున్న వారిని నిర్బంధమునందుంచిరి. బ్రిటిషు స్టీమరు హైడ్రాగ ఎట్టి ఇబ్బందిలేక స్వాటోయందు సరకులను దిగుమతి చేసెను.

మొసలు సమస్య

లండను, అక్టోబరు 1: - ఇరాకు సేనలు అధ్యక్షులగు యూసఫు సువేడిగారు ఇరాకువారి కృతజ్ఞత తెలుపు తంజివార్లను బ్రిటిషు కలీనియలు కార్యాలయమునకు పంపిరి. ఇరాకు తూర్పు ప్రదేశమున ఇరాకువారికి గల హక్కులను సంరక్షించు విషయమై బ్రిటిషువారు ఘట్టుదలతో పనిచేయుచున్నందులకు సువేడిగారు కృతజ్ఞత తెలిపిరి.

టర్కీ-వారి యుద్ధ సన్నాహము

సేనలు సమకూర్చబడుట

కాన్స్టాంటినోపిలు, అక్టోబరు 1: - 22 మొదలు 24 సంవత్సరముల వయసుగలిగి మిలిటరీ సర్విసుకు అర్హులైన అన్ని తరగతులవారికి సమ్మనులు పంపబడినవి. మొదలు రెండు రిజర్వుల సైనికోద్యోగులు వైద్యవరీక్షకు మహాజనుకావలయునని కూడ ప్రకటించబడినది.

షాంగై ప్రభుత్వము

చైనాను పంపబడిన సందేశము

లండను, అక్టోబరు 1: - షాంగై పరిపాలకనర్థమువారు సికింగు ప్రభుత్వమువారికి కవటిదినము ఒక సందేశ ముపెదరు. షాంగై పరిపాలక వర్తమావారు పరిపాలనా విధానమును మార్పుటకు సిద్ధముగ నున్నారనియు, చైనావారు కార్మికులకును యజమానులకును గల విభేదములను తగ్గించుటకు పూనుకొనిన తదనుగుణ్యముగనే ప్రవర్తించుటకు ఇతర ప్రభుత్వములవారు షాంగై నందలి తమ కాన్ఫిలెన్సుకు ఉత్తరపు సందేశము, మనిషిలు సంఘమున చైనానికి ప్రాతినిధ్య విచ్చుటకు మనిషిలు ఉపనిబంధనల విషయమై చైనావారికిగల ఆక్షేపణలను పరిశీలించుటకు అభ్యంతరము లేదని ఈసందేశమున నూచింపబడినది.

అజ్జీరు పరుగురామ ప్రీతి యగుట

అబ్దుల్ క్రీముగారి భవనముకూడ తగులబడుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

మాడ్రిడు, అక్టోబరు 1: - సెప్టెంబరు 29 వ తేదీ విజయము ననుసరించి స్పెయినువారు ముందుకు నడుచుచున్నారు. అజ్జీరు సమీపముననున్న అర్దారు సెడ్డను అను ముఖ్య ప్రదేశమును ఆక్రమించుకొనిరి. ఈ ప్రదేశమునుండి అట్లాంటిక్ ముగారి గ్రామమునకు ఫిరంగి బాదుచేసి యుద్ధము సలాపవచ్చును. రిఫ్ఫలు యావన్నీ సుపయోగించి శత్రువులను ఎదిరించుచున్నారు.

గురువారము మధ్యాహ్నము కి గంటలకు

అజ్జీరు గ్రామమును ముట్టడించి స్పెయిను సైనికులు మందుగుండ్ల వర్షము కురిపించిరియు, గ్రామము పరశు రామప్రీతి యగుచున్నదనియు అబ్దుల్ క్రీముగారి భవనముకూడ తగులబడెననియు అల్పాన్స్ యుద్ధనాథుండి వైరులెను తంజివార్ల వచ్చినది.

బ్రిటిషు బ్రెజిలి ఆదాయము

లండను, అక్టోబరు 1: - ఈసంవత్సరపు మొదటి ఆరు నెలల బ్రిటిషు బ్రెజిలి లెక్కలు ప్రకటించబడినవి ఆదాయముకన్న 38000000 పౌనుల ఖర్చు అధికముగ నుండెను. కడచిన సంవత్సరము ఈ 6 నెలలలో ఆదాయము కన్న ఖర్చు 12000000 పౌనులు మాత్రమే అధికముగ నుండెను ఈ 6 నెలల ఆదాయము 344000000 పౌనులు. ఖర్చు 380000000 పౌనులు. ఆదాయపు పన్ను కార్పొరేషను పన్ను ఎట్టేటు హ్యాబిటల్ల తక్కువ ఆదాయము వచ్చెను.

సర్ ఆలనుమాన్సిగారు మరణించిరి

ఇరాకు ప్రభుత్వమువారికి ఆర్థికవిషయములందు సహాయ మొసగుటకై నియమింపబడిన రోలందు ఎర్నెసుగారు బగ్గాడుకు ప్రయాణమైరి.

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రూ 0-4-0

ఈ కాటుకలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మంచి కస్తూవులు చేర్చబడినవి. అందరును సామాన్యులగు వాడదగినది కండ్లకు ఏవిధమైన జబ్బును చేయదు. ఈ కాటుకను విడువక కొద్ది దినములు పెట్టుకొనిన కంటిమయిలు, ఎలుపులు, పుసి కట్టుట, కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిదురగలు, కండ్లమనకలు మొదలగునవి మానును. డబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుక మృతమే యుండును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

నర్ బి.యస్. శర్మగారికి వీడుకోలు

విందు

రాజప్రతినిధి యువనాగ్నము

సిద్ధా, అక్టోబరు 1:—1925 సెప్టెంబరు 29 తేదీన ప్రభుత్వమందిరమున గౌరవనీయులగు నర్ బి. యస్. శర్మగారికి వీడుకోలు విందు నొసంగునమయమున రాజప్రతినిధి యీ క్రింది విశ్చయము నుపసంహరించెను:—

ప్రేమ ప్రకటన మహాశయలారా! నేటి యువమున నేను నడువవలసియైన కార్యక్రమమునుగూర్చి విచారించునపుడు నర్ బి. యస్. శర్మగారికి వీడుకోలువిందు విషయము జ్ఞాపకమునకును అట్టివిషయములని విడనాడవలెనుగదా యనుతలంపుచే కొంత విచారముకలిగెను. కాని అది విచారమునకు సమర్థముకాదనియు సంతోషముగానే ఉండవలెననియు నిశ్చయించిరి. జీవితములో సుఖదుఃఖములు రెండును మిశ్రితములై ఒకదానినొకటి ఎడబాటుచుండుట శోచనీయము. కాని ఉద్రేకభావముల నడచుకొనగల ప్రతిపాదన నేడు సంతోష విషయములగుర్చియే ముచ్చటింప వలెనని తెలిసికొనవలెను.

రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సభలో నున్నంతకాలమున నర్ నరసింహశర్మగారు నున కందరికిని ఎంతో సహాయకారిగనుండిరి. నేనువారినిగురించి ఎన్నియోమార్లుచి చదివి మాటాడియున్నను నేను ప్రథమమున వారిని కలుసుకొన్నప్పుడు వారిమాట నా శరీరమునుండి మాంసమునుండియొచ్చి ఎముకలనదగ్గు పోయినట్లుండెను. కాని కాలముగడిచి ఒకరినొకరు బాగుగా తెలిసికొన్నపిదప వారి యోగ్యతలను గుర్తించగలిగితిని. వారి స్వాతంత్ర్యమైన తలంపులను మెచ్చుకొనగలిగితిని. ఎప్పుడైనను ఆయన స్వంత్రమైన అభిప్రాయములలో నిరంకుశమైన ధైర్యముతో న్యాయమైన బుద్ధితో ఒక్కడైనను జంకక భారతదేశము కొరకును భారతదేశ ప్రజలక్షేమము కొరకును పోరాడుచుండెను. ఒకప్పుడు ఆయన సభలో లేకున్నను కొన్నికొన్ని సమయములందు 'నీచేమందువో' అను నభిప్రాయముతో ఆయన మాట్లాడుచు మర్రిపంక జూచుచుంటిని. ఆయన వాదములను వినుట యన్న నాకంతప్రియము.

నర్ నరసింహశర్మగారు తమ జీవితమును, సామాన్యముగా అందరివలెనే, లాయరుగా ప్రారంభించిరి. అప్పటినుండి క్రమముగ కాన్సిలుసభ్యుడుగను లామెంబరుగను పనిచేసి ప్రియ కాన్సిలులో నాయకత్వము నహించి రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సభలో ఉపాధ్యక్షకపదవిని పొందిరి. వీరు పనిని చాలింపుకొన్నట్లయిన పీరితో సంబంధముగలవా రందరియొక్క సుహృద్భావములను తమతో గొనిపోయిరి నమృతముగా చెప్పగలను. వీరికి దీర్ఘాయురారోగ్యములును శాంతియు కలుగవలెనని అందరు కోరుదురు.

నర్ నరసింహశర్మగారిలో ఎక్కువ పరిచయముగలవారు ప్రకృతి చిత్రములయందు వారికి గల యానందమును గుర్తించగలరు. నేనీయువయువను చల్లని పిల్లవాయువులు వీచుచుండగా బయట బయటదేరినప్పుడు రంగురంగుల పువ్వుజాతులను, పృథ్విములను, గుట్టలను మంచుచే నావరింపబడియున్న హిమాలయములను విసిరి యా కాశమును జూచి యానందించుచుండ నర్ నరసింహశర్మగారు మాడ సృష్టివైచిత్ర్యములను జూచుచు నాకగపడెను. ఇట్లానందించువారు బహుకొద్దిమంది కలరు. వీరు ఉదయములందు సాధారణముగ శాంతభావముతో నడచిపోవుచుండుటను దూరమునండి అనేకపర్యాయములు చూచితిని. కాని దగ్గరకు రాగానే మొగమున చిరునవ్వు తొండబింప మన మిదరమే యీ యానందము ననుభవించుచున్నాము గదా యనునట్లు యిరువురమును కుశలప్రశ్నలను గావించుకొందుము. నాకంటె అధికముగ వారు సాయంకాలములందుమాడ పికారు పోవుదు రని నేను తెలిసికొంటిని.

పువ్వుములన్న నా కెంతప్రియమో వీరికిని అంతప్రితి. మరియు వీరికిగల కోమలస్వభావములను ఆతిథ్యప్రదాన తత్వములను వీరి శిరింగినవారి కందరికిని వీరు ప్రియులైరి.

చర్చనీమాంశములపై సభలలో జరుగు విషయములను గురించి శర్మగారి తలప్రజలకు తెలియజేయరాదని వార్తాపత్రికలలో ప్రకటించబడు ఖండనలనుండి వీరికిగల యింతిజ్ఞానమే వీరిని రక్షించుచున్నది. రాజప్రతినిధిసభలోని తక్కిన సభ్యులవలె నీశర్మగారుమాడ కొన్ని ప్రమాదములను గైకొనిరిని వారికి తెలియదు కాబోలు. కాన్సిలు రహస్యములు వారిదగ్గర నున్నంత గురక్షితము మరియొరిదగ్గరనుండజాలవు. వారిని వారిమార్గము నుండి తప్పింపదలచుకొన్నవారు పారబాటుపడుచున్నారు.

నేటియువయువను ఆయన శాంతముగా పోవుచుండుట జూడ నాకు చిన్నప్పటి విషయమొక్కటి జ్ఞాపకమునకు వచ్చినది. నేను హితులతో కలిసి స్విట్జర్లాండుకు వెళ్లి నేను పర్యటించునపుడు ప్రారంభించితిని. చిన్నతనమునకు లగిన ఉత్సాహముతో బైలుదేరి మాకంటె కొంచెము ముందు బైలుదేరిన ఒక స్విట్జర్లాండు మనిషిని త్వరలో కలిసికొని నీవేమి ఎక్కగలవను భావముతో వానిని జూచి నవ్వు ప్రారంభించితిమి. వానికంటె ముందు పోవుచు వానిని నిష్ఫల ప్రయత్నములను కొని అప్పుడప్పుడు వెనుక దిరిగి చూచుచు పోవుచుంటిమి. ఒక్కగంటనే మనస్ఫూర్తికివాడు మమ్మును కలిసికొనుకొనుట మాడగా మా కక్కడనే కొంత తాపములు కలిగెను. స్వాభావికముగ మేము మాగవనవేగమును మోచించితిమి. కాని వాడట్లే క్రమముగ మమ్మును కలిసికొని మాకంటె ముందు పోయి మాకంటె ఎంతో ముందు పర్యటించును సమీపించి అచ్చటనున్న హోటలులో ఆహారముతయు నేమియు లేకుండ తినివేసెను. ఇదంతయు నొక్క మి న హాయింపుతో సర్ నరసింహ శర్మగారికి సరిపోవుచున్నది. శర్మగారు నునకంటె ఎంతముందు పోయినను మనము వచ్చువరకు భుజింపదు.

ఇచ్చట సమావేశమైన మిమ్ముందరిని సర్ నరసింహశర్మగారికి దీర్ఘాయురారోగ్యములు కలుగునట్లుగా కోరవలెనని అడుగుమన్నాను. మున్నుండగోజులలో హిందూదేశక్షేమము కొరకు మన మందరము ఎట్లు కలిసి పనిచేసితిమో ఆతడు జ్ఞాపకము తెచ్చుకొనుచుండుగాక.

నర్ నరసింహశర్మగారి జవాబు
గౌరవనీయు లగు నర్ నరసింహ శర్మగారి రిదిగువరీతిని జవాబు చెప్పిరి:—

వృద్ధయము నిండియున్నప్పుడు జిహ్వామూటాడజాలదు. నన్ను గురించి అంతదయతో ఆవిధముగా మాట్లాడిన రాజప్రతినిధికి నేనేరీతిని బవాబు చెప్పగలను? కడచిన 4½ సంవత్సరములలో రాజప్రతినిధి దంపతులు నాకుజూపినదయ ఇంతంతయని నేను చెప్పజాలను. వారిమేలును పొందనివారే లేరు. అయినను నాయంతమేలు పొందిన వాడుండడు. రాజప్రతినిధిభార్య నాయందు అనేకపర్యాయములు చూపినదయవలన సభలో అల్పసంఖ్యాకులను సయితము రక్షించు దేవతలు కలరనియు, కాక భక్తులకును కొన్ని హక్కులు గలవనియు, ప్రభుత్వమందిరమున ప్రతివానికిని మృష్టాన్నము దొరకగలదనియు తెలిసికొంటిని. ఈమె హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పటినుండి మనుష్యజాతికిని భారతదేశమున కంతటికిని ముఖ్యముగా స్త్రీలకమునకును ఎంతయో మేలైనది. ఆమె దగ్గరనున్న పరివారముతయు నట్టివారే.

పోయిన నాలుగు సంవత్సరములలో పడిన కష్టములయ నై నవిమ్ముల రాజప్రతినిధియు నేనుమాత్రమే మాపడిన కష్టములకు లగినఫలము కలిగినదని సంతోషింపవలసి యున్నాము. ఇండియా ప్రభుత్వమును మనము వదలినప్పటియు మీమార్గ దర్శకత్వముక్రిందనే హిందూదేశములో పాడిపంటలుకలిగి ఆర్థికాభివృద్ధి పొచ్చినదని నమ్ముచున్నాను. ఈ 4½ సంవత్సరములలో సరియగు విషయములనుగూడ గమనింపకుండ నావాదనలే సరియని మార్గతతో నాసహచరులకు నేను కొంత ప్రతిబంధకారముడనై యుంటినిని గుర్తించుచున్నాను. నే నేమాత్రము చేయగల్గినను ఆక్రియంతయు నాకు సహకారమును గనబరచిన నాసహచరులకే చెందవలసియున్నది. మేమందరమును ఒకరి నొకరు అర్థముచేసికొనుటకు కొంతకాలము పట్టినది. ఇంకొకరి స్థానములో తన్నుంచుకొని యితరుల అభిప్రాయములను గ్రహించుటలో లాయరువలె మరియొకడు పనిచేయజాలడు. దీనికి కొంత ఆలస్యమును. కార్యనిర్వాహకుల కింత యోర్పుండదు. ఈరెండును కలిసినప్పుడే నిరంకుశాధికారయంత్రము బాగుగా పడుచును. ఒకటి రెండు సంవత్సరములలో నానూగణంబులన్నియు వారికి తెలిసినవి. నాకుగూడ వారిగణంబులతో పాటు అభిప్రాయములను తెలిసినప్పటి ఫలితము అసంతృప్తికరముగలదు.

చెల్వన్నసభ ప్రభువు నన్నీ పనిలో నియమించెను. పిమ్ముల వచ్చిచేరింగు ప్రభువు ఇతరులవలె నిరంకుశాధికార, మిగిలిన శిక్షలను పొందినవాడు గాకుండుటచే మేమిరువురమును ఒకరి నొకరి సులభముగా గ్రహింపగల్గితిమి.

మికాలమును నేనిక వృధపరుపను. హిందూదేశక్షేమమునే వృద్ధయమునందు గల వారందరును హిందూదేశము దొమియను ప్రతిపత్తిని పొందవలెనని కోరువారందరును హిందూదేశప్రజలను సామ్రాజ్యములోని యితర ప్రజలకును పరస్పర నమ్మకములును పరస్పర స్పృహభావములను పరస్పరసహకారమును అభివృద్ధి జేయుటకు ఏమృతముతో పనిచేయవలెను. పని కష్టమైనదేగాని దుస్సాస్యమొందికాదు. హిందూదేశక్షేమములు సామ్రాజ్యములో నున్నంత మాత్రమున కొరవడునని ఎవ్వరును తలంపరాదు. బ్రిటిషు, ఫ్రెంచు దేశములు కలిసియున్నంత మాత్రమున నెవ్వరికిని లోపము లేదు. విషయములను దీర్ఘదృక్పథమునుండి విచారించవలెను.

కాని ఏదో యొక పక్షముయొక్క ప్రస్తుత యోగక్షేమములను గూర్చి విచారించరాదు. క్లిష్టసమయమున నీ సామ్రాజ్యమును సురక్షితముగ నడుపగలిగిన నాయకుడు హిందూదేశమున నున్నను ఎచ్చటనున్నను, ఉద్యోగములో లేకున్నను ఉన్నను, తనకల్లప్పుడును సహధర్మచారిణియై యున్న భార్య సహాయమున హిందూదేశమునందును హిందూదేశప్రజలందును ఇదివరలో గనబరచుచున్నట్టి యుత్సాహమునే గనబరచుచున్నట్టి యుత్సాహమునే గనబరచుచుండవలెనని కోరుచున్నాను. నే నీపనిని చాలించుకొన్నను నాజీవితక్షేమకాలమును నిష్క్రమోషనమైన విశ్రాంతిలో గడపక హిందూదేశప్రజలకును సామ్రాజ్యములోని యితర ప్రజలకును సుహృద్భావములను పెంపొందించుటకే ప్రయత్నించెదనని చెప్పుచున్నాను.

(ఆ. ప్రె.)

టమటమా

కృష్ణాజిల్లా కైకలూరుతాలూకా మండల వల్లిగ్రామ కాపురస్తులు గుడివాడ సుబ్బారాయుడు గారు వయోవృద్ధులు. పెద్ద భూస్వాములు ప్రతితి పురుషులు. వీరికి 1. వెంకయ్య. 2. రామయ్య కి. సూర్యనారాయణ అను కుమార్తెలు గలరు. వీరిలో 2, కి కుమార్తె ప్రతియేట మనవర్తి యిచ్చుచుండకపోయినను దాదాపు సంవత్సరముక్రిందటివరకు స్వతంత్రజీవనమునే చేయుచుండిరి. కాని కొన్ని కారణములవలన ఆయనకు వెనుకటి నడుపాయములు తొలగుట సంభవించినందున రెండవకుమారుని కొడుకైన బసవయ్యను కన్యకుమారుడైన సూర్యనారాయణను తనను సంరక్షణచేయువని యడుగగా మావలన గాదనియు ఆయనయొద్ద నేదేనికొద్ది యాస్తి యున్నను మా కవసరము లేదనియును చాలమంది పెద్దమనుష్యులయెదుట ఘంటాపథముగా నొక్కి చెప్పియున్నారు. వీరిలో సూర్యనారాయణ మొన్నటివరకు తాలూకాబోర్డు మెంబరు, విలేజమునసబు. షుమారు 2 సంవత్సరముల క్రిందట మండవల్లిలో జరిగిన కైకలూరు తాలూకా తెలగమహాజన ప్రథమసభకు సన్మానసంఘాధ్యక్షులు. అట్టివారే కావలసినంత సంపాదించి యిచ్చిన తండ్రిగారిని పోషించుట మానినారన్నచో తక్కినవారిగతి యెట్లుండును? తదనంతరము నాయింటికి వచ్చి యిచ్చటనే కాలము గడుపుచున్నారు. వారికి షుమారు ఒక నెలదినములనుండి మీగాళ్లు మెరుగుజూపుటవలన బయటికి రాలేక యున్నారు. అంతమాత్రముననే వారికి మతిచాంచల్యమనియు ఆయనకున్న బాకిదాగు సామ్యు చెల్లింకయే వసూళ్లు చేయించుకొనుచున్నారనియు కొన్ని అక్రమపు కాగితములు వ్రాయించుకొనుచున్నారనియు, అవి చెల్లకూడదనియు ది 19-9-25 తేదీన నెలువడినకృష్ణాపత్రికయందు ప్రకటించియున్నారు. చాల యబ్బురమైన విషయము. ఆయనకు మతిచాంచల్య మింతవరకు లేదు. వసూళ్లెమిటో విచిత్రముగా నున్నది. ఆయన యెవరి కేసిధముగా వ్రాసియిచ్చినను అక్రమముకాదు. ఆప్రిషయమా వారు సూచించినదానిలో పదవపంతైన నున్నట్లు గన్పించదు. ఏ స్వల్పమో ఉన్నను అది ఆయన యిచ్చము ననుసరించి యుండును. ఒకవేళ నెవరికి నీయక మరణించినను మరల కక్కినకూటి కాశపడుదురా? కన్నతండ్రిని సంరక్షణచేయుటలేకపోగా మీదుమిక్కిలి దండూరాకు బయలుదేరెదరా? పదిమందిలో నన్ను పటాటోపములకు భంగముచెచ్చుకొనెదరా? మొదటినుండియు నుక్తియుక్తముగా గడించుటయం దలవాటుపడియున్న ప్రాణముగనుక నికముం దీరీతిగా నన్నవై నక్రమపు దావాలు వేసి యార్జింపవలయు నని తలంచెను గాబోలు? దురాశ దుఃఖమునకు తావొనగకుండునా?

గుడివాడ వెంకయ్య

25-9-25, మండవల్లి

మొసూరు ప్రజా ప్రతినిధి సభ

రెండవదిన సమావేశము

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

ప్రశ్నోత్తరములు

మొసూరు ప్రజా ప్రతినిధి సభ రా సమావేశము రెండవ దినమున సంస్థానపు దివాను సర్ ఆర్మియన్ రాజకుమార్ బెనర్జీ గారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమై దినవంతయు ప్రశ్నోత్తరములతో గడిచిరి. మొత్తము 50 ప్రశ్నలపై ఉపప్రశ్నలు వేయబడినవి. అందు ముఖ్యముగ సాంఘికవిషయములపై చర్చ జరిగినది. కావ్యక్రమ వంతయు కన్నడ భాషయందే చర్చింపబడినది. అందు ముఖ్యముగ మొసూరు బంగారు గనులగురించి, శివసముద్రము వంతెనను గురించి భద్రా నతి ఇనుప పరిశ్రమలగురించియు సభ్యు లెక్కుడు ప్రశ్నలు గన్నడ లిపిలో. దాదాపు ప్రశ్నలకు సమాధానములన్నియు వివిధశాఖల యందలి ఉద్యోగుల సంఖ్యలను తెలుపునవిగ నుండెను. వివాద జనకములను ప్రశ్న లేమియులేవు. అధ్యక్షులను దివాను గారును, ప్రభువు ద్వితీయసభ్యులను కె. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, కె. చండీగార్లును సభ్యులయొక్క ప్రశ్నలకు సమాధానము లొసంగుచున్నారు. మొత్తముమీద ప్రశ్నోత్తరములందు సభ్యులకు సామాన్య స్వాతంత్ర్యముగూడ నొసంగబడుట లేదని సభ్యులందఱును ఒకటే పరిణామమును నిర్ణయించిరి.

మొసూరు బంగారు పరిశ్రమ

సభ్యు లడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధాన పూర్వకముగ ప్రభుత్వమువారికింది విధముగ బల్కిరి.

మొసూరు బంగారు పరిశ్రమ స్థాపించబడి ఇప్పటికి 48 సం॥ లై సది. 1925 సం॥ రము జూను మాసాంతము వరకు దాదాపు 14½ మిలియనుల బంగారము గనులనుండి తీయబడినది. విలువ 95 కోట్ల రూపములు. ప్రభుత్వమువారికి సుంకము (రాయల్టీ) మూలముగ జాన్ టైలర్ కంపెనీవారు చెల్లించిన ప్రకారము 1925 జూనువరకు రూపమునకు 1 పిల్లలను 4 పెన్సులను నంటున 5 కోట్ల రూపములు. ప్రభుత్వమువారికిని, జాన్ టైలర్ కంపెనీకిని జరిగిన యెడంబడిక 1940 సం॥ మార్చి నెలతో పూర్తియగును. సుంకములు చెల్లించవలసిన మొసూరు కంపెనీలు బంగారు నాణెములలో తమ సుంకమును చెల్లించుట లేదు. అట్టి ఏర్పాటును జేయుటకు ప్రస్తుత ఫిక్షనులందు పిలువలేదు.

శివసముద్రమువద్ద వంతెన

ఇటీవల వరదలవలన శివసముద్రమువద్ద వారధి శిథిలముగుటచే ప్రయాణికులకు కడు అపకారముగలిగినమాట నిశ్చయము. పునర్నిర్మాణ ప్రయత్నములకును, మొసూరు ప్రభుత్వము, మద్రాసు ప్రభుత్వము, జాగీర్దారులలో నెవరిచే నిర్మింపబడవలెనను విషయమై మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవి. రెండు ప్రభుత్వములచేతను జాగీర్దారున కొసంగబడిన స్థలములందు మొసూరు ప్రభుత్వము వారిచే చెలకవాడి, ముక్కిటనపాల్లి హోస్పల్లి, దాసదొడ్డి, దేవపల్లి, కెంననపాల్లియున్న ఒసంగబడినవి. మద్రాసు ప్రభుత్వముచే శివసముద్రము, సత్యగ్రాంథలములు నొసంగబడినటుల గాన్పించుచున్నది. 1922 సం॥నందు ఎట్టి పునర్నిర్మాణము గావించబడియుండలేదు. 1923 సం॥నందు వారధికి గలిగిన నష్టమునకు జాగీర్దారుచేతనే రిపేరు చేయబడినది. ప్రస్తుతము వంతెనయంతయు కొట్టుకొని పోయినందున తిరిగి నిర్మించుటయేగాని బాగుజేయు విషయమే లేదు.

అన్న సత్రములు

కడచిన 5 సం॥లనుండి 7 అన్న సత్రములు నిలిపివేయబడినవి. అందొకటి వసతిగృహముగ జేయబడినది. దానిచే భవత్సరమునకు రు 5, 928-4-0 లు ఆదాయము మిగిలినది. ఈధనము వివిధస్థలములందలి ధార్మిక సంస్థల కొసంగబడినది. ప్రస్తుతముండే సత్రములందు అన్నిశాతులను అన్నదానము జేయు విషయము ప్రభుత్వమువారి యలోచనయందున్నది.

భద్రావతి ఇనుప పరిశ్రమగారము

భద్రావతి ఇనుప పరిశ్రమగారము ప్రవీణత్వము సుమారు 100,000 టన్నులు కట్టెలు లేక బొగ్గు ఖర్చు అగుచున్నది. ప్రవీణత్వము కట్టెలను సరఫరా జేయనలయు అదవులు ఏర్పాటు జేయబడినవి. బ్రాములైను కావల సీవలను బోటికెండు మైల్లూరములో కట్టెల సరఫరా నిలిపివేయబడలేదు. ఎకరమునకు 5 మొసూరు 10 టన్నులవరకు ఇంకను స్త్రావుగలదు. 28 సం॥ వరకు వానిపై పెట్టె వనిజేయ బూనికొనలేదు.

గతవత్సరము రిక్రూటుమెంటు బోర్డు వారి 8 చే నియమించబడిన ఉద్యోగులలో రు 50 లు మొదలు రు 100 లు వేతనము కైకొను ఉద్యోగులందు (బాప్టాబూరు 47, గాయతులు 5, మహమ్మదీయులు 5, వొక్కలి గరులు 1, ఇతరులు 16 మందిగలరు. ఈవిషయముపై ప్రశ్నించుచు నొకరు ప్రభుత్వముల బట్టి చూచిన బాప్టాబోర్డర సంఘములకు న్యాయముగలుగలేదని పల్కిరి. అధ్యక్షులు సమాధానమిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారి రిన్నికలనులయొక్క హక్కులను సంరక్షించుటని పేర్కొనిరి.

పంచము పాఠశాలలు

1921-22 మొదలు 1924-25 వరకు క్రమముగ పాస్పాన్, పి.మోగ, చితల్ ద్రుగు జిల్లాలందు ప్రభుత్వమువారి మిశిన్, మూర్ఖల్లో విద్య నభ్యసించెడి పంచము పాఠశాలసంఖ్య 89,60, 80,61 1924-25 సం॥నందు విశలుద్రుగు జిల్లాలందొక్క పంచము విద్యార్థులలోనో సెకండరీ పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణుడాయెను. తుమ్మనూర్, హస్సాన్, కడప, పి.మోగా జిల్లాలందు హస్సాను, జిల్లాలో మూత్రము పంచముపాఠశాల కొక ప్రత్యేక విద్యాలయముగలదు. అంత్యజాతుల ప్రతినిధి యొక్కరు ప్రశ్నించుచు ఒక పాఠశాల పాఠశాల చాలదని పల్కిరి. దివానుగారు ప్రభుత్వర మీచ్చుచు పాఠశాలలందఱి టిదా రురు విద్యార్థులకంటె నెక్కువయందుట లేదనియు, పాఠశాలకు ప్రత్యేకముగ పాఠశాలలు ప్రస్తుత మనవసరమనియు పల్కిరి.

నిర్బంధ విద్యార్థిధానము రాష్ట్రముందే జిల్లాలందు ప్రవేశపెట్టబడినది. ఎట్లు పనిజేయుచున్నదను విషయముపై వివరములు ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమువారివశమునందు లేవు.

ప్రశ్నోత్తరముల సాయంత్రము 5½ గంటలకు ఘడియబడిన పీడప సమావేశము చాలింపబడినది. శేపు 12 గంటలకు తిరిగి సమావేశమయ్యెదరు.

సర్ కె. పి. పుట్టన్న చెట్టిగారు సి. వి. యి.

మొసూరుపేరల సన్మానము

మొసూరు, 1-10-25:— మొసూరు ప్రభుత్వముందు పలుసంవత్సరముల ఉన్నతోద్యోగులను లందు పనిజేసి, శాసనసభ యందు ప్రభుత్వసభ్యులుగ నియమింపబడి, పురపాలకసంఘమున కధ్యక్షులుగ పనిజేసి ప్రస్తుతము విశ్రాంతి కైకొని ప్రజాహిత జీవనమును గడుపుచున్న మ. రా. రా. శ్రీ రాజసభాభూషణు

డి || బి || కె. పి. పుట్టన్న చెట్టిగారికి సర్ బిరుదుమొసంగి నందులకు శెట్టిగారిని సన్మానించుటకు మొసూరుపేరలు నిన్నటి దినము జేనువోలునందు గొప్పసభ గావించిరి. కార్యక్రమమునందు బాలగాయకుడగు మహమ్మదాచంద్రుల గానసభ జేర్చబడి యంటచే ముఖ్యముగ వాటిని గానమును వినుటకొరకై వచ్చిన ప్రజలచే భవనమంతయు క్రిక్కిరిసియుండెను. సభానివేదిక నలంఠించిన వారలలో ధార్యునివాసులును 'కర్నాట కవృత్త'ప్రతికాధిపతులగు మదులేడ్కరుగారును, కొసల్లి శ్రీనివా సరావు బి. ఏ.యల్. యల్. బి. బిజాపూరు, ఆహూర్ వెంకటరావు ("జయకర్నాటక" ప్రతికాధిపతులు) మొసూరు ప్రభుత్వ ప్రభువు, ద్వితీయసభ్యులు కె. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు కె. చండీగార్లును, మహారాజుగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శియు మున్నగువారు పలువురు విచ్చేసిరి. "నల్లు ఆఫ్ మొసూరు" ప్రతికాధిపతులు శ్రీ యస్. వెంకట కృష్ణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

జాతీయ ప్రార్థనాసంతరము మోహన చంద్రుడు గాన కళా ప్రతిభా విశేషములను ప్రకటించి సభ్యుల నానంద పరచుట నొనర్చెను. పిదప అధ్యక్షులు బాలగాయకశ్రీరమును ప్రశంసించుచు నొక బంగారు పతకమును పారితోషికముగ నొసంగిరి. పిదప సర్ పుట్టన్న చెట్టిగారియొక్క నేవాచర్యముల గొనిగూడుచు మొసూరు ప్రజల తరపున నొక సన్మాన పత్రము సమర్పించ బడినది. సర్ పుట్టన్న చెట్టిగారు సమాధానమిచ్చుచు తమ జీవిత చరిత్రను ప్రభుత్వమునుండి సంగ్రహముగ వివరించి తమ యభివృద్ధికి ముఖ్యకారకులు, సర్ కె. శేషాద్రి అయ్యార్, సర్ యస్. విశ్వేశ్వరయ్యగారిత యని పల్కిరి. మహారాజుగారికి కృతజ్ఞతను తెల్పుచు తాము మొసూరురాష్ట్ర ప్రజల కెంతయు రుణపడి యున్నామనియు, తమజీవిత మంతయు ప్రజాసేవయందు గడిపెదమని పల్కిరి. మహారాజుగారి ఆదర బోధలను వివరించుచు తమకు జార్జి సార్వభౌమునిచే సర్ బిరుదు మొసంగబడినను తమ మహారాజుగారిని తప్ప సార్వభౌమునిగాని, రాజప్రతినిధినిగాని తాము కని యెరుంగరని పల్కిరి.

కొసల్లి శ్రీనివాసరావు, కె. పాద్. రామయ్యగారుల కన్నడభాషయందు ప్రజాహిత జీవావాన్యకతను బోధించుచు ఉత్తేజకరముగ నుపన్యసించిన పీడప సభ ముగింపబడినది.

మీ వెంట్రుకలను వెంచుడు.

మీయొక్క శరీరమును ఎటుల పోషించుచుంటిరో అటులనే మీరు మీ వెంట్రుకల విషయములో గూడ ప్రస్తుత శాస్త్రీయమైన పరిశోధన ననుసరించి పోషింపవలెను.

కామినియా నూనె

(రిజిస్టర్డ్) కామినియా నూనె ప్రసిద్ధికెక్కిన వస్తువులే కాస్త్రీయముగా తయారుచేయబడినది. ఇది శిరోజములు పెంచుటకు గాను మంచినస్తువు. ఇది వెంట్రుకలయొక్క మొదళ్లకు కావలసిన సహాయమును చేయుచు పోషించుచుండును. దానిని ఉపయోగించినయెడల యిదనరలో రాలిపోవుచున్న వెంట్రుకలను రాలిపోకుండ కాపాడును, చుండు మొదలగు నానిని తలలో కలుగ నియ్యకుండ కాపాడుటయే గాక, వెంట్రుకలను పట్టునలే, మృదువుగాను, అందముగాను పెంచును. అంతయే గాక ఇది చర్మమును శుభ్రముగా నుంచి మెదడునకు చల్లదనమును కలిగించి సుఖము నిచ్చును. ఇన్ని మంచిగుణములు కలిగిన యీ కామినియా నూనె స్త్రీలకు, పురుషులకు, పిల్లలకు రుప్రసాదము. దానియొక్క అధిక్యమునకుగాను, చెన్నపురి ప్రవర్తనములోను, డిస్టామా ఆఫ్ మెరిట్స్ చెన్నపురిలోను, అలహాబాదు ప్రదర్శనములోను బంగారు పతకములను బహు

తిగా నొసంగిరి. ఒక బుడ్డి ధర 1-0-0. ఖర్చులు 0-6-0 ఎక్స్ ట్రా. 3 బుడ్డు ధర 2-10-0. ఖర్చులు 0-12-0 ఎక్స్ ట్రా. పై కామినియా నూనె ప్రతివ ర్తనవివరము, పట్టణ అధికారులు, పల్లెటూరు విక్రయింపవలెను. లేకున్న సోల్ ట్రేడింగ్స్-ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ 155 జామ్నామజీరు, బొంబాయి అని వ్రాసిన మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక లభింపరాక వలసియున్న బడయగలరు.

ఆటోమోటార్ బహారుకు వ్రాయుము.

ఆటోమోటార్ బహారు ఆశ్రయ. లన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది. ఇది సువాసనద్రవ్యముగాను, అత్తరుగాను గూడ ఉపయోగపడును. కొన్ని చుక్కలను మీ చేతి రుమాలముపై చల్లినయెడల కనునీయమైన సువాసన అన్నిదశలను వ్యాపించును. ఇది దీనియొక్క అధిక్యమునకు కలకత్తా ప్రవర్తనములో బంగారు పతకమును బడసెను. ½ అవున్సు బుడ్డి ధర 2-0-0 | 1 డ్రాం బుడ్డి ధర 0-12-0 ½ అవున్సు బుడ్డి ధర 1-4-0 | ఐ. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము 0-6-0 సోల్ ట్రేడింగ్స్-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జామ్నామజీరు, బొంబాయి.

126

అనీబెంటుమగారి 79 జన్మదినోత్సవము

భారతీయుల కృతజ్ఞత

గోకలే హాలులో బహిరంగసభ

డాక్టరు అనీబెంటుమగారి 79 వ జన్మదినోత్సవము సందర్భమున నిన్న సాయంత్రము గోకలేహాలునందు గొప్పబహిరంగసభ జరిగెను. డి||బి||టి. రంగారావుగారి కృతజ్ఞత వహించిరి. దిన్న రాష్ట్రము నందలి అన్ని పక్షముల ప్రముఖులును ఆ సభకును పాల్గొని, బెంటుమగారు భారతదేశమునకును ప్రపంచమునకును నొసర్చిన సేవకు తమ కృతజ్ఞతను వెల్లడించి, ఆమెకు విరామోద్రావమును భగవంతుని ప్రార్థించిరి.

డి||బి||టి. రంగారావుగారు

బెంటుమగారు భారతదేశమున కొనర్చిన సేవను ప్రశంసించుచు నామె పాశ్చాత్యజాతీయుల జన్మించినను, ఆమె పూర్తిగా స్వచ్ఛమగుహిందువుగ మారినది నుడివెరి. తాను, భారతీయులలో నొకరైనదే. ఆమె భావించుకొనుచుండెను. భారతీయుల ఆశయములే ఆమె ఆశయములు. భారతీయుల ధ్యేయమే ఆమె ధ్యేయము. భారతీయుల భయములే ఆమె భయములు. నిజముగా అంతటి ఉత్తమరాజనీయము నందగలుగుట భారతదేశపు భాగ్యము. ధైర్యసాహసములందును, పనిచేయుటయందపరిమిలో త్యాగసాహసందును, పట్టుదలందును, ఆమెకు సరిగమానుడు నాయకుడు నా కంటెనరును గాన్పించలేదు. 51 వత్సరములకు పూర్వము ప్రజాహితజీవిత్వమును ప్రారంభించెను. ఆంగ్లేయ నంధుగా ని, భారతదేశమందుగాని ఉపన్యాస వేదిక నెక్కి మాటలాడు నప్పుడామెపలుకుబడి మరియొకరియందు గానజాలము. 1915-17 సం|| లందు మనము ద్రించుచున్న సమయమున గాఢమభిప్రాయముండి లేపి కార్యపరుల జేసిన రామదే. జాతీయ మహాసభ రెండు చీలి వివాదములలో కాలము గడపునయమున వారిని లిగి ఏక మొనర్చి జాతీయమహాసభను ఆమెయే నిలువజేర్చి గలిగెను.

ఇటీవల కామెను వెల్లువలె ఇండియా బిల్లును తయారు జేయుటకుగాను ఆమె రాత్రింబవనక యొనర్చిన కృషిని జూచి మనమును మన యువకులను సిగ్గుపడవలెను. ఒక్క ట్యూమ్మైన విక్రంతి గోరక, దేశమందలి ప్రముఖుల నందరిని కలసి మాటలాడి, వారిని కార్యపరులుగ నొనర్చుట కంతయో శ్రమపడెను. ఆమె తయారుజేసిన బిల్లునందలి సారాంశమునే, భారతదేశాన సభ్యుల దన్ని పక్షములవారును మొన్న భారతదేశ పత్రములో గ్రీవముగ గోరు హక్కులని తీర్మానించిరి.

మొన్న సాందర్భమహాలునందు నిన్న నీ హాలునందును జరిగిన సభలలో ఐక్యమత్య మొనర్చుటను ప్రసంగము చాల వింటిమి. ఈ ప్రసంగములలో కొంత యధార్థవాదిత్వ మున్న బాగుండును. (వినుడువినుడు. నవ్వు) నేను మాపక్షము అను అసాంకారభావమును వారు కొంత నవలించు బాగుండెడిది. మనలో ఏదయమున భేదాభిప్రాయము గలదో నిజముగా నాకు తెలియదు. ఆచర్యమునందా పద్ధతులయందా ఎందును లేదు. అవసరమైనపుడు మేము నిరోధ మవలించించెదము. అనగర మైనపుడు సహకార మొనర్చెదము. అట్టితరి ఈపక్ష విభేదము రెండుమ? అదృష్టవశమున నే నేపక్షమునకును జేందను. స్వరాజ్యపక్షమువారుగాని ఇతరులుగాని మీరు మావెంట రండని అడుగు నవసరమలేదు.

రైటు ఆనరబిలు వి. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు

మన మిప్పు డభినందింపవలసినది బెంటుమగారిని గాదు. భగవంతుడు ఆమె నింకను మననద్ర నుంచినందులకు మనలను, మనదేశమును అభినందించు కొనవలెను. మనయాశయములే ఆమెయాదర్శములనియు, మన గమ్యస్థానమే ఆమెగమ్యస్థానమనియు అగృహ్యధు నుడివిన వాక్యములతో నేకీభవించుచున్నాను కాని తరువాత మాత్ర మేకీభవింపజాలను. మన భయము లామెభయములు మాత్రముగావు. ఆమె ఎప్పుడును భయ పడలేదు, యెప్పుడును, తన ప్రయత్నములు విజయమంది తీరుననియే ఆమెకు దృఢనమ్మకము. ఇతరులెంతయో అదృష్టముగ పరిగణించు సౌఖ్యములను, లాభములను త్యాగమొనర్చి ఎన్నియో వత్సరములుగా నామె మనదేశమునకు సేవజేయుచున్నది. ప్రపంచమందు ప్రతిరాష్ట్రమందును ఆమెకుగల అనుపమానము పలుకుబడి నంతను మనదేశము

కొర కుపయోగించుచున్నది. మన మామె సేవకు తగిన కృతజ్ఞతను దెలుపజాలము. మనము స్వపరిపాలనను సంపాదించువరకును, తరువాత నిజముగ భారతీయ స్వరాజ్యమును స్థాపించువరకును, బెంటుమగారిని మనవద్ద నుంచవలెనని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము.

శ్రీయుత జనరాజదాసుగారు

బెంటుమగారు మహాయోధులు సమితివారు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వ పతాకమునకు మరి యొక్క ప లాంగియుండురను నభిప్రాయము కొందరిలో వ్యాపించియున్నదనియు, అది పారభాటనియునుండి, చాలమంది బ్రిటిషుదళులు, ఆమె బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు శత్రు వని ఇదివరకెంచుచుండెడివారనియు నుడివెరి. కాని ఆమె అవలంబించు దైనిని, చాలమంది సాధారణరాజకీయజ్ఞు లగ్గ మొనర్చుకొన జాలవలసింది. భారతదేశ స్వపరిపాలనాసంపాదనము చాలవర కీ దేశీయులు ఈదేశమందు గావించు కృషిపైనే ఆధారపడి యుండునను విషయము నామెయు విశ్వసించును. కాని అంతటితో నామె యంగదు. భారతదేశ స్వపరిపాలనను తుచకు పార్లమెంటువారి కాననముద్వారానేరవలెను. అందుచే బ్రిటిషు ప్రజాభిప్రాయసహాయమును కూడ సంపాదించవలెనని ఆమెవిశ్వాసము. రత్నమును రత్నమే కోయగలదు. అదేవిధముగ బ్రిటిషువారి నెదుర్చునలెననినో, బ్రిటిషు పద్ధతుల నవలంబించవలెను. అందు ప్రచారము, పూర్వ హనిర్యాము ముఖ్యమైనది. అందుచేతనే ఆమె, ఒక్క భారతదేశముననేగాక, ఆంగ్లేయమన గూడ ప్రచార మొనర్చుటయందు శ్రద్ధపూనుచుండును. ఆమె న్యూ ఇండియా పత్రికను స్థాపించక పూర్వమిదేశమున, జాతీయ పత్రికలుగూడ లేవు యభిప్రాయముల స్పష్టముగ దెలుపజాల వుండెను. వార్తాపత్రికల పలుకుబడి చాల దుర్బలముగ నుండెడిది. న్యూఇండియా పత్రిక నామె ప్రారంభించి, ఈదేశమున, వార్తాపత్రికాభివృద్ధి కామె యొనర్చిన సేవ అపారము. భారతీయులు లామెగోరు విషయములను స్పష్టముగ చెబుచున్న బ్రిటిషువారు వానిని తప్పించుకొనుటకు చెబుచువానలలో సగభాగము వెంటనే యెగిరి పోవునని ఆమె ముందుగ నూహించగలిగెను. వీరు గోరువానిని స్పష్టముగ చెప్పినయెడల బ్రిటిషుప్రాతిమూల్యము చాలవరకు తగ్గి పోవుటయొక్కవారిలో చాలమంది సహాయమొనర్చురు. ఈ విషయమును గమనించియే ఆమె కామనుచెల్లు ఆఫ్ ఇండియా బిల్లును తయారుజేయుట కంత పరిశ్రమ యొనర్చెను. ఆంగ్లేయ మన బెంటుమగారి ప్రయత్నమునలన ప్రజాభిప్రాయమున గలిగిన సంచలనము, స్వరాజ్యపక్షమువారి ఆందోళనముగూడ గరిగినంతేకపోయె నని జెప్పగలను.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు

డి||బి||టి. ఎ. గోవింద రావునయ్యగారును, ఎ. రంగనాథ మొదలియారుగారును, బెంటుమగారి నొసర్చిన సేవను ప్రశంసించుచు మాటలాడిన పిదప కట్టుమంచి రామంగారెడ్డిగారు మానవుని వ్యాపారము లన్నియు రెండు రంగములుగ విభజింపవచ్చునని నుడివెరి. ఒకటి ఆధ్యాత్మికము. రెండవది విహికముగ రాజకీయములు. ఈ రెండు విభములలోను మానవజీవితోన్నత్యమునకు తోడ్పడగలుగుట ఆరుదు. అట్టి అదృష్టము, బెంటుమగారికే అత్యున్న. ఆయమయొక్క ఉత్సాహము, నిర్వాహకత్వ, పట్టుదల, ధైర్యము మొదలగు గుణములు-భారతీయ యువకులను స్పృహలునుగూడ ఆచర్యముగ నుంచుకొని అనుకరింప దగియున్నవి. ఆమె చాల ఉద్యమముల ప్రారంభించెను. విజయ నుంచుచున్న యుద్ధములలో చేరి కీర్తినంపాదించుట సాధ్యమేగాని, ఉద్యమముల ప్రారంభించు ప్రజాభిప్రాయమునకు మొదట నెదురుట చాల కష్టసాధ్యము. ఆమె ప్రారంభించిన యుద్ధములలో చాలవరకు విజయము గాంచెను. ఆమె భారతదేశమునకు వచ్చి మన ఆధ్యాత్మిక, ఆత్మగౌరవమును నిలబెట్టుకొనునట్లు చేసెను. భారతీయులు, తమ ప్రాచీనవిజ్ఞానమును, నాగరికతయు ఇంకిపోయెని యెంచి పాశ్చాత్యమునకరణమే ముక్తిసాధన మని యెంచు సమయమున ఆమె మనదేశమునకు వచ్చి, మనకుల విప్పి మన ప్రాచీనోన్నత్యమును జూడగలుగునట్లు చేసెను.

రాజకీయములందు కొన్ని విషయములలో ఆమెతో నేనును, మరికొందరును ఏకీభవింపజాలకపోతిమి. అయినను భారతరాజకీయముల అభివృద్ధికిని, ప్రస్తుతపరిణామమునకును ఆమె యొనర్చిన ప్రయత్నములే కారణ మను విషయము నెవ్వరును గాచనజాలరు.

అగృహ్యధు నుడివిన వికమత్యముపటి వికమత్యమును సమూహముల ప్రస్తుతము చాల దుస్సాధ్యముగా గనిపించుచున్నది. అందుచే నా కాక పోయినదని అనుకొనరాదు. నేను

నిరాశచెందను. కాని, అన్ని పక్షములును కలియటకు తగినవేదిక సమూహబడెనని యెంచుటమాత్రము తమ్ముదామ మోసపుచ్చుకొనుటకంటె వేరుగాదు. ముఖ్యవిషయములందు మనమందరమును ఏకీభవించుచుంటిమను విషయము నిజమే. కాని రాజకీయములందైకల్ప- మానసిక భావములందైకల్పమతో పూర్తిగాదు. ఆచరణ, నిర్వాహకార్యము మొదలగువానిపై నాయొక్కత ఆధారపడియుండును. ఈవిషయములందు బెంటుమగారి ఆచర్యము మాత్రమేజీవకరముగనున్నది. మనదేశమున రాజకీయ నిర్వాహములయొక్క ప్రస్తుత సామ్యవస్థితికి బెంటుమగారి మహాయోధులు ఉద్యమమే కారణ మను విషయమును మరచిపోగూడదు. జాతీయమహాసభ ప్రాతపద్ధతుల వదలి, ప్రస్తుతనిర్వాహసామ్యమునకు మహాయోధులు ఉద్యమము, మహాయోధుల నిర్వాహమే కారణము. తరువాత జాతీయమహాసభానిర్వాహము చాలసామ్యముగ నొనర్చబడెను.

79 వత్సరములు వచ్చినను సంపూర్ణకక్షిసామర్థ్యములతో పని జేయగల శక్తి భగవంతు డొసగినందులకు బెంటుమగారిసేగాక ప్రపంచము నంతను పన మభినందింపవలెను. 79 సంవత్సరకాలమునం దామె సంపాదించిన విజ్ఞానమును, అనుభవమును, సామర్థ్యమును, పలుకుబడిని ఆమె, ప్రపంచక్షేమముకొరక ప్రతిమానకాశల్యముతో నుపయోగించు చున్నది. ఆమె కింకను చాల వత్సరముల జీవితము నొసగవలసినదని వనమందరము ప్రార్థించుట గాక - ఆమె కన్నీవత్సరముల ఆయవు నొసగుటయనగా, మానవజాతి కంతుకు అన్నివత్సరముల నిరంతరసేవ యొనర్చుట యన్నమాట. ఆమెయు, మనమును గూడ జాతీయ వారులమే. కాని మనము మన మన దేశీయవిముక్తిస్థితిలో మాత్రమే జాతీయవారులము. ఆమె దేశీయవిముక్తిస్థితిలో ప్రపంచ మానవజాతి యంతటికొరకును గూడ పాలుబడుచున్నది. అందుచే నామెది మనకంటె విశాలజాతీయత. ఆమె చేయు కృషి ఒక్క భారతదేశాభివృద్ధికే గాదు. ప్రపంచమంతటి క్షేమముకొరకును పనిజేయుచున్నది. ఆమెకు భగవంతుడు చిరాయవు నొసగు గాక!

తరువాత బెంటుమగారి నాయకత్వమునందు విశ్వాసమును దెలుపుచు నొక తీర్మానము నధ్యక్షు డుపపాదించగా సభవారిచే నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడిన పిదప సభ ముగిసెను.

పాట్నా సభల నిర్ణయములు

అసహాయపక్షమువారి ధర్మము

మహాత్ముని యుద్వోధ

మొన్న నీ మధ్య జరిగిన అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశమునుగూర్చియు, నిర్వాహమునందు గావించిన మార్పులనుగూర్చియు మహాత్ముడు అక్టోబరు 1 వ తేదీ యంగుండు యాలో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

“ఇప్పుడు గావించిన మార్పులన ప్రాతినిధ్యపు హక్కు అన్నివిధములను విస్తరింపజేయబడినది. సర్వపక్ష సమ్మేళనమునకు గల కష్టము తక్కువచేయబడినది. ప్రజాస్వాతంత్ర్యము సతిశయింపజేయుటకు నుద్దేశించిన మార్పును యేకాంగ్రెసుగాని కాదనజాలదు. ఇంతేగాక యిప్పుడు జేసిన మార్పు యింతవరకు కాంగ్రెసులో జేరియుండినవారు కొరినవిధముననే జరిగినదని నా యభిప్రాయము. వారి కది యెక్కువమార్గము పోయినటుల గానించకపోవచ్చును. అట్లెనయెడల నాకు విచారమేయగును. అధికసంఖ్యాకు లేదో ఒకవిధముగ నిర్ణయించినపుడు తద్విధానముతో నేకీభవింపజాలనివారు ముఖ్యమైన విషయములందు తెనుగునకు పోట్లాడుకుండనుండవలయును. లేదా మనస్సు క్లిష్టములేకపోయినయెడల తాత్కాలికముగ కాంగ్రెసు నందుండి వైదొలగ వలయును. కాబట్టి తీవ్రముగ నసహాయపక్షమునవలించువారు కాంగ్రెసులో నుండి స్వరాజ్యపక్షమువారితో మాటమాటకును ప్రతియంతరమునందును పోట్లాడదలంచువారు కాంగ్రెసునుండి వైదొలగవైటనే యిష్టమున్నయెడల ప్రజలు తమపక్షమునకు దిరుగునటుల బలము నేర్పరుచుకొనవలయును. స్వరాజ్యపక్షమువారు విస్తారముగ ప్రచారముగల్గి పనిజేయుటకును వారివిధానమును వర్తింపజేయుటకును సంపూర్ణావకాశ మొసగవలయును. వారు ప్రభుత్వముయొక్క మనస్సునకు నమ్మనలుల బనిజేయవలెనన్న కాంగ్రెసు నిర్వాహమునకు అసహాయవారులవలన చలనమేమియులేకుండ నుండవలెను.”

వ్యవసాయములో హింస

ఒక నవజీవనపత్రికాపాఠకుని లేఖ

“వ్యవసాయము పరిశుద్ధ యజ్ఞము అనగా యథార్థముగా మానవజాతికి సమర్థమైన పత్రికలో నేను చదివితిని. పాఠకులు నొక చోట చీమను త్రొక్కినచో అందుల కలదు చాల విచారపడును. వ్యవసాయదారుడు పొలముపనులలో కోట్ల కొలది క్రిమికీటకములను నశింపజేయుచున్నాడు. అదియే ఆతనికి నిత్యకృత్య మగుటచే నతనికి భూతపయ అంతరించి పోవును. అట్టిదో భూలీలయ పరుడగు వాడు కేవలము హింసాత్మకమగు వ్యవసాయము నెట్లు జేయగలుగును? అంతకంటె యాచకపుత్రి గూడ శ్రేష్ఠమే యగును. యాచక పుత్రి పరమనీచమిని నే నెరుగదుగాన వ్యవసాయము జేయడ మనన పొలము దున్నుటలో ఎట్లను మనకల కర్రతో పొడునలెను ఎట్లకాల్గిందను మనస్సుల కాల్గిందను నాగిందను పతి చాల జంతువులు చచ్చిపోవుచుండును గాన నేను భయపడుచున్నాను” అని నిరంతరము నవజీవన పత్రికను చదువుచుండువారొకరు నాకు వ్రాసిరి.

వ్యవసాయములో చాల క్రిమిలు నశించెడ మాట నిజమే. అటుల చూచినచో మానవుడు అనుక్షణమున అనేక జంతువులను చంపుచునే యుండును. గాలిని పీల్చుటలో ఎన్నో అణుజీవులు లోనికి పోవుచుండును. ఆత్మకృత్య చేసుకొనుటలన జీవు డెటుల చావడో అటులే ఒకడు వ్యవసాయమును మానుటలన వ్యవసాయ మంతరింపదు. మనస్సుని శరీరము పార్థివము. పృథివినుండియే దానికి శక్తి కలుగచుండును. వ్యవసాయమున హింస కలుగనని యాచకపుత్రి నవలంబించినవాడు రెండోవారులే చేసినవాడగును. తాను యాచించిన ఆహారముగూడ హింసాత్మకమే యగును. ఏలనన ఎవడో యొకడు వ్యవసాయము చేయునడ అన్నమెట్లు లభించును? రెండవది పనిచేయునడ అవిశేషమై యుండుట.

వ్యవసాయము ఒక నిత్య పాపకరమైనదాని అందరికిని పాపకరమే యగును. ఇట్లు చాలమంది వ్యవసాయమును మానివేసి భిక్షులను ప్రారంభించినచో కొద్దిమంది మాత్రమే వ్యవసాయము చేయవలసి యుండుటవలన వారికి కష్ట మధికమగును, అది మాత్రము పాపముకాదా?

కావున శరీరయంత్రయమువలె వ్యవసాయమందు గూడ పాపముండెను అది అనుభవంప నలసినదే గాని దానిని వలనగూడదు. జ్ఞాన భక్తిచైతన్యములవలన మానవు డీ పాపమును పరిహరించుకొని మోక్షమును బడయ గలుగును అందువలననే శరీరము మానవుని యుద్ధి చేయుటకును ముక్తు చేయుటకునుగూడ సాధనమై యున్నది. అటులే వ్యవసాయమువలన కోటికోట్లదడు కావలెనను సకల్యముతో వ్యవసాయము చేయువాని కది బంధకమే యగును. కుటుంబహామి సాధనముగ మాత్రమే వ్యవసాయము చేయువాని కది మోక్షసాధనమే యగును. అన్ని కార్యములందును గూడ హింసయే కలదు. మత్స్యములు, పక్షులు, బంగారము మున్నగు పరిశ్రమలలో జంతు హింస ఇంకను హెచ్చుగాగూడ నుండును అవి వ్యవసాయమువలె ముఖ్యకృత్యము కావు. హింసావయమైన ప్రపంచమున నుండియు ఆహింసాప్రధానమైన మతమును నిర్మించిన హయాలు జగదుద్ధారకులు.

ఏజంతువును హింసించునడ జాగ్రత్తగా నడచుటయే ఋషిధర్మము. నిర్లక్ష్యముగాను నిష్కారముగాను జంతు హింస చేయువానికి పాపము తప్పదు. వ్యవసాయదారులు చేయు హింస బుద్ధిపూర్వకము గాదు. కావున వారిని ప్రార్థనలో చేర్చగూడదు. వ్యవసాయదారులలోగూడ చాలమంది క్రిమికీటకములను హింసకలుగకుండ చాల జాగ్రత్తగానే పరిశుమందురు. వారు చాల వివేకములై యుండురు. ప్రపంచమున గల మానవ కోటిలో 100 కి 90 వంశ వ్యవసాయదారులే. కావున సద్భావము కలవారందరను వ్యవసాయపుత్రి నవలంబింపదగును. అది చాల ఉత్తమమగు శృతియైయున్నది. వ్యవసాయదారు లంగరును పశువులను ముండ్లకర్రలతో పొడువరు. కొంతమంది పశువులను కన్నబిడ్డలకంటె మిన్నగా గారవించి పెంచెదరు. (మో. క. గాంధీ-సంకలనము, 24-9-25.)

అస్పృశ్యులకు ఉచితము:—కలకత్తా, 115 వారి జనురోధునందలి “విశ్వామిత్ర” కార్యాలయమువారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—మా హిందీవారపత్రిక 2000 ప్రతులను ఏడాదిలోపుగా హిందీనేర్చిన అస్పృశ్యుల కుచితముగా పంచి యిచ్చెదము. వెంటనే వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

బ్రహ్మశ్రీ పురాణపండిత మల్లయ్యశాస్త్రిగారి నిర్వాణము

బ్రహ్మశ్రీ పురాణపండిత మల్లయ్యశాస్త్రిగారు పరీభావి సంవత్సర పుణ్య శుద్ధ పంచమి నాడు జన్మించిరి. వీరిది ఖండ వల్ల గ్రామము. వీరి తండ్రిగారు భద్రయ్యశాస్త్రిగారు. వీరును బండితులే. మల్లయ్యశాస్త్రిగారు రామమద్రావిడులు. పండిత కవులు అప్రతిమాన ప్రతిభాశాలరు. గీర్వాణాంధ్రముల నిధులు. దీప్త కాయలు. కృష్ణవర్ణము. బలాఢ్యులు. ఒకరి లెక్కనేయువారుగారు. వీరు సంపన్న గృహస్థులు. వీరికి ముగ్గురు కుమారులను, ఒక కుమార్తెయొక గలరు. వీరి మేనల్లుడే చిలక మర్రి లక్ష్మీనరసింహముగారు.

శ్రీ మల్లయ్యశాస్త్రిగారు పదిపండ్లకు సంవత్సరముల వయసు వారి తండ్రిగారివద్దనే కావ్య పఠన మొనరించిరి. పండ్లకుండవేట వీరి తండ్రిగారు పరమపదించిరి. అప్పటికే వీరి కుమారులను ఒరిగినది. పదునారవయేట వివాహమాయెను. ఇరు నదియేడవ యేట పునస్సంధానముజరిగెను. వీరు కొంతకాలము గా నిరుపది సంవత్సరముల ప్రాచుర్యము విజయనగరమునకు, గానినడకను బోయి యక్కడ బ్రహ్మశ్రీకొల్లూరు కామశాస్త్రిగారివద్ద విద్యార్థులుగా నుండిరి. తరువాత కొంతకాలము నూత్ర భావ్యము మొదలగు గ్రంథముల బ్రహ్మశ్రీ వెంపరాల దక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారివద్ద పఠించిరి. వీరితో సహాధ్యాయులు శ్రీ వావిలాల శివావధానిగారు.

వీరి క్రియమిత్రులు బ్రహ్మశ్రీ దొడ్డిగొట్ట కేంకటరత్నముగారు, చల్లా పేరయ్యశాస్త్రిగారు, శివావధానిగారు, జయంతి రామయ్యపంతులుగారును. మరియు శీతాపురమున బ్రహ్మశ్రీ మాచి ఎరసింహముగారును, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహాచార్యుగారును వీరి మిత్రులు.

మల్లయ్యశాస్త్రిగారు ప్రథమమున కొన్ని కుగ్రామముల బండితులుగా నుండిరి. తరువాత రాజమహేంద్రవరంబునను, తరువాత నమలూపురంబునను నలుపయి శీతాపురంబునను ఆంధ్రభాషాపండితులగు నుండియుండిరి. వీరు కొంతకాలము తణుకున గూడ నుండిరి. వీరికచట నొక గృహముగలదు. భూములును గలవు.

వీరు పిర్రాపురము 1906 వ సంవత్సరములో వచ్చిరి. అప్పటినుండియు శీతాపురవాసులే. పండిత పదవిలో 1914 సం॥రము వఱకు నుండిరి. తరువాత నింటివద్దనుండియే శీతాపుర మహారాజావారి యజ్ఞానుసరణముగ గొన్ని గ్రంథములకు వ్యాఖ్యలును మఱికొన్ని గ్రంథములకు శాంధ్రీకరణములు నొనర్చిరి. తరువాత వీరు కొంతకాలము సూర్యారామ నిఘంటు కార్యాలయమునందును బనిచేసిరి.

వీరు మొదటిలో శుక్రనీతిసారమును పద్యముగా రచించినది యేరికి దేలియమిడనే గద్యమున శాంధ్రీకరించినట్లు దెలియుచున్నది. అయ్యది మొదట పోలవరం జమిందారుగారిచే బ్రకటింపబడినది. తరువాత పిర్రాపురపు మహారాజాగారిచే బ్రకటింపబడినది. తరువాత వీరు పనిపత్రికలకు వ్రాసిరి. ప్రభావతీ ప్రద్యున్నంబునకును, సుభద్రాపరిాయణమునకును, శృంగార నైషధంబునకును, ఉత్తరహరినంశమున రెండవ్యాసములకు వ్యాఖ్యల రచించిరి. చివర రెండు నమద్రతంబులు. వీరి మహాగ్రంథము శంకరభావ్యమున శాంధ్రీకరణము. వీరికనుకొన్ని భాషావిషయకవ్యాసంబులను, పురాణకథా మంజరియందలి కథలను, కొన్నిచాటుపులకు వ్యాఖ్యలను రచించుచువచ్చిరి. ఇంతకును వీరి మేధాశక్తి వింతింత యని బాగడుటకు శక్యము గాదు. వీరికి సద్యస్ఫురణ యనునది వెన్నతోడ బెట్టినది.

వీరు బహు చతుర్తారముగా మాటాడెదవారు. వీరు మాటాడ కడుపు బ్రద్దలగునట్లు నవ్వని శిష్యుండును మిత్రుండును లేనేలేదు. వీరి శాస్త్రవచనంబుల గూర్చి యిప్పటికిని ప్రతివారును చెప్పుకొనుచుండురు. ఇప్పటి ఆంధ్రపండితులవద్ద వలెగాక వీరివద్ద వీరిశిష్యులు గడగడ వడంకెడు వారలట.

వీరిశైలి నిర్దుష్టము. వీరు లాటివారల విమర్శనలకు లెక్క జేయలేదు. వీరిచిన్నితనమందు “మహిమన్నతి ఖండవల్లి మార్గంజేయ”యను మకుటము క్రిందశతకము రచించినట్లును దెలియుచున్నది. మల్లయ్యశాస్త్రిగారు క్రొధసంవత్సరపు టాశ్వ యుజ్యుద్ధ యేకాదశి సోమవారము మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు పిర్రాపురమునందు భిక్షులవారివలె పరమపదించిరి.

వీరియాత్మకును వీరి కుటుంబమునకు భగవంతుండుకాంతిని కలుగజేయుగాక!

(ఒక విలేఖరి)

విజయనగరము, 1-10-25.

40 వ దేశీయ మహాజనసభ

సరోజినీదేవి యగ్యక్షురాలుగా నిర్వహించబడెను

సన్మాన సంఘకార్యనిర్వాహకులపై ప్రభుత్వ నిర్బంధములు

కాన్పూరు, అక్టోబరు 1:—లక్ష్యుణ్ణాదు ధర్మశాలయందు నవ్వెంబరు 30 వ తేదీని కాన్పూరు దేశీయ మహాసభ యొక్క సన్మానసంఘసభ జరిగెను. సభకు చాలా మురారీలూ గారధ్యక్షత వహించిరి. సభయెదుటనున్న ప్రధానాంశము మహాసభాధ్యక్షుడవగురావ మేరీ కని నిశ్చయించుటయే.

హెచ్చురాష్ట్రసంఘములు సరోజినీ దేవిని నూచించెను

తొలుత ప్రధాన కార్యదర్శియగు గణేశ శంకర విద్యార్థిగారు వెనుకటి సభానివేదికమును జరిపిరి. దానిని సభవారంగీకరించిరి. అంతవఱకు సన్మానసంఘము తరపున జరిగినపనిగూడ ప్రధాన కార్యదర్శి వివరించెను. సుమారు 47 వేల రూప్యములు వాగ్దానము చేయబడినవని తెలిపిరి. పిమ్మట నీవడుము జరిగిన ప్రభుత్వనిర్బంధములకు గూర్చి చాల జాలిగా నుడిపిరి. నిర్బంధితులలో గొందరు సన్మానసంఘ కార్యనిర్వాహకులు కూడను, 16 రాష్ట్రములు సరోజినీదేవి సభ్యక్షురాలుగా నూచించెను. 3 రాష్ట్రములు కల్యాణగారి నామమును నూచించెను. కావున సభవారు జనహారీలూగారి ప్రతిపాదనపై హెచ్చురాష్ట్రముల నిర్ణయసారము సరోజినీదేవియే యగ్యక్షురాలుగా నిర్ణయించిరి. పిమ్మట సన్మానసంఘము సరళముగ నడచుట కొక ప్రజాభివృద్ధి ప్రధాన కార్యదర్శిచే నుంచబడి, కొద్ది సమయంతో నంగీకరింపబడెను.

ప్రభుత్వ నిర్బంధములు

సభ ముగియుటకు పూర్వము జనహారీలూ సప్రహారాగ ప్రభుత్వ నిర్బంధములగుగూర్చి యిట్లు ముచ్చటించిరి. “చాలమంది జాతీయమహాసభా నేతకులను ప్రభుత్వ మినుడును నిర్బంధించిరి. అందు కొందఱు సన్మానసంఘ కార్యనిర్వాహకులు కూడను. ప్రతిదినము క్రొత్తనిర్బంధముల వార్త లేతెంచుచున్నవి. కాని వివరములేమియు దెలియుటలేదు. దీనివలన డేట పడుచున్న దేమన పూర్వమువలెనే జాతీయ కార్యనిర్వహణ ప్రభుత్వము చులకనజేసి వారి సరికట్ట వారంభించుచున్నారు. వారందఱు మామూలు దండనీతి ననుసరించుచు నిర్బంధింపబడుచున్నారు. కాని వాస్తవ మేమన జాతీయకార్యముల సరికట్టుటకే యీ ప్రయత్నము. ఈ విషయమున ప్రభుత్వము చేయు పనులందు నేను విశ్వాస ముంచ జాలకున్నాను. నిర్బంధింపబడి నవారందఱు నెలుగను. కాని కొందఱు పరిచయము వాకు గలదు. వారి నట్టి నిందలపాలునేసి, యట్టి హింసనీరముల వారిపై మోపుట యెంతమాత్రము తగదు. వారి కష్టములందు నాకు సంపూర్ణ మగు సానుభూతి కలదు. మిగులగూడ నట్టి సానుభూతిగలదని విశ్వసించుచున్నాను ఎట్టి నిశ్చయమగు నేరము వారిపై లేకనే యిట్టి నిర్బంధములకు వారిని ప్రభుత్వము పాలుజేసెను. శిక్షాస్మృతి కంశకు ననవ్యయము సంతములక్రింద వారిని నిర్బంధించిరి. ఆయొక్క విషయమే ప్రభుత్వ చర్యలందు నావిశ్వాసము పోగొట్టుచున్నది. కాని యా యాలోచనలు నా సానుభూతి కడ్లు రానేరవు.”

పిమ్మట మురారీలూగారుకూడ నిర్బంధితులకయి విచారమును, సానుభూతిని వెలిబుచ్చి, దానివలన ముతంతి ధైర్యము చేబూని యునుమనీంచిన యుత్సాహముతో జాతీయ మహాసభ కార్యములను సాగింపఁ గోరిరి. ఎట్టి జంతును లేక నిష్కళంక హృదయముతో పని సాగింపఁగోరిరి. ముందు కావలసిన పనియందెక్కువ యుత్సాహమును జూపగోరిరి. (అ. (పె.)

లాలా లజపతిరాయిగారి దేహస్థితి

క్రమాభివృద్ధి నందుచున్నది

కాకినాడ, అక్టోబరు 1:—లాలా లజపతిరాయిగారి శరీరాలోగ్యమునుగూర్చి యెప్పటికప్పుడు తిండివార్త, యుత్తరములవార్త వార్తలు ఆంధ్రాసుగారికి చేరుచున్నవి. ఆంధ్రాసుగారు రాజమహేంద్రవరము జయలుదేలుటకు ముందీక్రిందితంతి ఫెలోజాబాదునుండి పీపిలుప్రతిక సహాయ సంపాదకుఁ డుండును. “లాలాశ్రీ క్రమాభివృద్ధి నందుచుండెను 20 వ తేదీనుండి జ్వరము తగలుట లేదు. సోమవారమునాడు డెలికి వెడలనేవకై పయనమయిరి.” (ప్రత్యేకతంతి.)

కాకినాడ పురపాలకసంఘము

గవర్నరుకు సన్మానపత్రము నిచ్చుటకు

అంగీకరింపబడెను.

రూ. 150 లు ఖర్చునకు అంగీకరింపబడెను

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, పెద్దెంబరు 30:—నిన్న సాయంత్రమున 6 గంటలకు పురపాలకసంఘమువారు సమావేశమై, మద్రాసు గవర్నరు నవంబరులో యీ పట్టణమునకువచ్చుచున్నారని గమనంపడుచు సన్మానపత్రము నిచ్చెదరా అని జిల్లా కలెక్టరు వ్రాసిన యంత్రమును ఆలోచించిరి. ఇతరవిషయములు కొన్ని అయినవిషయములు విషయమువచ్చినప్పుడు చావలి రామసోమ యాజులుగారు యీ క్రిందితీర్మానమును సవరించుటకు లేవగా ఆయన ప్రతికూలముగ నొకదానిని పెట్టుబోవుచున్నారను మద్దెముతో ఇట్టిది సవరించునో లేక వ్యతిరేకముగ సమ్మతినిచ్చుటయో జరుగవలెనని అసలు తీర్మానముగావచ్చుటకు వీలులేదని చెప్పినను దాని కృష్ణమూర్తి నాయుడుగారు మొదలగువారు తెలియజేసిరి. ప్రధమముగా నొకవిషయము వచ్చినప్పుడు ఎవరైనను నొక తీర్మానము ప్రతికూలముగాని అనుకూలముగాని తీసుకొనించుటకు అర్హులనియు, ఆ తీర్మానముపై యితర సభ్యులు వచ్చిన ను స రా వచ్చు ననియు, అయినను తాను సుపాదించబోవు తీర్మానము అందరకును ఏకాభిప్రాయముకలిగి అంగీకరింతురను మద్దెముతో పెట్టుచున్నాననియు కాబట్టి అభ్యంతరము కూడదనియు రామసోమ యాజులుగారు సవరించిరి. చైర్మను తీర్మానము సుపాదించి పంగీకరించెను.

రామసోమ యాజులుగారు క్రింది తీర్మానము సుపాదించిరి.

ఈ సంఘమువారు ఏకగ్రీవముగా దేశబంధుదాసు, మూలా నా: మహ్యదాల్, పుస్తిపుట్ జాన్స్ గార్లుకు స్వాగతప్రముఖ నిచ్చుట కంగీకరించి అందువిషయమే సామ్యము ఖర్చుపెట్టుటకు తీర్మానించినప్పుడు వానిని మంజూరుచేయుటకు మద్రాసు గవర్నరు మెంటుతీసికొన్నచర్యననుసరించి, అందులకు తమముసమ్మతిని చూపుటకుగాను జాతీయ ఆత్మగౌరవమును నిలబెట్టుటకు గాను మద్రాసు గవర్నరు యీ పట్టణమును దర్శించు సమయము స్వాగతప్రముఖ నివ్వకుండుటకు యీ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారను.

చర్చయైన పిదప, తీర్మానముపై సమ్మతులు తీసికొనబడెను. 6 గురు కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యులు అనుకూలము గను 18 గురు యితర పక్షులు ప్రతికూలముగాను సమ్మతులు నిచ్చిరి. చైర్మను అను డి.బి. కొమ్మిరెడ్డి నూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారును ఎన్నికైన అద్యేపల్లి సూర్యకృష్ణుడు గారును ఎటును సమ్మతియిచ్చుక తలపట్టుటకు నుండిరి.

అనుకూలముగ నిచ్చిన సభ్యులు:—చావలి రామసోమ యాజులు, నేట్రకంటి శ్రీనివాసకోనేట్రావు, దర్పా వెంకట శివరామదాస్, యల్లాజోన్నల కామేశ్వరరావు, పురం చిన వెంకటనారాయణ, యేను చినసతీరాజుగారు.

ప్రతికూలముగ సమ్మతులు నిచ్చిన 18 సభ్యులలో 6గురు ప్రభుత్వ నియోజితులు:—పొన్నమండల లక్ష్మణస్వామి, రివరెండు థెన్సన్, ఎ. టి. పామరు, కడియాల వెంకన్న, కాలెపు గంగయ్య, కోకా కృష్ణవేణమ్మగారు. తక్కిన 12 గురు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులు:—పిల్లారెడ్డిలక్ష్మీపతిరావు నాయుడు, దాజూదరకృష్ణమూర్తి నాయుడు, కొమ్మిరెడ్డి కేశవరామమూర్తి నాయుడు, ఇరుకువరపులబ్రహ్మకృష్ణమంజూరిరామన్న, పాతలపల్లి వెంకట్రామయ్య, క్రీకాకోశపు వెంకట్రావుగారు.

ఇందు మొదటివారు నిన్ననే కాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకు రాజీనామా పంపియుండిరి. ఈయన యీమధ్య జరిగిన ఎన్నికలకు నిలబడుటకుగాను కాంగ్రెసులో సభ్యుడయ్యెను అని కొందరు చెప్పెదరు. 12 వ వార్డును కాంగ్రెసు పక్షమున నిలవబడి తుడుకు వీగిపోయి నేడు మరల విదేశస్థులములతో కాన్సిలునకువెళ్లి గవర్నరునకు సన్మానపత్రము నిచ్చుటకు అంగీకరించిరి. కావున సభకువచ్చిన 7 గురు కాంగ్రెసు సభ్యులలో ఈయన వెనుకకు మరలెను.

తర్వాత, గవర్నరునకు స్వాగతప్రముఖ నిచ్చుటకు అధిక సంఖ్యకుల సమ్మతితో తీర్మానింపబడెను.

రె. అర్. సి. థెన్సన్, ఎ. టి. పామరు, దు. నూర్య ప్రకాశరావు, కొమ్మిరెడ్డికేశవరామమూర్తి నాయుడుగారు స్వాగతప్రముఖ తయారుచేయుటకు ఒక సంఘముగా నేర్పరపబడిరి.

కాంగ్రెసు సభ్యులు 6 గురు రాలేదు. అందుకు నూర్య ప్రకాశరావు, లక్ష్మణరాజు నుబ్బారావుగారు పట్టణమున లేరు. రె. బి. పైడా వెంకటచలపతి, పులవర్తి భీమలింగమూర్తి, చొక్కా చిన్నయ్య, పోతుల సతీరాజుగారు ఏలూరలో కారణములు తెలియవు.

రూ. 150 లు స్వాగత ప్రముఖ నిర్వహించుటకు మంజూరు కావడెను.

ఆంధ్రానుగారు: అనాథశరణాలయము

కాకినాడ, పెద్దెంబరు 29:— రివరెండు సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారు నిన్న మధ్యాహ్నము కాకినాడకువచ్చి తల్లిదండ్రులు లేని బాలబాలికల శరణాలయమును (ఆర్ఫన్ హోం) దర్శించిరి. బ్రాహ్మమతేపచారకులు భాయి ప్రహలాద్ నేను మొదలగువారు చాలమందియు, శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు మొదలగువారు కూడ దయచేసిరి. 4 గంటలకు ప్రార్థనముందిరమున ప్రార్థన జరుపబడెను. బాలబాలికలకు ఆశీర్వాదములను ఆంధ్రానుగారు నిచ్చిరి. ప్రార్థనకు పూర్వము ఆంధ్రానుగారికి శ్రీయుత సాంబమూర్తిగారు నూతన ఖడ్గద్రవ్యములను (ఒక ఖోవతి, ఒక అంగీ, ఒక కాలవ) అర్పించి ధరింప జేయించిరి. పిమ్మట ఆయన పైడా వెంకటచలపతి పురమందిరమునకు దయచేసిరి. 5-30 గంటలగువరకును ఒక అరగంటకాలము లిటరరీ అసానీయేషను సభ్యులును నల్లమందు దర్భా పురసంఘసభ్యులును తదితరులును ఇన్సార్వలుగా సమావేశమైరి. ఆంధ్రానుగారు నల్లమందువాడుక ఎట్లు జరుగుచున్నదియు అసానీలో తా మెట్లు దర్భాపు జరిపించినదియు మొదలగుసంగతుల చెప్పి త్రిదీపిని దర్భాపు చేయవలసినదని కోరిరి.

“రెడ్ ఓలియండ్స్”

రవీంద్ర కవీంద్రుని నాటకము

గ్రంథకర్త భావప్రకటనము

సర్ రవీంద్రనాథటాగూరు ఈక్రిందిలేఖను ‘మాంచెట్టరు గార్డియన్’ సంపాదకునకు వ్రాసెను:—

అయ్యా, నేను రచించిన ‘రెడ్ ఓలియండ్స్’ అను నాటకముపై ఇంగ్లీషు పత్రికలు కొన్నిటియందు వెలువడిన విమర్శనములను జూడ ఇంగ్లాండులో చాలమందిపాఠకుల కది గూఢార్థముతో నున్నట్లు ల గాన్పించె నని తోచుచున్నది. ఇయ్యది గ్రంథకర్త కాశ్చర్యము గల్గించెను. ఏలననగా సాధారణముగా నిటువంటి గ్రంథము నిర్దుష్టమయి స్వచ్ఛమగు భావముండి స్వానుభవమువీడ గల్గిన ప్రోత్సాహమువీడగాని బయల్పడెదరు. ఈపుస్తకమునందలి సారస్వతవిశేషములను గూర్చి చర్చించుట నాపని గాదు. అయినను యీపుస్తకము భాషాంతరీకరణము. గ్రంథకర్త మాతృభాష గానటువంటి భాషయందు దీనికి కాశ్చర్యకానము లభ్యమగునని నేను దలంపజాలను. కాని అందుచక్కని భాషను సారస్వతరూపము వాల్చుననిన దున్నదనిమాత్రము నేను జెప్పుకొనక తప్పదు.

కొంతకాలము క్రింద నీమానప్రపంచమునందు ఒకరికొకరికిగల బాంధవ్యము వ్యక్తిగతమై యుండెను. వృత్తినంబంధ బాంధవ్యములపరిమితముగ లేకుండెను. అందుచేతనే వాజ్మయమునందు గూడ మానవాళియం దొకరికొకరికి గల సంబంధము ముఖ్యస్థానము వహించుచుండెను. వాజ్మయమునగా మానవజీవితాదర్శనిరూపణమే గదా.

నేడు మానవుని భాగధేయమును నిర్ణయించుటలో మరియొక అంశము ముఖ్యము గాని ఎంచుచున్నది. అది కట్టుదిట్టములకు సంబంధించినది. సంఘముయొక్క మంచినీడలతోగాక లాభములను గూర్చియే విచారించును. క్రైస్తవమతవిశ్వాసము గల ఐరోపా ఖండమిప్పుడు కాలిఫోర్నియా వలె ఏనుకొన్నను నమ్మక జాతిసమితిని నమ్ముచున్నది. కారణము అచటకొంతి భంగము జలవంతులగు వ్యక్తులవలన గాక మంచినీడలుదిట్టములుగల దేశములవలన గల్గుచున్నది. అందుచేతనే అన్నిసంస్థలయందు వ్యక్తులను మార్పుపద్ధతి తీసివేయబడినది. అందలి సభ్యులందరును ఒకేభావమును దెల్పుచు తమయొక్క వ్యక్తిత్వమును నిలుపుకొన లేకుండురు.

కాని వ్యక్తిత్వముగల మనుష్యుడు చావలేదుగాని ఆకట్టుదిట్టములుగల మనుష్యునిక్రింత బడియున్నాడు. ప్రపంచమందలి జనమంతయును రాక్షసపద్ధతికి మారినది.

ఈతత్వము యూరోపులో నెన్నువలన నేర్పబడినది. అట్టిది యిప్పుడు యూరోపు ఎటుల భావించునో నేను జెప్పజాలను. బహుశః, అచటి ధైర్యవంతుడు తనకోరికగడలకు కంతులు చేయుచుండవచ్చును. కాని మానవకారుణ్య భావము లేని పాకావత్య దేశమును జూచి నోరులేని ఆసియా యెటువంటి సత్యమును దెలిసికొనగల్గునో నేను జెప్పగలను. మనము పాశ్చాత్యదేశముతో సంబంధముగల్గినంతవరకు నేర్చుకొననది ఆదేశము కాస్త్రవిభానముగల్గి యెన్ని

న్నియో చిత్రములగునని ఆయుధములతో నిర్బంధపెట్టి ఆక్రమించుటయేగాని ఆత్మకాంతిగల్గి అనుభవించుట యేమియును గానరాదు.

ఐరోపీయ నాగరకతయనగా అభ్యంతరము ఆశచర్యమరేమియుగానరాదు. ఇంతటితో మనకు సత్యమంతయు దెలిసినది చెప్పజాలము. కాబట్టి యీశీవితాంశము మనకు బాగావ్యక్తమగునపుడు ప్రపంచమంతయును యీశీవము తెలియకుండ న్యాపించినపుడు ముమ్మందు జీవితము వ్యధయగునని దెలియునపుడు విచారముదప్ప మరేమియు గలుగజాలదు. ఇట్లు వస్తుకూషమునుగాల్చు రాగమునందు మానవస్వభావ గాంభీర్యముండజాలదు. భయంకరాకృతిని చాల్చి చిక్కులుచిక్కులుగనుండి కాస్త్రవధతి ననలించించియుండును. జాతిగర్వము ప్రతికూలము బట్టుకొని మానవత్వ మనునది లేకుండుటవలన, అదివేరుగ నుండియు మనజీవాత్మపై నొత్తిడి గలుగజేయుచు అభివృద్ధిని సంకుచింపజేసి మనమనస్సునందు నూతనభావము లంకురింపకుండ జేయును.

మున్ను యే అక్కరతోనో ఔరంగజేబుతోనో మాదేశీయులు పనిజేయవలసియుండెడిది. ఇప్పుడు అత్యాశచర్య మరేమియులేదు. అయ్యది స్వల్పముగనే గాన్పించుచుగాని విధానమునందు చాలచిక్కులతో గూడుకొనియున్నది. తత్సందేశకులగు బర్మనుచాడు, కర్ణాట ప్రభువులు, షేక్స్ పియరు నాటకములలో కాశ్చర్యకావించిన గన్న జాలియను నీ జరు అన్వేషింపలే రక్తమాంసములు గల మాతోటివారు గారు. ఒకే నిమిషములో దూరస్థులను సన్నిహితులునై భయంకరులగు ఆకృతులవలయును. వారు రాజకీయముగ గుహ్యములగు నాలోచన లెన్నియో చేసికొనుటచేత మాకు గూఢులై యుండున్నారను. కాని మాకు ముఖ్యమైన విషయములందు పట్టివేయుటచేత వస్తురూపమున గాన్పించుచున్నారను.

కాబట్టి యూరోపు భయంకరభాషక్రింద ముడిగిపోయిన దేశమునకు జెందిన కవీంద్రుడు జెప్పదైనను నాటకము వ్రాసిన తర్వాతలలో పాశ్చాత్య దీనజాతుల నావరించియున్న భూతమునకు ప్రధాన స్థాన మొసంగినయెడల ఆశ్చర్యబడనక్కరలేదు. అదియొక వ్యక్తిగాదు, ప్రపాతము. కాబట్టి దాని సెప్పుడును యిదివరకటికి పాత్రగలదాయని అలోచించువారు షేక్స్ పియరు నాటకములోని మాకృతుల సరికి బోల్చరాదు. యూరోపులో కొందరు ముఖ్యమగు కవులకు నెన్ను ముఖ్యమగువిషయమెనటుల స్వభావసిద్ధమే. కారణము పాశ్చాత్య జీవితమునందు నెన్ను పూర్తిగా న్యాపించినది. అది ఒక్క పండితులతోనే యుండలేదు. నెన్ను యీ విధముగ నిరంకుశముగ త్రొక్కుకొనుచు పోవునపుడు భావపూరితమగు వాజ్మయమునకు తగినది గాదు అది మన యాధార్థ్యమైనది. దానియొక్క వేడిగాలి మనపై విసరును. అదిమన ఆత్మనంటియుండును. నేడు మానవచారిత్రము నందు అది నాయక స్థానము ను వహించుచున్నది. నేను దానిని నా నాటకమునందు రాజకీయవేత్తవలెగాక గానముజేయు కవివలె పాత్రనొకదానినిగ జేసెదను.

వావిమర్శకులు నాయకయగు నందినికి వ్యక్తిత్వ చిహ్నములున్నట్లు అంగీకరించినందులకు సంతోషమగుచున్నది. అదియొక భూతముగాదు. కాని అట్టిదానిచే వెంబడింపబడుచున్నది. నాటకమిది. నందిని భాగ్యభోగములు మాయయనియు, జీవితపరమావధి ప్రేమయని నమ్మి తన ప్రేమను నిరంజననిపై జూపునాధి. కాని పేరాశీవలన, అంతయు తమకే గావలెనను కాంక్షవలన ప్రేమబంధములు విచ్ఛిన్నమవుచున్నవి.

ఈపుస్తకమున నేను ప్రచారముకొర మద్దేశింపలేదని మాత్రము పాఠకులకు గట్టిగా తెప్పెదను. నిరాశతో నిస్తబ్ధుడనైయుండ నాశీభావ మేర్పడెను. యంత్రములన్నియు ఆవరించి మ్రొంగుటకు నాకు నిరాడంబర మగు మానవ వ్యక్తిత్వమునందు దృఢ విశ్వాసము గలదు. ఈ వ్యక్తిత్వ భాధారము ప్రేమ మూలము శ్రీ హృదయము దప్ప వేరుయేమియులేదు. శ్రీయొక్క విస్తార ప్రతిభయే యెప్పటికైనను ప్రపంచమనందు మానవునధరించును. జీవప్రపంచమునందు దుర్బల శరీరులగు జంతువులు భూమినుండి పుట్టి నట్లే శ్రీగూడ ఆత్మబలము లేనివారిని ప్రేమాధిక్యము ద్వారా యీ ప్రపంచమును సులిమి మ్రొంగు భూతమునుండి రక్షింపగలదని ధృవముగాగలదు. ఈ విశ్వాసముగల్గి సంతోషమగుచున్నది యెన్ని భూతచ్ఛాయలున్నను, క్షేపించనలున్నను నందిని సత్య సందేశమును వహించి ఘరణమునుండి రక్షించునట్టిదానిని చిత్రించిరి.

బొంబాయిలేఖ

కాటనుమిల్లులు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 29:—నిన్నటిదినముతో బొంబాయి పట్టణములోని అన్ని దూది యంత్రములు ఆగిపోయినవి. శుక్రవారమునాటివరకు కొలబాలాండు బింగిమిల్లును, శ్రీ మేజీపేటిమిల్లులు మొదలగునవి పనిచేయుచుండెనుగాని అవిగూడ ఆగిపోయినవి. మొత్తముమీద 1,50,000 మంది పనిలేక తడువులాడుచున్నారు. ఇందులో చాలమంది వారి వారి స్వగ్రామములకు బోయిరి. మరికొంద్రుంది యిచ్చటనే యుండి పనిలేక తిరుగుచున్నారు. రెండుదినముల క్రిందట వీరిలో కొందరు దాదగ్రామస్థులను పోయి వారిని ఊరక రైలుప్రయాణము చేయ నీయవలసినది కోరి వారికి అడ్డువచ్చిన వారిని 4-5 గుర్రను లాటిలతో కొట్టిరి. స్టేషనుమాద్యర, 4 గుర్ర పోర్టులు గాయపడిరి. వెంటనే పోలీసువారు వచ్చి 5 గుర్రను పట్టి అరెస్టుచేసిరి. ఇంతవరకు యిదే మొదటి దుర్ఘటన. కాని పనిలేక తిరుగు యంతముంది చూచు బాధ్యత పోలీసు వారికై వదిలినది ఇండియాగవర్న మెంటువారికి గాని, ఆరికమం శ్రీ బ్లాక్స్ట్రాగారికిగాని, మిల్లు యజమానులకుగాని యిందు యేమియు తావులేకపోయినది.

సమ్మెలనల నష్టపడు వారెవరు?

ఇది చాలముఖ్యమగు ప్రశ్న. దీనివలన మిల్లు యజమానులు ఎంతవరకు నష్టపోవుచున్నారు? వీరు చెప్పేడి కథయేమనగా, తమనంద 11 కోట్ల రూపాయల గుడ్డ నిల్వపడియున్నదనియు అది ఖర్చుపడనిదే మామూలుగ పని జరుగనేరదనియు అందుచే వేతములను తగ్గించవలయు ననుచున్నారు. 11 కోట్ల రూపాయల గుడ్డ నిల్వయుండినచో తప్పేవరదే? వీరు దేయలను సేవ్యుడైనను తమ గుడ్డను ధరింపుడని హెచ్చరించిరా? నిజముగ ధనాంధకారములో వీరికి దేశము సంగతి కనబడుటలేదు. వాడియాగారు ఇంగ్లండుపోయి మాంచెట్టరువారిని తమకు ఈసమయములో సహాయము చేయమని కోరెనట. ఇట్లెన్ని పర్యాయములు కోరినను వీరికి లాభము లేదని తెలియలేదు. వీరు మొదటనుండి స్వదేశీ ఆందోళనకు అడ్డువచ్చుచు నుండిరి. స్వదేశీ అనగానే తమ గుడ్డల ధరలను రెట్టింపు హెచ్చు చేయ కోరిరి. కాని దేశనాయకులకు చేతోడై వారు స్వదేశీగుడ్డ కట్టు డని ప్రజలకు ప్రబోధము చేయువాస్తవము, తమ గుడ్డలను చవుకగా నమ్మిన ఇంత అనర్థకము రాదు. వీరికి సంవత్సరమునకు రూ. 2,80,000 (2.8 కోట్లు) నష్టము వచ్చుచున్నదని చెప్పుచున్నారు. దేశీయనాయకులతో గూడి పనిచేసియుండిన వీరి కిష్టమేల? పూర్వము విదేశీగుడ్డలపై 8½% దిగుమతి పన్ను యుండెడిది. ఇప్పుడు నూటి 11 చొ॥ నున్నను ప్రజలు విదేశీ గుడ్డలను కొనుట నూనుటలేదు. మిల్లు యజమానులు యిప్పుడు వారికి దిగుమతి పన్నులను వచ్చులాభములను అనగా (11%—8½%) నూటికి 7½ చొ॥ వారు తీసికొనుచు, ప్రజలను తమ గుడ్డనే కొనుటని యిదివరకున్న తక్కువధరలకిచ్చిన. ఈనష్టము రానేరదు. కాని వారు తులతూగుచున్న ధన ఆంధకారములో వారి మొఖము పడమరకు (ఇంగ్లండు వంకకు) తిరుగును గాని తూర్పునకుగాని ప్రజల వైపునకుగాని తిరుగదు.

ఇక కూలీ లెంకవరన నష్టపోవుచున్నారో చూతము. వీరు సాధారణముగా దీము. ఇప్పుడు వచ్చువారి జీతములు సాధారణముగా రూ. 30-35 కంటె హెచ్చులేవు. బొంబాయి పట్టణములో యిది చాల తక్కువ యని ప్రత్యేకముగా చెప్ప నక్కరలేదు. ఇంతవరకు వచ్చుటకు కూడా వారు చిరకాలము కష్టపడుచు వచ్చిరి. ఇట్టి సమయములో వారి జీతములనుండి నూటికి 11½ చొ॥ తీసిన వారికి చాలనష్టము వచ్చును. అనగా కూటికిని, గుడ్డకును చాల కష్టమును. తిండికిని, కట్టుగుడ్డకును కరువైనచో వారు యిక బొంబాయి పట్టణములో నుండనేలే? వారు వారి దేశములోనే యే కడువో గంజియో త్రాగియుండవచ్చును. అందుచేతనే వీరు కో బొంబాయిని విడచి వెడలిపోయిరి, యింకను పోవుచున్నారు. వను కాని దేశపు మొత్తపువైన ఆలోచించిన యిట్టి సమ్మెలు చాలచాల అనర్థకములు. దేశములో గుడ్డ తయారుగాదు. విదేశీ రుసుములు ఈ సమయము జూచి వారి గుడ్డలను ప్రవేశింప మొదలి పడుచున్నారు. అందుచేతనే ప్రస్తుత ప్రధానసంక్రమణ బ్యాన్విజ్ గా (మో. కొద్ది దినముల క్రిందట ఇంగ్లండులో కోలు (రాక్షసిబొగ్గు) నులవారు సమ్మెకట్టెననున్న మిక్కిలి తొందరపడి పార్లమెం గువారిని 10,000,000 పానులను గ్రాంటు చేయమని కోరుచు జనుకట్టు చేయకపోయిన దేశమునకు 10 రెట్టింపులు అనర్థకము ప్రకటికారునని నుడిచిరి. ఇంతకును వారు స్వపరిపాలనా దురంధరు ఏడాదిలహిందూదేశములో అచ్చట జరిగెడు న్యాయమెట్లు జరుగ యిచ్చెదరు? దేశీయలపాలనలో నుండిన రెండవ దినము యిల్లు బడునని వెరు చెప్పనక్కరలేదు.

వి. జె. పటేలుగారు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 28:— ఢిల్లీ కానసభాధ్యక్షులును, సుప్రసిద్ధ స్వరాజ్యనాయకులు నగు వి. జె. పటేలుగారు శుక్రవారము సాయంకాలము మాపట్టణము తిరిగి వచ్చినపుడు మహావైభవముతో సన్మానింపబడిరి. కళ్యాణ స్టేషనునుండి ప్రత్యేకపు రైలునందు బొంబాయికి తీసికొనిరాబడిరి. విజ్ఞోరి యాస్టేషనువద్ద ప్రజలు గుంపులుగుంపులుగా తేరియుండి పటేలుగారు రైలుబండి దిగగానే పుష్పమాలాలంకృతులైరి. సకో జనీనాయకుగారును, చోటాని, హాహాతా, లాల్ జీ, దేశాయి, నారిమన్ మొదలగు నాయకుల ఆహ్వానమునగై కొని, చక్కగ అలంకరించిన డ్రెస్సుమాలాగారి మోటారుకారునుండి ఆసర లో పటేలుగారు కూర్చుండిరి. అంతట ఉత్సవము మహావైభవముగా బయలుదేరి ముఖ్యమగు వీధులగుండా పోయి తుదకు గిరగాములోని కాంగ్రెసు మందిరమువద్ద ఆగెను. అచ్చట జరిగిన సభకు సకోజనీదేవిగారు అధ్యక్షురాలుగా నెన్నుకొనబడిరి. సకోజనీదేవిగారు పటేలుగారి త్యాగమును దేశభక్తిని గరించి మాట్లాడిరి. తరువాత మెహతాగారు స్వరాజ్యపక్షమునను, కె. ఛ. నారిమన్ గారు మునిసిపల్ జాతీయసంఘము పక్షమునను, లాల్ జీగారు మహామ్యుద్రియుల పక్షమునను, పటేలుగారి గుణములను పొగడుచు ఉపసంగించిరి. పటేలుగారు వీరందరకును జవాబిచ్చుచు తన్ను బొంబాయి పురజనులును, యసల్లి మెంబర్లును చేసిన గౌరవమును జ్ఞాపకముంచుకొందుననియు, ఇప్పుడు స్పష్టమైతే తాము ప్రత్యేకము యేమియు దేశసేవ చేయజాల మనియు, కాని తాము ఆకమించిన స్థానమునల్ల దేశమునకు అనర్థకము చేయరునని తోచిన తక్షణమే తాము దానిని వదిలి వేయుదుననియు, అంతవరకు ప్రజలందరు వారితో తోడ్పడి సహాయము చేయవలయునని కోరిరి.

మ. శ్రీరామశాస్త్రి.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతీ

స మా జ ము వారు

బెజవాడ నాటకశాలలో 3-10-25 తేదీ

శ ని వారం రాత్రి

సావిత్రి నాటకమును

ప్రదర్శించెదరు

ముఖ్యపాత్రలు:—సత్యమంతుడు యడవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారు. సావిత్రి పుష్పలూరి సంజీవరావుగారు. యముడు గూడపాటి నరసింహారావునాయుడుగారు. పై సమాజంవారు ప్రదర్శించు నాటకములో సావిత్రి, ప్రహ్లాద, ద్రౌపది, సారంగధర, కీర్తనపుస్తకములు హాసవద్ద అమృతబిందు. పుస్తకమువల వీపిచార్లీ కాక రు 0-12-0. వీపి చార్లీ ముందుపంపినవారికి వీపిచార్లీ పుస్తకములు పంపుదుము. వలయువారు కె. పున్నయ్యగారు, మైలవరం హాలు బెజవాడ అని వ్రాయుడు.

డాక్టర్ కె. పట్టాభిరామయ్య కార్యదర్శి.

క్రాన్ థియేటరులో

25-9-25 శనివారం నుండి, 2-10-25 శుక్రవారము వరకు ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు 8 గం-15 ని, రాత్రి 9 గం- 30 ని, అదిహారములందు ప్రత్యేకమాటిని 3 గం. 15 ని. గలదు.

మదన్ థియేటరు లిమిటెడ్

హిందూదేశముందు అంతటను పురాణముగానుండునట్టి మంచి ఉత్సాహమును గలిగించునట్టి. కడపటిభాగము "రామాయణము" 10 క్రొత్త భాగములు

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 952

29-9-25 మంగళవారమునుండి, 2-10-25 శుక్రవారము వరకు ప్రపంచమునందు జరిగిన విషయములన్నిటికంటెను గొప్పది మరియు గొప్పయోధుడు. ఎప్పుడు ఓడిపోనట్టి వీరుడు

కాక్ డెమ్ ప్సీ

6 వ వారము రెండుభాగములు యుద్ధమునందు యెప్పుడును ఓడక, బయముపొందునట్టి వీరుడు రి డిల్ రై డరు కూడ చూపబడును. నిల్లియండెస్సాండు, ఎలెన్ సెడ్జ్విక్ సాహసకావ్యములు చూడ తగినవి. కడపటివారము 4 భాగములు

రహదారిపీధి యన నెట్టిది?

జే. వ. సల్మానాగారి సవరణవిల్లు

రహదారిపీధి లేదా రహదారిరోడ్డు అను పదనిర్వచనమును ప్రస్తుతముగ జేయునవి ప్రముఖమైనవి. రహదారిని పోలీస్ ట్రాన్సిట్టును మద్రాసు లోకలబోర్డులచట్టమును సవరించుట కే. జే. యే. సల్మానాగారిక సవరణవిల్లును మద్రాసు కానసభలో ప్రవేశపెట్టెదరు. ఆ విల్లుయొక్క కారణోద్దేశ్యము లేవనగా— రహదారిరోడ్డుమీద కొన్ని జాతులవారును తరగతులవారును నడుచుటకు గల హక్కునుగూర్చి యీరాష్ట్రమునందు కొన్ని చట్ట తగాదాలు వచ్చెను. కాని యీవిషయమును న్యాయస్థానములు నిస్సంశయముగనే పరిష్కరించెను. 1907 లో మద్రాసు ప్రాంతోద్భవమునే ఖాయపరచుచు ప్రీవీకౌన్సిలుగూడ గ్రామము సాధారణపు రయిత్వగ్రామ మైనపుడు, వీధులు రహదారి వీధులనియు వానిని న్యాయప్రకార ముపయోగించు కొను హక్కు గలదనియు నిర్ణయించిరి. కాని యేదో ఆచారమునుబట్టి ప్రత్యేకము కొన్ని రోడ్లు కొన్ని తరగతులవారి యుపయోగార్థము ప్రత్యేకింపబడి వానిని మ్యునిసిపాలిటిగాని, లోకలబోర్డుగాని పబ్లికుఫండ్సులోనుండి మరమ్మతులుచేయించి శుభ్రముజేయించునపుడు వల్లికురోడ్డు గాదాయన సంజేము వచ్చెను. ప్రత్యేకము హక్కుగల యిట్టివిషయమును పౌరత్వపు హక్కులనుబట్టి పరిక్షించుటకు వీలుండదు. కాబట్టి పబ్లికుడ బ్బు నుపయోగించి బాసుజేయురోడ్డును పౌరులందరును ఉపయోగించుకొనవచ్చునను విషయమును నిస్సంశయముగ స్థాపింపవచ్చును. బొంబాయిజిల్లా మ్యునిసిపాలిటీల చట్టమునందును బొంబాయి సిటీ మ్యునిసిపాలిటీలచట్టమునందును నిర్ణయించినటుల అట్టిరోడ్డును రహదారిరోడ్డునియే ప్రకటింపవలయును. మద్రాసు జిల్లా మ్యునిసిపాలిటీల చట్టము 179 సెక్షనుప్రకారము ఒక ప్రయత్నితపీధిని యెవ్వరును గాపాడవదానిని మ్యునిసిపాలిటీ బాసుజేసి రోడ్డు జేయించునెడల, ఆఖర్పులన్నియు ఆరోడ్డు మీద యిండ్లున్నవారే భరింపవలెనని మ్యునిసిపాలిటీ చట్టాని జేసి నమూనాజేసినను పౌరులు ముప్పాతికమంది కోరినపుడు దానిని పబ్లికు పీధి యని యే ప్రకటింపవలయున్నది. కాని మ్యునిసిపాలిటీ చేసిన పనికి యితరులు డచ్చేమియు నియ్యనపుడు ఆరోడ్డును పబ్లికు రోడ్డు క్రిందనే మ్యునిసిపాలిటీలను లోకలబోర్డులను ప్రకటింపవలసియున్నది. దానిని పౌరులందరును జాతిమతభేదము లేకుండ నుపయోగించుకొనవలయును. అందు కాటంక మేమైన గల్గునెడల అట్లు చేసిన వారిపై ఇండియను పీవలు కోర్టు 341 సెక్షను క్రిందనే రము విధింపవలెను. 1891 మద్రాసు జెనరలు క్లాజెసు ఆక్టు నందు పబ్లికు అన్న శేతరగతియైనను మతమైనను జేరును. ఈ నిర్వచనమును బట్టి చూడ అప్పృత్యలు గాని మరి యేతరగతి వారు గాని యేపబ్లికు రోడ్డును మార్కెటును, చెరువును మున్నెనవాని నుపయోగింపకుండ అటంకపరచవచ్చునను విషయమున సందేహమేమియునులేదు. ఈవిషయమే యేమైన సందేహము లుండునెడల 'పబ్లికు' అన్న అన్ని తరగతులవారు నుపయోగించు కొనవచ్చు నని స్పష్టముగ మద్రాసు జెనరలు క్లాజెసు ఆక్టులో చెలియబరపవలెను.

ప్రకటన

"నిర్వివాదగల మంచిభూముల హాయివేజు పైని రు 20,000/-లకు తక్కువగాకుండా ఋణం నూటికి సంవత్సరమునకు రు 12/- ల వడ్డీతో యిప్పించడమగును. వడ్డీ హాయివేజు భూములు గోదావరి, విశాఖపట్నం జిల్లాలలో నుండవలెను. రుణములు కావలసినవారు బాబ్బిలి సంస్థానం దివానుగారివేర ధరఖాస్తులు అందించవలెను".

హాయిపునొప్పులకుమందు

వీసా 1-కి రు, 1-0-0

అకసాత్తుగాగాని, గాలిలోగాని, తినుపదార్థములలోగాని, మార్పునల 1 జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్ళసంధులలో నొప్పులు 3. కీళ్ళబిగిడియుట. 4. సంధులయందు ఉబ్బు, 5. తేచుటకు వీలులే నటుల సర్వాంగము బిగిడియుట మొదలగునవి ఈమందును కొన్ని పూటలుత్రాగిన తోడనే సుఖలయందు పోటునొప్పులు పోయివేరము యధాస్థితికి వచ్చును. బాధగల స్థలముల వేడినీటి తోగాని, ఇటుకపాడుముతోగాని గాచి అమృతాంజనమురాయవలెను. అమృతాంజనం డిప్, మదరాసు - బొంబాయి,

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

(4321)

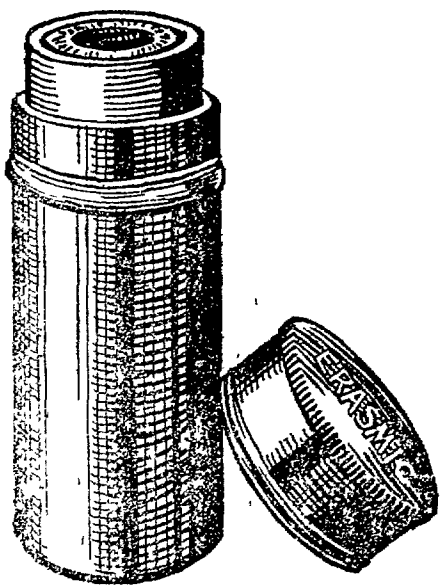
Powell's Extract of Golden

పవలుగారి అమృతమైన గెనో
నెగరో గమునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.
సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర
పిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి
మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.
గుణము:—6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
నవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి సెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0.
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి సెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0.
మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.
మా చిత్రచిత్తపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.
ఈ త్రరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, BOMBAY

మీగడవలె సమృద్ధిగా నుండు
నురుగువలన సుఖముగా
క్షౌరము చేసుకొనుటకు వీలగును.

ముఖమును ఎండనీయదు.

“ఎరాన్ మిక్”

వే వింగుట్టిక్

ఎరాన్ మిక్ పర్ ఫ్యూమర్స్, లండన్, పారిస్.

అన్ని స్టోరులందును దుకాణదారులయొద్దను దొరకును.

యునానీ శరీరారోగ్యనంజీవి

సర్వకాలములందు ఉపయోగింపదగిన లేహ్యము
ఇది రక్తమును శుద్ధిపరచును. క్రొత్త రక్తమును పుట్టించి
మనోయుల్లాసము గలిగించును. దారుణమైన ఆకలిపుట్టించి
కాయసిద్ధి చేయును. అజీర్ణపైత్యరోగములను, సర్వమేహము
లను, సెగ, సవాయి దుర్బాణములు, రసపట్టు, పిర్వనష్టమునల
కలుగు సర్వవ్యాధులను, తుయ, క్యాస, క్లేమ్మ రోగము
లను, పదివిధముల మూలశంకలు నశింపజేయును. కులాసాగ
కాలవిరోచనము చేయుచును. స్త్రీల క్లేత రక్త మనుములు
ప్రదర్శరోగములనున్న సర్వబహిష్కారుగృతులను అద్భుతముగా
కుదుర్చును. ఇది మెదడుననుసరించియుండు సర్వవ్యాధులను
నివారణజేసి జ్ఞాపకశక్తిని శైత్యరోగములను బాగుజేయును.
ఈ లేహ్యము వనమాలికలతో తయారుచేయబడినది. ఇందులో
రస విష గంధకాదులు పున్నట్లు యెవ్వరైన రుజువుపరిచేయడం
రు 500 లు బహుమతి యివ్వబడును. అందరకు ఉపయోపడు
నటుల తక్కువధరకు యివ్వచున్నాము. ఈ లేహ్యము నేవెం
చిన ప్రతివారును దీని గుణములు తెలిసికొనినపిమ్మట 24 రుల
ముల బంగారము ఖరీదు చేయగల దని దృఢముగా నమ్మగలరు.
ప్రతిబడిపిలకు మిక్కిలి ఆవశ్యమైనదని నమ్మవలయును. ఇది
వాడేటప్పుడు వీధిమైన పత్తములేదు. 24 రులముల లేహ్యము
వెల ఖర్చులు సహా రు 2-8-0.)

యం. అజీజుద్దీన్, పితాపురము, గోదావరిజిల్లా.

మదన కామేశ్వరి లేహ్యము

బల హి ను ల పా లి టి కల్పవృక్షము—మేహము,
నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్లవర్ణము అతిమూత్రము మొదలగు,
వాటిని హరించి మంచి బలమును, పిర్వనష్టాన్ని సంభోగ శక్తిని.
సంతానప్రాప్తినిగలిగించువరప్రసాదము. రెండుడబ్బీలు చాలును.
20 రులముల డబ్బీ రు 1-4-0
పాలగుంధి లేహ్యము—రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది.
సహమేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, ఇతరచర్మరోగములు
క్షీణనోష్ణము, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును.
20 రు|| డబ్బీ రు. 1-4-0; వి. పి. ఖర్చులు వేరు. 8
పి. పి. పి. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం
సెరిదేపి: (నెల్లూరు)

మా న స్టోల్లా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వలసులభము! (పోస్టుఖర్చులుప్రత్యేకము) గురుమధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి పైత్యకాకల
క్షీమాత్రలు దివ్యమృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అపులింతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బుతుయము, పిక్కులు, పాచ్చములు, శిరస్సు,
ప్రేళ్లు, అస్థులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నోష్ణులను
బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనోష్ణులను వెంటనే మాన్చును.
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరునామా:—

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా